

ZPRAVODAJ

KRAJSKÉ MUZEUM
VÝCHODNÍCH ČECH

VI/1

ZPRAVODAJ KMVČ

KRAJSKÉ MUZEUM
VÝCHODNÍCH ČECH
SE SÍDLEM
V HRADCI KRÁLOVÉ

ROČNÍK VI,
ČÍSLO I
1979

ZÁCHRANNÉ VÝZKUMY A JINÉ AKCE V TERÉNU
PROVEDENÉ V ROCE 1978

Jiří Sigl, Vít Vokolek

V období roku 1978 bylo Archeologickým oddělením KMVČ v Hradci Králové provedeno celkem 53 terénních akcí. V převážné míře se jednalo o provedení drobných záchranných výzkumů, terénních průzkumů a sběrů. V tomto soupisu nejsou zaznamenány rozsáhlejší záchranné či zjišťovací výzkumy a nejsou zde podchyceny ani výzkumy systematické. Všechny tyto výzkumy jsou referovány ve speciálních příspěvcích v tomto čísle Zpravodaje. Z těchto rozsáhlejších výzkumů to byl zjišťovací výzkum v prostoru hradiště na Prašivce a středověkého hrádku v poloze Vražba. Obě tyto zkoumané lokality leží na katastru obce Habřina (o. Hradec Králové). Z dalších těchto výzkumů je to záchranný výzkum v cihelně v Tuněchodech, kde bylo zkoumáno sídliště náležející kultuře zvoncovitých pohárů. Další 2 výzkumy probíhaly ve spolupráci s AÚ ČSAV v Praze. Byl to jednak výzkum hradiště v Topolu, kde bylo zkoumáno slezskoplatěnické osídlení a lengyelské výšinné sídliště. Dále to byl výzkum, který se uskutečnil ve spolupráci s AÚ a Prehistorickým ústavem FFUK v Praze. Tento výzkum konaný na katastru Lochenic měl za úkol především sledovat pohřebiště z doby stěhování národů. V roce 1978 bylo opětovně zkoumáno středověké sídliště v poloze Staré Mýto, které vzniklo před pol. 13. století a zaniklo ve 14. století.

Stejně jako v obdobných příspěvcích, které jsou každoročním přehledem činnosti práce našeho oddělení v terénu, se budeme zabývat geografickým rozložením jednotlivých akcí v rámci Východočeského kraje.

V roce 1978 se náš průzkum soustředil především do 3 okresů, které mají největší počet zaznamenaných akcí. O prvé a druhé místo se dělí okresy Ústí nad Orlicí a Chrudim, ve kterých bylo provedeno po 11 akcích. To znamená, že okres Chrudim si udržel své postavení z roku 1977, kdy obsadil 2. místo. Velmi povzbudivý je nárůst našich akcí v okrese Ústí, který býval

tradičně až na konci našeho žebříčku. Totéž platí i okresu Svitavy, který se svými 10 průzkumnými akcemi řadí na 3. místo. Na 4. - 6. místě se umístily okresy Hradec Králové, Rychnov n. Kn. a Trutnov. Domníváme se, že především další pokles okresu Hradec Králové v celkovém pořadí je částečně zkreslen. Je nutné si uvědomit, že v tomto okresu byly v jarních měsících provedeny 2 zjišťovací výzkumy na katastru obce Habřina; další výzkum proběhl v září 1978 na katastru Lochenic. Na 7. - 9. místě se umístily okresy Jičín, Náchod a Pardubice. Tento pokles se zdá hlavně překvapivý u okresu Jičín, který v předchozích 2 letech byl vždy v popředí našeho zájmu. Po ukončení stavby plynovodů, které protínaly tento okres a jejichž sledování probíhalo leckdy na úkor výzkumu a průzkumu jiných regionů se nyní náš zájem přesunul do těch oblastí, aby se alespoň částečně vyrovnala jinak již vznikající disproporce. Domníváme se, že především postavení okresu Pardubice na tomto vysokém místě není vůbec uspokojivé. Tento problém je snad vyřešen nástupem archeologa na pardubickém pracovišti našeho muzea. Na posledních 2 místech jsou již tradičně umístěny 2 okresy a to Havlíčkův Brod a Semily, ve kterých v r. 1978 nebyla provedena žádná akce. Na Havlíčkovsku je tato situace napravována činností Okresního muzea v Havlíčkově Brodě, jak o tom svědčí jiný příspěvek v tomto čísle Zpravodaje. Je však škoda, že zcela stranou zůstává výzkum semilského okresu; není však v silách pracovníků AO tuto situaci podstatně změnit. Je to způsobeno tím, že AO není pro tuto činnost patřičně personálně vybavena.

Když se chceme zamyslet nad složením těchto akcí, tak přibližně jedna čtvrtina z nich byla vyvolána prováděnými zemními pracemi a měly formu záchranného výzkumu. Další velké skupiny byly sledovány v okolí systematických výzkumů. To se týká především Starého Mýta, v jehož okolí byl proveden průzkum na cerekvickém, pekelském, hrušovském, vysokomýtském a tisovském katastru. V tomto regionu bylo sledováno celkem 18 lokalit. Obdobná situace byla i v okolí výzkumu v Úhřeticích, kde bylo na několika katastrech sledováno osídlení na 9 lokalitách. Velká skupina lokalit byla zkoumána v rámci výzkumného úkolu

našeho oddělení, který je již několik roků řešen a jehož název je Průzkum východočeských hradišť a hrádků. V rámci tohoto výzkumu bylo sledováno celkem 8 lokalit. Zbývající skupina nalezišť byla zjištěna v rámci prováděného systematického průzkumu katastrů jako např. Doudleby n. Orli., Hustířany a pod. nebo byly nalezeny sekundárně při sledování lokalit, které leží v jejich sousedství (Jeřičky).

Podobně jako v minulých letech musíme apelovat na nutnou těsnou spolupráci s ostatními muzejními pracovišti v kraji, které nemají možnost provádět vlastní archeologický průzkum a s dalšími dobrovolnými spolupracovníky z řad široké veřejnosti. Pouze tato koordinovaná činnost všech zainteresovaných institucí, ale i jednotlivců může posunout archeologický výzkum v našem regionu na vyšší stupeň.

- 1/ HRADEC KRÁLOVÉ. Labská kotlina, výkop na budované výpadekové silnici Hradec Králové - Pardubice, v prostoru mezi Labem a Jungmanovou ulicí. Pod mocnou vrstvou náplavu zjištěna vrstva s nálezy 13. - 15. století.
- 2/ CHRUDIM. Předměstí sv. Kateřiny. Záchranný výzkum v prostoru nové bytovky R v zadních traktech domů čp. 112, 80, 85, 84 a 83 v Havlíčkově ulici. Nejstarší středověké nálezy pocházejí z 14. století, získány i nálezy mladší. Ojedinele zjištěn objekt s lužickou keramikou.
- 3/ CHRUDIM. Ulice Přemysla Otakara II. Průzkum průkopu plynovodu, v jehož horních vrstvách byly zjištěny navážky a ve spodní části výkopu podloží - nekvalitní spraš. V sekundárním uložení nalezen střep ze 14. století.
- 4/ CHRUDIM. Ulice Filištínská, čp. 27. Výkop pro jímku na dvoře domu, zjištěn zbytek kostrového hrobu bez nálezů, patrně ve skrčené poloze a souvrství s nálezy středověkými.
- 5/ CHRUDIM. Sběrem na poli parc. č. 648 nad dvorem Májovem zjištěno nové sídliště slezskoplatěnické kultury a další nálezy hradištní.
- 6/ CHRUDIM. Sběr na hradišti "Pumberka", kde nalezeno několik střepů z období popelnicových polí.

- 7/ DLOUHOŇOVICE /o. Ústí n. Orł./.. Od kronikáře J. Kalouska převzata kolekce nálezů, pocházejících z různých míst v obci. 15. - 16. stol. Provedena lokace nejdůležitějších nalezišť.
- 8/ CEREKVICE n. Loučnou /o. Svitavy/. Nal. 1: na JV okraji vesnice, na parc. č. 581/1. Sídliště volutové keramiky a slezskoplatěnické kultury. Nal. 1a: parc. č. 610/1, JZ od nal. 1. Sběrem zjištěna kumulace středověkých střepů /14. - 15. stol./.. Nal. 1b: parc. č. 610/1, J od nal. 1. Sběrem zjištěn kladivovitě upravený kam. nástroj a několik zlomků pravěké a středověké keramiky.
- 9/ CEREKVICE n. Loučnou /o. Svitavy/. Nal. 2: J od obce, po pravé straně silnice Cerekvice - Újezdec, parc. č. 103, 620, 621/1. Sběrem získány středověké až novověké střepy, nejstarší nálezy lze datovat do 13. století.
- 10/ CEREKVICE n. Loučnou /o. Svitavy/. Nal. 3: pole v prostoru mezi bývalým cukrovarem, školou a další bytovou zástavbou, parc. č. 140. Povrchový průzkum zjistil středověké střepy /13. stol./ a několik střepů pravěkých.
- 11/ CEREKVICE n. Loučnou /o. Svitavy/. Nal. 4: SZ okraj obce, po pravé straně silnice, na parc. č. 135/2 byly znatelné 3 naorané objekty s šedou výplní.
- 12/ CEREKVICE n. Loučnou /o. Svitavy/. Nal. 5: při V okraji bývalé cihelny, parc. č. 112. Sběrem získána keramika z 14. stol.
- 13/ PEKLA /o. Svitavy/. Nal. 1: SZ svah Záhořanského kopce, parc. č. 1276. Sběrem nalezeno mesolitické pazourkové škrabadlo a středověký střep. Nal. 1a: 50-100 m od nal. 1 sev. směrem, na téže parcele. Sběrem zjištěny recentní střepy a ojedinělý keramický zlomek z rozhraní 13/14. stol. Nal. 1b: 200 m J od nal. 1, na parc. č. 1241 a 1242. Nalezeny ojedinělé zlomky keramiky ze 13. - 14. stol.
- 14/ PEKLA /o. Svitavy/. Nal. 2: Na poli parc. č. 740/3-4 nalezeny střepy z období popelnicových polí.
- 15/ PEKLA /o. Svitavy/. Nal. 3: parc. č. 739/19, JV od Kravína. Sběrem nalezeny 3 úštěpy z kvarcitu a pazourku, nejspíše mesolitické.

- 16/ PEKLA /o. Svitavy/. Nal. 4: cca 300 m od nal. 3, na parc. č. 740/1 nalezen slabě patinovaný pazourkový úštěp, patrně mesolitický.
- 17/ PEKLA /o. Svitavy/. Nal. 5: Z od osady Pekla, na hranicích kat. Pekla a Horky, na parc. č. 766/1, 796/1, 797 a 831/1-2 průzkumem zjištěny naorané pravidelné objekty, které vytvářely 2 řady. Na povrchu nalezena keramika, datovaná do 15. - 16. stol. Jde pravděpodobně o zaniklou vesnici ulicovitěho typu, dl. 400-450 m. Na Z okraji nal., na parc. č. 796/1 nalezen lužický střep.
- 18/ TISOVÁ /o. Ústí n. Orł./.. Sběr na lok. II, na terase potoka Ľabíčko. Část A byla situována na parc. č. 1148, kde byly nalezeny střepy slezskoplatěnické, hradištní a středověké. Část B, asi 150 m JV od A, na parc. č. 530. Sběrem získány rovněž střepy slezskoplatěnické, 1 hradištní a nálezy středověké.
- 19/ CHOCEŇ-ZÁŘECKÁ LHOTA /o. Ústí n. Orł./.. Sběr na pískové duně, ppč. 977/1 /Choceň/ a ppč. 303/1 /Zářecká Lhota/. Nalezeno několik mesolitických artefaktů, dále střepy z narušovaného slezskoplatěnického pohřebiště a střepy středověké.
- 20/ HRUŠOVÁ /o. Ústí n. Orł./.. Nal. 1a: Na J okraji obce, po levé straně železnice Cerekvice - Hrušová, ppč. 353/1. Na poli sběrem nalezeno několik střepů z 14. stol. Nal. 1b: leží 60 m S SZ od nal. 1a, na ppč. 353/1 a 391/1. Povrchovým průzkumem získán menší soubor keramiky ze 14. - 15. stol.
- 21/ HRUŠOVÁ /o. Ústí n. Orł./.. Nal. II: SZ okraj obce, na poli ppč. 528/10, na S svahu návrší nalezen ojedinělý střep z tuhového materiálu z 13. - 14. stol.
- 22/ VYSOKÉ MÝTO /o. Ústí n. Orł./ - "Spálenec". Z od mlýna Spálenec, po levé straně silnice Hrušová - Vysoké Mýto, na ppč. 4207, povrchovým průzkumem zjištěno sídliště, dl. 250 m /V-Z/ a široké 70 m /S-J/. Naoraný 3-4 objekty, které byly 30 m dl. a 6 m široké. Nálezy nám datují lokalitu do pol. 13. stol.
- 23/ VYSOKÉ MÝTO /o. Ústí n. Orł./.. Soukenická valcha. Na ppč. 3990/1 sběrem získány nálezy ze 14. stol.

- 24/ VYSOKÉ MÝTO /o. Ústí n. Orł./ Poloha "Na krétě". Na poli ppč. 4014 nalezeny střepy z 13. - 14. stol.
- 25/ VYSOKÉ MÝTO /o. Ústí n. Orł./ Poloha "Peklovec", Z od města. Na mírném svahu byly znatelné naorané objekty, větších rozměrů. Sběrem získáno pouze několik středověkých a recentních střepů.
- 26/ VYSOKÉ MÝTO /o. Ústí n. Orł./ Nádvoří sokolovny. Záchran-
ný výzkum při výkopu odpadní jámy. Zjištěno souvrství s ná-
lezy středověkými až novověkými.
- 27/ DOUDLEBY /o. Rychnov n. Kn./ Terénním průzkumem zjištěny
na J svahu návrší "Na mokřinách", parc. č. 699/18, 19, 8,
9 naorané objekty. Nalezen patrně lužický střep. Další pra-
věké střepy, patrně lužické, nalezeny na parc. č. 699/34,
620 a 649.
- 28/ DOUDLEBY /o. Rychnov n. Kn./ Při hloubení odpadní jámy na
dvoře ZDŠ, parc. č. 276 nalezena v náplavu Orlice železná
sekerka.
- 29/ DOUDLEBY /o. Rychnov n. Kn./ Pole S od obce, Z od koty
341, 2. Na poli nalezeno několik atypických střípků, dato-
vaných od 15. stol. Další nálezy učiněny v poloze "Na mo-
křinách", kde byly zjištěny střepy, pocházející ze 14. stol.
Na poli S od obce, na parc. č. 605, 620, 621, 617, 634 a
636/2, zjištěny keramické zlomky ze 14. stol.
- 30/ DOUDLEBY /o. Rychnov n. Kn./ Povrchový průzkum na místě
zničené středověké tvrze "V hřištích", parc. č. 696, 708,
649 a 697. Na povrchu již nebyly zjištěny žádné doklady
fortifikace, pouze keramické nálezy ze 14. - 15. stol.
- 31/ JEŘIČKY /o. Hradec Králové/. Pole SV od osady, cca 200 m
od silnice Jeřičky - Vilantice. Při povrchovém průzkumu na-
lezeno několik středověkých střepů.
- 32/ VELKÝ VŘEŠŤOV /o. Trutnov/. Poloha "Na hradě". Na zalesně-
ném ostrohu, JV od Vřešťova proveden průzkum středověkého
opevněného hrádku, se znatelnou destrukcí stavby na S okra-
ji areálu.
- 33/ VELKÝ VŘEŠŤOV /o. Trutnov/. Poloha "Bílý kopec". Malá ostrož-
na V od obce je přepažena valem s příkopem. Průzkum ukázal,
že se jedná o pravěkou lokalitu, patrně slezskoplatěnické
hradiště.

- 34/ VELKÝ VŘEŠŤOV /o. Trutnov/. Průzkum středověkého hradu na
okraji obce. Zjištěno několik menších recentních narušení.
- 35/ HUSTÍŘANY /o. Náchod/. Sběr na poli SZ od obce, v prostoru
mezi polní cestou a pískovnou. Nalezeny středověké střepy
ze 13. stol.
- 36/ HUSTÍŘANY /o. Náchod/. Průzkum zbytků středověké tvrze, le-
žící na pravé straně silnice Hustířany - Velichovky, v po-
loze "Pupek". V místech recentního narušení nalezeno něko-
lik drobných středověkých střípků.
- 37/ DUBENEC /o. Trutnov/. Průzkum středověkého hrádku v poloze
"Zámecký vrch". Ve valu zjištěna lícovaná opuková zeď, v
jámě při SZ okraji nalezeny střepy z 13. stol.
- 38/ BLATO /o. Pardubice/. Záchraný výzkum na J stěně cihelny,
parc. č. 60/1. Zjištěny 3 objekty, náležející únětickému
sídlišti.
- 39/ ROSICE /o. Chrudim/. Záchraný výzkum v cihelně A, na parc.
č. 411. Prozkoumána část jámy, náležející ničenému slezsko-
platěnickému sídlišti.
- 40/ HABŘINA /o. Hradec Králové/. Středověký hrad Rotemberk.
Zjišťovací výzkum ve vnitřním prostoru hradu. Zjištěna ka-
menná a cihlová destrukce s nálezy 13. - 15. stol. Sondáž
vně opevnění byla negativní.
- 41/ JAROMĚŘ /o. Náchod/. Záchraný výzkum objektu, narušeného
průkopem kanalisace v Žižkově ulici. Patrně pozdní středo-
věk až novověk.
- 42/ BRDO /o. Jičín/. Při stavebních úpravách čp. 60 nalezeny
středověké kachle.
- 43/ VRACLAV /o. Ústí n. Orł./ Revize slovanského hradiště a
kontrola dodržování památkové ochrany.
- 44/ ČEŠOV /o. Jičín/. Průzkum mohyl J od hradiště. Zjištěno
recentní narušení jedné mohyly.
- 45/ TUNĚCHODY /o. Chrudim/. Nal. 2: Na sprašovém hřbetu, JV
od obce, parc. č. 540/2 nalezeny střepy z mladší doby řím-
ské a středověké. Nal. 2a: J od nal. 2, nalezen na povrchu
střep, patrně neolitický. Nal. 2b: dále k V, na parc. č.
528/2 nalezeny na poli střepy patrně laténské.

- 46/ TUNĚCHODY /o. Chrudim/. Nal. 3: na V svahu jazykovitého výběžku, na parc. č. 513/1, 512/2, 514 sběrem nalezeny střepy slezskoplatěnické a středověké. Nal. 3a: V od nal. 3, pod svahem, na parc. č. 523/1 nalezeny další střepy slezskoplatěnické a středověké.
- 47/ TUNĚCHODY /o. Chrudim/. Nal. 4: v ploché nivě Chrudimky, na parc. č. 422 a 423 sběrem získány střepy středověké, neolitická kam. sekerka a jaspisový opracovaný úštěp.
- 48/ TOPOL /o. Chrudim/. Sběrem na parc. č. 206 získány další střepy slezskoplatěnické a nově nálezy lengyelské.
- 49/ LHOTA ÚHŘETICKÁ /o. Pardubice/. Sběr na hraně srázu nad říčkou Novohradkou. V délce téměř 600 m, na parc. č. 272, 290, 291/3, 325 zjištěno mohutné osídlení slezskoplatěnické kultury.
Ojedinele nálezy lengyelské kultury.
- 50/ LHOTA ÚHŘETICKÁ /o. Pardubice/. Z od nal. předchozího, téměř nad soutokem Novohradky a Chrudimky nalezen ojedinělý střep, patrně rovněž slezskoplatěnický.
- 51/ VLČKOVICE /o. Hradec Králové/. Průzkum bývalé pískovny, která je dnes zavážena, kde byl údajně nalezen kamenný mlat.
- 52/ VESTEC /o. Chrudim/. Svah Z od obce, parc. č. 99. Průzkumem zjištěny 2 naorané jámy bez nálezů. Sběrem získán středověký střep.
- 53/ MARKVARTICE /o. Jičín/. Záchranný výzkum v průkopech pro melioraci v okolí čtyřúhelníkovitých valů. V průkopech zaměřeno 18 objektů, náležejících laténskému sídlišti.

VÝZKUM MESOLITICKÉHO TÁBOŘIŠTĚ V HŘIBOJEDECH, OKRES TRUTNOV

Slavomil Vencel

Ve dnech 28. 6. až 21. 7. 1978 provedl Archeologický ústav ČSAV v Praze výzkum mesolitického sídliště na honu A IVa (Kodešovo) v Hřibojedech. (Lokalita byla do literatury uvedena ne-

přesně jako Litíč, neboť leží těsně při rozhraní dvou katastrů: cf. Vencel 1971, 174 a 1972, 69.) Lokalitu objevili povrchovým sběrem dne 11. 4. 1969 V. Vokolek a J. Sigl; v letech 1969 až 1978 pravidelně opakované sběry mi dovolily vymezit prostor povrchových nálezů na plochu přibližně 80 x 120 m, přičemž ovšem velká většina artefaktů se výrazně kumulovala na ploše cca 20 x 20 m uprostřed naleziště. Situace se tedy jevila jako orbou porušený objekt, resp. sídliště.

Lokalita leží v geomorfologicky nenápadné poloze, na nevýrazném spočinku v táhlém svahu; od východu i od západu je obtékána nepatrnými potůčky. Trebaže v blízkosti lokality - jen několik desítek metrů daleko - vychází na povrch pískovec (v lešících východně i západně od lokality se nalézají opuštěné lůžky, na polích jižně i severně naleziště leží naorávané kusy pískovce), vlastní podloží lokality tvoří jemný hlinitý sediment, podle předběžného makroskopického určení sprašová hlína. (Toto zjištění reviduje můj údaj o pískovcovém podloží, k němuž jsem došel ze zlomků pískovce v ornici a na základě zděděného mylného přesvědčení o "zákonu písku": Vencel 1971, 174.)

Výzkum lokality jsem zahájil sondáží: Prostor hlavní kumulace nálezů jsem pokryl sítí hledacích sond o ploše 1 m² s mezarami 4, resp. 5 m. Proti mému očekávání však prvních deset sond nepřineslo nálezy in situ, ale jen poměrně nečetné nálezy v ornici. Před tím, než lokalitu opustím s představou, že kulturní vrstva byla již zcela zničena orbou, jsem položil ještě několik sond, jimiž jsem chtěl síť pro jistotu zahustit: Teprve jedna z těchto sond zasáhla centrum osídleného prostoru. Toto místo o průměru 5-6 m leželo mezi původní sítí mých sond, a to kupodivu excentricky při severním okraji rozptylu povrchových nálezů. Prozkoumal jsem 20 m² s nálezy in situ (maximální kumulace dosahovala 103 kusy na 1 m²), čímž jsem získal kolem 1200 artefaktů; v současné době to je největší mesolitický soubor ve východních Čechách. Tvarově jde o výrazně drobnotvarou industrii s mikrolity, mikročepkami, drobnými jádry atd. Přes 95 % suroviny tvoří velmi nekvalitní deskovitý rohovec (černošedý, více méně pruhovalý) zřejmě permského stáří a lokálního původu (podle předběžného určení dr. Žebery a dr. Prouzy z ÚÚG).

Z výzkumu mesolitické lokality v Hřibojedech vyplývá několik skutečností obecnějšího dosahu: 1. Lokalitu v topograficky nenápadné polce lze objevit jen náhodou, neboť specialista by na základě zkušeností s rozmístěním mesolitických lokalit v Čechách v Hřibojedech rozhodně nehledal. To znamená, že dnešní katastr mesolitických lokalit pravděpodobně není z tohoto hlediska objektivní. 2. Výzkum lokality prokázal bezpečně její mesolitické stáří a doložil existenci lokalit, jejichž poloha vylučuje možnost, že by se její obyvatelé mohli živit především rybolovem. 3. Hledaný objekt nemusí ležet uprostřed jakkoli pečlivě vymezené kumulace povrchových nálezů (jak jsem před sondáží mylně očekával), neboť druhotné vlivy (orba a v tomto případě ještě spíše spláchy) mohou obraz objektu na povrchu posunout výrazně asymetricky. 4. Objekt malého průměru lze minout i poměrně hustou sítí hledacích sond. Napříště nelze považovat lokalitu za nevhodnou pro výzkum jen proto, že několik málo sond ukázalo chybění nálezů in situ. Ze situace na plošných výzkumech (Hradsko, Plzeň-Roudná) je známo, že pouze několik málo procent odkryté plochy poskytuje paleolitické nálezy v koncentraci pro výzkum rentabilní. Proto je třeba každou lokalitu sondovat tak intenzivně, aby mohly být zachyceny kumulace nálezů o průměru 2 m; teprve pak lze po negativním výsledku prohlásit naleziště za pravděpodobně nerentabilní pro výzkum.

Literatura

- Vencel, Sl. 1971: Topografická poloha mesolitických sídlišť v Čechách, AR XXIII, 169-187.
- 1972: Litíč, okr. Náchod, Výzkumy v Čechách 1969, 69.

ZJIŠŤOVACÍ VÝZKUM V TOPOLU V ROCE 1978

Miloš Vávra

Ve spolupráci s AO KMVČ v Hradci Králové provádělo pravěké oddělení AÚ ČSAV - pracoviště Praha ve dnech 3. 7. - 18. 8. 1978 zjišťovací výzkum v Topolu /okr. Chrudim/ v poloze "Na hradě".

Výzkum navazoval na zjišťovací akci pracovníků královéhradeckého muzea na jaře 1977, kteří upřesnili datování této lokality. Jedná se o výšinné lengyelské sídliště a hradiště slezskoplatěnické kultury. Zatímco předcházející průzkum se soustředil na zachovalou část valu a jeho okolí v JV části hradiště^{1/}, výzkum v roce 1978 byl zaměřen na západní a severní část neporušeného vnitřního areálu hradiště za účelem zjištění hustoty zdejšího pravěkého /zvl. lengyelského/ osídlení.

Východně od hrany bývalé pískovny byla položena sonda 2/78 /20x2 m/ orientovaná S - J a severně od ní sonda 3/78 /původně též o rozměrech 20 x 2 m /ve směru Z - V. Tato sonda byla postupně rozšiřována do délky 29 m a ve dvoumetrovém úseku do šíře 4 m. Celkově prozkoumaná plocha činí za rok 1978 102 m².

V sondě 2/78 byl úplně vybrán pouze malý objekt 44/78. Ostatní objekty zasahují svými částmi do neprozkoumané plochy všemi směry. Vedle jistě lengyelských jam 36/78 /ze které pochází m.j. zlomek naběračky/ a obj. 51/78 a jam slezskoplatěnické kultury 39, 47/78, zbývajících sedm objektů je dosud kulturně neurčeno. Nedatované jsou prozatím také tři žlaby zachycené v sondě. Jeden žlab /obj. 65/78/ probíhal středem jižní poloviny sondy ve směru SZ - JV a další dva žlaby /obj. 63, 64/78/ se v severní části sondy stýkaly téměř v pravém úhlu. Zasahovaly do západního okraje sondy. Jejich stratigrafické vztahy k jednotlivým objektům musí být dále sledovány.

Na rozdíl od sondy 2/78, kde byla čitelnost objektů značně obtížná a jejich výplň se svou barvou většinou výrazně nelišila od šterkovito - písčitého podloží, v sondě 3/78 se obrys objektů zřetelně rýsoval ve světle hnědém podloží.

Ve třetí sondě byly úplně prozkoumány čtyři objekty. Dva z nich jsou lengyelské, obj. 38/78 je dosud kulturně neurčený a obj. 31/78 představuje novověkou jámu pro strom zdejšího třešňového sadu, která narušila kúlovou jamku. Z částečně prozkoumaných jam náleží slezskoplatěnické kultuře větší lalokovitý obj. 32/78. Z nadzemních staveb zde byl vedle řady malých kúlových jamek, orientovaných SZ - JV napříč západní částí sondy, zachycen ve východní polovině sondy úzký základový žlab /obj.

62/78/ v délce 4,7 m, který byl na západě zakončen kúlovou jamkou /obj. 10/78/. Žlab směřuje od SZZ k JVV a ve své východní čtvrtině byl mírně zalomen k východu /viz celkový pohled na sondu během výzkumu/. Není vyloučeno, že s žlabem souvisejí i dvojice kúlových jamek, které na žlab navazují východním směrem. Datování těchto staveb je dosud otevřené. Při výchozím okraji sondy pak byly vybrány dva objekty lengyelské kultury. Z většího, téměř okrouhlého objektu 41/78 /rozm. 134x118 cm, max. hloubka 34 cm od povrchu podloží/, pocházejí zvláště zlomky spodků větších nádob, z nichž dvě dna ležela obrácená vzhůru. Dále byly na dně nalezeny tři hliněná kuželovitá závaží. Menší oválný obj. 43/78 /rozm. 124x72 cm, max. hloubka 21 cm/ obsahoval zlomek nádoby na nožce a opět hliněná kuželovitá závaží. V západní části sondy byl při začišťování jejího podloží objeven spodek pravděpodobně hradištní nádoby.

Na podzim 1978 se novým sběrem na poli JV od hradiště, na stejné mírné terénní vlně, kde bylo již v roce 1977 doloženo povrchovým průzkumem od opevněného areálu oddělené osídlení slezskoplatěnické kultury ^{2/}, podařilo zachytit také lengyelskou keramiku. Dle údajů místních občanů na okolních polích byly nalezeny i ojedinělé kamenné nástroje. Povrchový průzkum širšího okolí hradiště bude dále pokračovat.

Štěrková terasa řeky Chrudimky, na které je hradiště situováno, výrazně dominuje svému okolí, kde zvláště severním směrem, na katastrech Úhřetic a Tuněchod, na sprašových hlínách, je doloženo husté neolitické a eneolitické osídlení /sídliště a hroby lineární kultury, sídliště kultury s vypíchanou keramikou, sídliště jordanovské kultury a nálevkovitých pohárů ^{3/}. Bude tedy nutné řešit i otázku vztahu těchto a dalších lokalit na Chrudimsku ke zkoumanému výšinnému lengyelskému sídlišti.

Zjišťovací výzkum v Topolu "Na hradě" v létě roku 1978 prokázal husté lengyelské i slezskoplatěnické osídlení také uvnitř hradiště a potvrdil existenci zdejších nadzemních kúlových a žlabových staveb. Jejich přesnější datování a interpretace závisí na větších plošných odkryvech, které by se měly uskutečnit v roce 1979.

Topol /o. Chrudim/. Sinda 3/78, celkový pohled od V. Foto M. Vávra

Nálezy z výšinného sídliště lengyelské kultury, objeveného v roce 1977 v Topolu, náležejí do pozdnělengyelského horizontu a předběžně je považujeme za obdobné s moravskou malovanou keramikou II b 4/.

Poznámky:

1. Vokolek V., Sigl J. 1978: Zjišťovací výzkum hradiště v Topolu, Zpravodaj KMVČ, roč. V /1978/ - 1, 22 - 26.
  2. Vokolek V., Sigl J. 1978, 26.
  3. naposledy-Vokolek V. 1978: Záchraný výzkum v Úhřeticích v r. 1977, Zpravodaj KMVČ, roč. V /1978/ - 1, 12 - 19.
  4. Podborský V. 1970: Současný stav výzkumu kultury s moravskou malovanou keramikou, Slovenská archeológia XVIII-2, 269 - 272, obr. 13.
- Podborský V. 1973 - 1974: Šest let terénního archeologického výzkumu neolitického a halštatského sídliště v "Sutnách" u Těšetic-Kyjovic, Sborník prací filosofické fakulty Brněnské university, E 18-19 /1973-1974/, obr. 11.

ZÁCHRANNÝ VÝZKUM V TUNĚCHODSKÉ CIHELNĚ

Vit Vokolek

V červnu až srpnu 1978 probíhal záchraný výzkum A0 KMVČ v tuněchodské cihelně /naleziště 1b/. Cihelna nyní těžší sprašovou vrstvu JZ od železniční tratě Chrudim - Hrochův Týnec. V této rozšířené části, která zabírá z větší části pozemky obce Úhřetic /o. Chrudim/, nebyly dosud pozorovány pravěké objekty, ačkoliv cihelna byla léta sledována v souvislosti se záchraným výzkumem, prováděným v sousední úhřetické cihelně. Teprve v roce 1977 jsme zjistili na nově skryté ploše první objekty /viz Zpravodaj V/1, str. 11/.

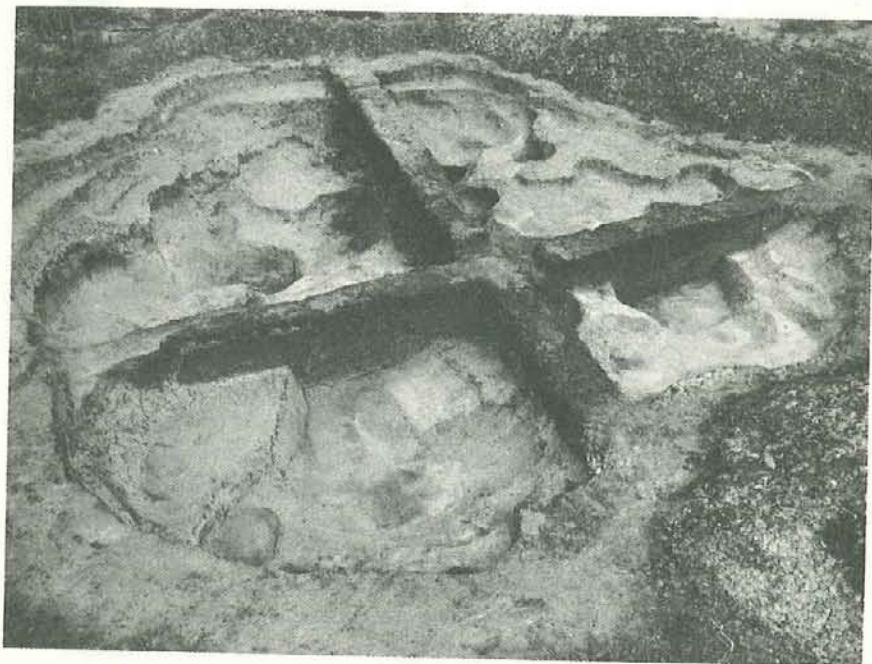
Objekt 1 byl prozkoumán již v loňském roce a byl situován na parc. č. 429/2 kat. území Úhřetic. Objekt necbsahoval žádné nálezy. Rozsáhlý obj. 2, rozkládající se na kat. území Tuněchod /parc. č. 567/2/ byl tehdy částečně pod haldou skryté ornice. Na jeho povrchu byly nalezeny drobné, celkem atypické střepy, které rámcově bylo možno zařadit do eneolitu. Po skrytí další plochy bylo možno v r. 1978 přikročit k jeho výzkumu.

Objekt 2 tvořila rozsáhlá, nepravidelně kruhovitá jáma - hliník o průměru 8 m. Výzkum probíhal ve 4 sektorech, oddělených od sebe kontrolními bloky a po mechanických vrstvách. Dno hliníku bylo rozčleněno v množství nestejně hlubokých, většinou oválných jam. Maximální hloubky dosáhl v sektoru B 158 cm od hladiny výzkumu /skrytá ornice byla cca 40 cm silná/. Výplň celého objektu byla jednolitá, černohnědá, za sucha černošedá. Ojedinele byla při dně vrstvička promíšené spraše, pouze v sektoru C na profilu byly znatelné úzké, max. 2 cm silné vrstvičky promíšené spraše.

V objektu byly nalezeny střepy, které jednoznačně celý objekt datují do kultury zvoncovitých pohárů. Objevují se zde kolkováním zdobené poháry červenavé barvy, nezdobené poháry, mísy s rozšířeným okrajem a zásobnicovitě nádoby s plastickou páskou. Ojedinele byly nalezeny zlomky mazanice a několik kusů štípané industrie z pazourku. Zvířecí kosti se nezachovaly pro naprosté odvápnění.

V profilu těžní stěny bylo možno pozorovat rozsáhlý objekt, příkopovitěho charakteru /obj. 3/, dlouhý 12 m a hluboký 230 cm, vyplněný jen nepatrně odlišnou spraší od okolního sterilního podloží, s tmavší humusovitou vrstvičkou ve spodní části. Při zaschnutí se objekt ve stěně ztrácel. Poněvadž objekt byl v kolmé stěně cihelny, nebylo možno jej blíže prozkoumat, ale bude dále při postupné těžbě sledován.

V tuněchodské cihelně bylo tedy objeveno nové sídliště kultury zvoncovitých pohárů, jehož objekty se soustřeďují na okraji svahu návrší nad nivou řeky Chrudimky. Důležité je, že objekty byly zachyceny ještě cihelnou nenarušené. Další odkryvy ukáží rozsah celého sídliště, které pravděpodobně nebude veliké a je oprávněná naděje, že osada bude prozkoumána celá. Z Chrudimska byl dosud znám pouze jediný nále zvoncovitých pohárů z Chrudimě.

Tuněchody /o. Chrudim/, cihelna. Objekt 2, celkový pohled od J.
Foto V. Vokolek

Nyní se ukazuje, že vedle východočeské skupiny, soustřeďující se na pravém břehu Labe v blízkosti Hradce Králové se rýsuje další skupina kolem Chrudimě.

NOVÉ SLEZSKOPLATĚNICKÉ HRADIŠTĚ „PRAŠIVKA“ V KABŘINĚ

Vít Vokolek

V květnu 1978 provedlo AO KMVČ v Hradci Králové zjišťovací výzkum na návrší Prašivka, ležícím na kat. území obce Habřina /o. Hradec Králové/. Důvodem výzkumu byla domněnka, zda se nejedná o hradiště, dosud v literatuře neuváděné. Jedinou zmínku o opevnění - valech, jsme zjistili u Fr. Petery ^{1/}, který uvádí na V straně lokality valy. L. Domečka se ještě zmiňuje o zprávě učitele V. Šimona z Habřiny, který viděl na této straně naleziště i kus hrubé zdi z kamene ^{2/}.

Prašivka je severní ze dvou výrazných návrší, zvedajících se náhle z rovinnatého prostředí asi 2 km SZ od Smiřic. Jižnější návrší se nazývá Chlomek a z části leží již na katastru Holohlav. Prašivka leží východně od Habřiny. Její vrchol je téměř rovný, oválného tvaru, s delší osou ve směru SZ-JV, zhruba o rozměrech 250 x 95 m. Zabírá parc. č. 208/1, 2, 3. Její strmé okraje, mimo SZ část, jsou zarostlé křovím, na JV stráni je v dnešní době vysázen les a na východním sad. V současné době není tato prostora zemědělsky obdělávána a je porostlá travou.

Zjišťovací výzkum byl zaměřen především se zřetelem k zjištění nebo vyloučení opevnění. Proto na východní hraně svahu jsme položili 2 sondy. Ke zjištění hustoty vnitřního osídlení jsme v ose vnitřní plochy provedli vrty geologickou tyčí, vždy 2 m od sebe. V místě, kde bylo možno soudit na objekt /pouze v jednom ze 120 vrtů/ byla položena sonda III.

Sonda I byla 4 m dlouhá a 50 cm široká, probíhala tak, aby 2 m byly ve vnitřní ploše a 2 m v poměrně již příkrém svahu. Byla situována v JV části lokality, na rozhraní parcel 209 a 181. Zvrstvení v sondě bylo jednoduché: pod drnovinou byla humusovitá vrstva, pod níž byla šedá vrstva s množstvím oblázků. Pod toto vrstvou, která mohla vzniknout vybíráním kamenů z pole, byla pů-

vodní sídlištní vrstvička, ve které byly ojediněle střepy. Tato vrstva vyplňovala rovněž zářez žlabu, který byl objeven v Z části sondy. Žlab pro palisádu probíhal souběžně s okrajem plošiny a byl široký 50 cm. Jeho max. hloubka byla 20 cm. Ve výplni byly nalezeny střepy, zvířecí kost a rozmáčené uhlíky.

Abychom zjistili, zda žlab probíhá po celém obyvodu alespoň východní části Prašivky, položili jsme ještě na rozhraní parcel 209 a 180 ještě jednu sondu /II/. Sonda byla 675 cm dlouhá a opět 50 cm široká. Zvrstvení bylo opět jednoduché. Pod drnovinou byla vrstva humusu, který na svahu nasedal již přímo na podloží z šedého jílu. V západní části sondy byla pod humusem šedá vrstva, opět s množstvím oblázků, pod kterou zde bylo podloží, tvořené žlutohnědou, silně jílovitou spraší. Na západním konci sondy sem zasahoval krátce výběžek vrstvy s uhlíky a střepy, která rovněž vyplňovala žlab, který zde byl opět zachycen. Žlab zde byl široký 36 cm a měl v Z části stěny kolmé, na V straně sešikmené. V odkryté části ve dně žlabu byla znatelná kůlcová jamka o $\emptyset$ 30 cm. Ve žlabu byly nalezeny střepy a zlomek zvířecí kosti.

V místech, kde v geologickém vrtu byly zachyceny známky objektu, byla umístěna sonda III, dlouhá 3 m a 1 m široká. Byla situována v JV polovině Prašivky, na parc. č. 209. Pod drnovinou zde byla šedohnědá humusovitá vrstva s množstvím oblázků, která nasedala na podloží, které zde tvořila vrstvička štěrkopísku, pod kterou byla vrstva štěrkopísku se silným podílem jílu a spraše. V sondě byl zjištěn průběh 98 - 70 cm širokého žlabu se dnem v hl. 56 cm od povrchu. Ve výplni nebyly nálezy, jen v humusu nad objektem bylo několik středověkých střepů. Při SV stěně sondy byla dále nalezena kůlová jamka o $\emptyset$ 28 cm s několika rozmočenými uhlíky.

Zjišťovací výzkum ukázal, že Prašivka bylo opevněné místo. V sondách však nebyly zjištěny bezpečné doklady valu, ale pouze žlab pro palisádu, který však mohl být jeho součástí. Rozsah sondáže totiž nevyklučuje, že v prostoru vnitřní části mohou být další doklady opevnění. Výzkum dále prokázal, že na vnitřní části Prašivky jsou sídlištní objekty /středověké nálezy pocházejí z ornice/. Zmíněný žlab a kůlová jamka v sondě III jsou patrně stopou po chatě. Hustotu osídlení však zatím nemůžeme posoudit, soustavnému povrchovému sběru brání zatravnění. Podle zprávy J. Dušky^{3/} byly na Prašivce nalezeny střepy a kusy drtidel.

Habřina /o. Hradec Králové/, poloha Prašivka. Pohled na naleziště od S.

Sonda II, detail žlabu po palisádě. Foto V. Vokolek

Keramika, která byla nalezena při výzkumu, především ve výplni žlabu, patří slezskoplatčnické kultuře, a to jejímu III. stupni /HC/. K osídlení Prašivky bezesporu patřilo rozsáhlé šárové pohřebiště, objevené již v minulém století na sousedním vrchu Chlomku 4/.

Poznámky:

- 1/ Fr. Petera, Pam. arch. VII 1868, 598.
- 2/ L. Domečka, Chlomek a Prašivka, ČSPSČ XXVIII 1922, 32-41.
- 3/ J. Duška, Nálezy předhistorické v kraji Královéhradeckém, Hradec Králové, 1898, 49.
- 4/ Tamtéž, str. 46-49.

ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM OPPIDA
V HRADIŠTI U ČESKÝCH LHOTIC V ROCE 1978

Milan Princ

Výzkum v r. 1978 navazoval na výsledky získané v r. 1977 /Princ 1978/ a pokračoval ve zkoumání pozůstatků jednak V-Z křídla hradby, jednak reliktní opevněné kleštvité brány v jiho-východním rohu oppida. V-Z křídlo hradby, navazující v pravém úhlu na vnitřní příčný val přepažující ostrožnu oppida severojižním směrem, bylo odkryto celkem v délce 17,2 m až k silnici vedoucí z Hradiště do Křižanovic. Byl nalezen další průběh čelní zdi starší fáze s mezerami a kulovými jamkami po svislých trámech v líci zdiva, i kamenná lícovaná zeď na jeho vnitřní straně beze stop po zpevnování svislými trámy.

Jižně od V-Z křídla hradby byla položena sonda č. VIII, v níž se předpokládalo odkrytí mladší fáze čelní zdi hradby. Další průběh této zdi, který by navazoval na zeď odkrytou v r. 1977, se však nepodařilo najít. V sondě č. VIII byly zjištěny 3 laténské horizonty -

1/ nejstarší podlahový horizont v úrovni, na které byla postavena základová řada starší fáze čelní zdi hradby, 2/ střední horizont s fragmentárně zachovanou kamennou vrstvou a 2 kulovými jamkami obloženými kameny, zvýšený od nejstaršího horizontu cca o 35 cm,

3/ nejmladší horizont zvýšený cca o 45-50 cm od středního, se zhruba půlkruhovým kamenným půdorysem dosahujícím téměř k čelní zdi hradby starší fáze. Vzhledem ke zničení svrchních vrstev zemědělským hospodařením, při kterém byla snesena i část vnitřního valu vyčnívající nad úroveň terénu, nebylo možno dojít k ucelenějším výsledkům výzkumu, ale i tak lze usuzovat, že kamenný půlkruhový půdorys mohl tvořit základnu pro obrannou baštu v bezprostřední blízkosti opevněné brány. Zesilování opevnění a složité přestavby v blízkosti brány byly doloženy také severně za V-Z hradbou v sondě č. IX a při rozšířování starší sondy č. VI až k silnici Hradiště-Křižanovice. Byl sledován další průběh tarasu č. I situovaného těsně za V-Z hradbou. Ohraničení tarasu na jeho vnitřní straně /dovnitř oppida/ kamennou lícovanou zdí bylo doloženo v délce 630 cm, podobně jako jeho zeď starší fáze v délce 600 cm, obě až k uvedené silnici, jejíž stavba zde zničila nejdůležitější část opevněného vchodu. Na mladší zeď tarasu byla přistavena v další fázi stavebních úprav kolmo lícovaná zeď dlouhá 260 cm, ukončená větším kamenným blokem. Uvnitř pravouhého objektu vymezeného zdíkem /mladší vnitřní zdi tarasu s kolmou zídou/ byl uložen velký kamenný blok, z něhož byly sebrány magnetické frakce dokládající, že na něm byly opracovávány železné předměty. Na severní straně objektu byla jedna kulová jamka o rozměrech 30 x 25 cm hluboká 30 cm. Lze soudit, že zde byl jednoduchý zasřešený objekt sloužící pravděpodobně ke kování nebo opracování železných předmětů - snad dílna polního zbrojíře.

V nejstarším horizontu sondy IX byly odkryty další půdorysy chlebových pecí tvořené řadami malých kulových jamek doprovázených jednotlivými většími kulovými jamkami.

Malá zjišťovací sonda X/C byla ještě položena při severní straně silnice západně od sondy č. VI v místě předpokládaného vchodu do oppida. V ní byla v hl. 60 - 70 cm odkryta část kamenného dláždění, které zřejmě tvořilo cestu branou do oppida.

Na jižní straně silnice Hradiště-Křižanovice, v místech předpokládaného dalšího průběhu V-Z křídla hradby byly položeny 2 malé zjišťovací sondy č. X/A a X/B, v nichž však nebyly zjištěny žádné archeologické nálezy a jejichž výplň byla tvořena recentní

navážkou. Tento prostor byl zřejmě zničen novodobými stavbami fary, kostela a silnice, takže se nepodařilo najít žádné další zbytky opevnění.

Hlavní část opevněné klešťovité brány, jejíž starší schematický náčrt provedený M. Lüssnerem v r. 1847 objevil V. Vokolek v archivu muzea v Hradci Králové /Vokolek 1978/, byla tedy v podstatě zničena recentními stavbami, což dosavadní archeologický výzkum dostatečně prokázal. Dle dosavadních výsledků lze soudit, že opevnění v této části mělo tři stavební fáze, jimž byla původní hradba široká cca 450 cm stále zesilována a rozšiřována. Také předpokládaná stavba bastionu svědčí o mohutném opevnění v blízkosti brány v nejmladší fázi stavební činnosti.

Mezi archeologickými nálezy získanými letošním výzkumem, již bylo poměrně málo, jsou především laténské střepy /ojediněle i středověké/, přesleny, železné fragmenty, úlomek bronzového drátu s ouškem a eneolitický kopytnatý klín.

V průběhu výzkumu byla navázána spolupráce s inž. Chamoutem z katedry speciální geodézie ČVUT, který se zabýval interpretací leteckých snímků se zaměřením na vyhodnocení archeologických objektů. S použitím výsledků jeho hodnocení a po provedení terénního a geologického průzkumu se podařilo předběžně určit polohu 4 archeologických objektů, jednak na předhradí oppida, jednak v jeho blízkém okolí. Na předhradí byla zachycena část kruhového objektu s vnitřními paprscovitými čarami. Jižně od oppida, v místech předpokládaného žárového pohřebiště /dle hlášených objektů v profilech melioračních rýh/, lze rozlišit 2 objekty elipsovitého půdorysu o rozměrech cca 60 x 30 m a 40 x 20 m se znatelnými klikatými přístupovými cestami, z nichž malá část existuje ještě v dnešním terénu. Východně od oppida byl lokalizován čtvrtý objekt čtvercového půdorysu o rozměrech cca 100 x 100 m. V uvedených 4 polohách bude provedena sondáž rýhovacím strojem, která umožní upřesnění dosavadních předběžných výsledků vyplývajících z rozboru leteckých snímků a terénního průzkumu.

Literatura

Princ M., 1978: Výzkum oppida v Hradišti u Českých Lhotic v r.1977. Zpravodaj KMVČ V/1, 27 - 29

Hradiště u Č. Lhotic. Sonda č. VI, starší a mladší zeď na vnitřní straně tarasu č. I. s přistavěnou kolmou zdíčkou. Foto M. Princ

Vokolek V., 1978: Nejstarší zobrazení oppida v Českých Lhoticích. AR XXX, 91-92

DALŠÍ PÁTRÁNÍ PO KOSTROVÝCH HROBECH Z DOBY STĚHOVÁNÍ NÁRODŮ V LOCHENICÍCH, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Jiří Zeman

Archeologický ústav ČSAV v Praze ve spolupráci s Prehistorickým ústavem UK a Krajským muzeem východních Čech v Hradci Králové pokračoval ve dnech 14. 8. - 6. 9. 1978 ve zjišťovacích sondážích na katastru Lochenic v návaznosti na výzkumy v l. 1976 a 1977. Po ukončení prací v poloze nad Olšovkou (viz Zpravodaj KMVČ IV-2 1977 a V/1 1978) se pozornost soustředila na mírné sprašové návrší "Na šancích", ležící nad Trotinou po pravé straně silnice na Jaroměř. V těchto místech, při přeložce zmíněné vozovky, zachránil dr. J. Tomský z hradeckého muzea již v l. 1953-54 hroby nejen z doby stěhování národů, ale i z eneolitu, doby bronzové a hradištní.

Úkolem sondáže bylo především zachycení plochy prokopané dr. Tomským, získání dalšího srovnávacího materiálu z doby stěhování národů a vytvoření předpokladu pro prozkoumání a zpracování lokality jako celku. Stanovený úkol se nepodařilo v plném rozsahu splnit. Ve zjišťovacích sondách I/78 (20 x 1 m + 70 x 2 m + 40 x 0,5 m) a II/78 (24,5 x 2 m) byly sice odkryty 2 jámy s vypíchanou keramikou, 2 kostrové hroby se zvoncovitými poháry, 12 žárových hrobů kultury lužické a po 2 kostrových pohřbech z doby stěhování národů a z doby hradištní, avšak hranice staršího výzkumu nebyly zachyceny.

Hroby z doby stěhování národů byly vyloupeny a vedle fragmentárních kostrových pozůstatků neposkytly žádný další průvodní materiál. Velmi dobře se zachovaly pohřby z doby hradištní, z nichž v jednom byl zjištěn denár z předbřetislavského období. Proti tomu kostrové hroby se zvoncovitými poháry a žárové hroby kultury lužické byly značně poškozeny orbou. Vedle objektů pravěkých a z časné doby dějinné byl zachycen novodobý příkopovitý

útvár, s největší pravděpodobností vojenský okop rakouské armády z bitvy u Hradce Králové v r. 1866.

Celkově lze shrnout, že se podařilo protnout hlavní kumulaci lužických žárových hrobů, které dr. Tomský zachytil pouze okrajově. Rozložení pohřbů se zvoncovitými poháry ukazuje na značný rozptyl. Zjištěné hroby z doby stěhování národů a doby hradištní zřejmě vymezují pouze okraj příslušných nekropolí a tím přispívají k vytypování prostoru pro příští výzkum. Ten by měl již zachytit hranice starších sondáží, podat ucelený plán pohřebišť z různých časových úseků a zachránit objekty, poškozované hlubokou orbou.

ZJIŠŤOVACÍ VÝZKUM NA STŘEDOVĚKÉM HRÁDKU V POLOZE VRAŽBA U HABŘINY, OK. HR. KRÁLOVÉ

Jiří Šigl

Koncem měsíce května a začátkem června 1978 byl proveden pracovníky AO KMVČ v Hradci Králové zjišťovací výzkum středověkého hrádku v poloze Vražba. Výzkum se uskutečnil v rámci výzkumného úkolu Průzkum východočeských hradišť a hrádků, který je pracovníky AO již několik let plněn.

Žádné písemné zprávy o tomto hrádku se ve středověkých pramenech nezachovaly. Vlastní hrádek však již vzbuzoval pozornost zájemců o historii v 19. stol. Tento zájem se projevil i v tom, že zmínka o Vražbě je v básni Jaroslav v Rukopise Královédvorském. V archeologické literatuře je poprvé uváděn v 60. letech minulého století (Wocel 1866-68, str. 423). Další zmínky o tomto hrádku jsou v regionální literatuře (Duška 1898, str. 55, týž 1900, str. 48). V těchto pracích je však věnována především pozornost sousednímu hradu Rotemberk a zmínky o Vražbě jsou spíše jenom okrajové. Zcela nepochopil místní rozložení lokalit J. L. Píč, kterému se v jeho soupisu počet opevněných lokalit zdvojnásobil. Jednak se zmiňuje o 2 lokalitách na J od Habřiny, mezi nimiž je i Vražba a ještě píše o dalších 2 lokalitách na sever od Habřiny, mezi Habřinou a Velichovkami. Existují však pouze 2 lokality nacházející se v prostoru na S od Habřiny. Žádné opevněné polohy v prostoru jižně Habřiny neexistují (Píč 1909, str.

366). Prvý archeologický výzkum, který byl na této lokalitě prováděn vedl ve 20. letech našeho století L. Domečka. Výsledky tohoto výzkumu nebyly však nikdy vy publikovány. S prováděním tohoto Domečkova výzkumu úzce souvisejí falza, která byly údajně "nalezena" na Vražbě a předána L. Domečkovi. Pravděpodobně počáteční rozpaky a pozdější jistota, že jde o falzifikáty, způsobily nechuť L. Domečky psát o této lokalitě (Sklenář 1977, 53 - 55). Později byla věnována pozornost Vražbě ze strany M. Richtera, který zde získal i několik atypických archeologických artefaktů, jež později předal do královéhradeckého muzea, kde jsou uloženy pod př. č. 53/70. V posledních letech byla tato poloha pravidelně navštěvována pracovníky AO KMVČ.

Hrádek leží na jižním okraji lesního komplexu, který vyplňuje prostor mezi Habřinou a Velichovkami. Vlastní hrádek je situován na zalesněné návrší, cca 750 m SSZ od středu obce. Návrší v místě, kde je umístěn hrádek, vybíhá nepatrně k jihu a tak je hrádek velmi dobře chráněn strmým svahem na jižní, ale částečně i na západní a východní straně. Nejsnazší přístup k hrádku je ze strany severní. Hrádek se rozkládá na těchto parc. č.: 972, 973, 974, 976/1, 976/2 a 984. Lesy, které v okolí rostou jsou jehličnaté ale přímo na hrádku je les listnatý a v něm převládá dub. Ve vzdálenosti cca 500 m k Z teče potok Hustířanka.

Hrádek má oválný půdorys, jehož vnitřní prostora má rozměr ve směru V - Z 31 m a ve směru S - J 15 - 18 m. Ve východní části této prostory je vyvýšený terén, který připomíná nízku mohyly o $\varnothing$ přibližně 9 m. Převýšení tohoto terénního útvaru činí cca 50 - 70 cm. V těsném sousedství tohoto útvaru, na jižním okraji akropole byla zjištěna proláklina, která by snad mohla být pozůstatkem sondy L. Domečky. Tato vnitřní prostora hrádku byla obklopena příkopem, který je na S straně nejširší a nejhlubší; široký je 15 - 17 m a hluboký je cca 7 - 8 m. Před tímto příkopem je několik metrů vysoký a několik metrů široký val, jehož navršená kubatura je o něco menší než kubatura vytěžená při hloubení příkopu. V SV části hrádku je fortifikační soustava zesílena dalším příkopem, který je přibližně 5 m široký a 1,5 - 2 m hluboký. V této části můžeme předpokládat vstup do hrádku. Val je

v této části podstatně snížen a mezi příkopy je prostor široký asi 15 m. Val a příkop, které existují i na jižní straně, tedy v místech prudkého svahu jsou nízké a mělké. Val byl na S straně porušen norou a rozsáhlým vkopem. Neobsahoval na profilu žádné zřejmé stopy po konstrukci. Ve valu nebyla zjištěna ani žádná kamenná destrukce. Hlína uložená ve valu nese pouze doklady po přepálení, obsahuje četné uhlíky a je červenavě zbarvená. Přesné zaměření hrádku nebylo dosud provedeno.

Náš archeologický výzkum, který měl zjišťovací charakter, se zaměřil na zkoumání terénní vyvýšeniny na V okraji akropole, kde bylo možno předpokládat zbytky obytné věže či jiné stavby. Sonda I o rozměrech 11,5 x 1 m byla orientována ve směru SZ - JV a tak protínala celý tento terénní útvar a částečně zasahovala i do terénu vně této vyvýšeniny. Při skrývce 1. mechanické vrstvy byla odebrána slabá humusovitá vrstva a horní část červenavé mazanicovitě vrstvy. Nálezy z JV konce sondy, kde tato mazanicovitá vrstva nebyla zjištěna a bylo možno předpokládat případný recentní zásah či jinou sekvenci vrstev, byly od ostatních nálezů oddělovány. V této vrstvě byl nalezen i 1 kus štípané industrie, který je na povrchu patinovaný a podle určení dr. Vencla se zařazuje do mladého paleolitu.

V průběhu dalších prací byla v SZ části sondy I zjištěna šedě zbarvená písčité vrstvička a ve vzdálenosti asi 2 m od konce sondy byla na povrchu této vrstvy odkryta kumulace kamenů, většinou křemenů, která byla orientována ve směru SV - JZ. Pokračování této kamenné destrukce bylo zjištěno i v sousední sondě II, která byla položena kolmo na sondu I. Mezi sondami I a II byl ponechán 1 m široký kontrolní blok. Sonda II měla rozměry 4 x 1 m. Začínala na 3. m sondy I, měřeno od jejího SZ konce. Výše popsané kameny, které byly zjištěny v obou sondách ohraničovaly objekt na SZ straně. Na JV straně byl objekt ohraničen rovněž zbytky kamenné destrukce, která byla v této části podstatně menší a dvojitou kúlovou jamkou. Sondou I se nám podařilo zjištit, že objekt má v naší sledovaném směru délku zhruba 7 m. Dno sondy tvořilo písčité a štěrkopískové podloží, které bylo v prostoru pod objektem velmi ztvrdlé, což bylo způsobeno požárem. V písčitém podloží se rýsovalo 6 kúlových jamek, které byly pře-

vážně situovány v okrajových partiích objektu. Výjimku tvoří KJ 1, která leží na samém JV okraji sondy a nejspíše byla součástí palisády, kterou byla vnitřní prostora hrádku obklopena. Na profilu sondy byla zjištěna destrukce otopného zařízení, které mělo původně klenutou kupoli a jehož dno tvořila černá uhlíkatá vrstva. Toto otopné zařízení mělo ϕ 1 - 1,2 m.

Když se pokusíme o interpretaci tohoto objektu, tak musíme nejdříve konstatovat, že byla prozkoumána pouze malá část objektu. Jedná se nejspíše o destrukci obytné stavby, která svou polohou ale i výškou destrukce naznačuje, že sloužila jako obydlí majitele hradu. Můžeme ji tedy interpretovat jako hradní palác. Svědčí o tom nejen nález otopného zařízení, ale i četné nálezy bílé keramiky červeně malované, dále několik železných předmětů (hřeblo, zl. podkovy, šipka střely atd.), rovněž zlomek bronzoviny není v tomto prostředí a období obvyklý nález. Stavba byla vybudována pouze z dřevěné konstrukce a dále bylo použito hlíny. Zjištěné kameny byly nejspíše pouze doplňkovým materiálem, který měl za úkol upevnit založení kůlů. Pravděpodobně i prozkoumání celého objektu by nezměnilo tyto hlavní poznatky. Použitý materiál, ale i výška destrukce ukazují, že stavba byla poměrně nízká a nemůžeme v tomto případě mluvit o obytné věži v pravém slova smyslu.

Sonda III, která měla rozměry 3 x 1 m byla orientována ve směru V - Z. Její poloha byla úmyslně zvolena do Z části akropole, tedy do prostoru mimo vyvýšený terén. V této sondě byla pod slabou humusovitou vrstvou zjištěna šedohnědá písčité vrstva, která obsahovala četné nálezy. Podloží zjištěné touto sondou bylo opět písčité a byl do něho zahlouben mělký objekt, který byl částečně prozkoumán. Výplň objektu byla písčité s příměsí jílu. Dno objektu pokrývala červenavá, přepálená vrstvička.

Když shrnujeme výsledky tohoto do rozsahu nevelkého výzkumu tak můžeme konstatovat, že se nám podařilo zjistit hlavní budovu, kterou pro její funkci můžeme snad nazvat palác. Dále se nám podařilo získat reprezentativní nálezový soubor keramiky a zcela překvapivý nález železných předmětů. Důležité bylo i zjištění poměrně bohatého zastoupení bílé keramiky červeně malované. Keramika nám poměrně přesně datuje existenci hrádku do 2. pol. 13. stol. (Sigl, Vokolek 1979, 1 - 4). Je zcela jisté, že tento hrá-

dek plnil svou funkci pouze krátkodobě a zanikl násilně, jak svědčí četné doklady požáru, ale i bohatý nálezový inventář. Pravděpodobně umístění hrádku, jeho poměrně malý rozsah, který nedovoloval začlenění dalších objektů do fortifikace způsobily, že již po požáru hrádek nebyl obnoven. Zdá se, že nástupcem hrádku na Vražbě se stal Rotemberk, který leží necelý 1 km S směrem a je umístěn na úzkém dlouhém ostrohu vybíhajícím západním směrem. Na Rotemberku jsou patrné mohutné fortifikace a jsou zde i značné kamenné, ale i cihlové destrukce. Rotemberk je v písemných pramenech znám pod jménem Neznášov. Tento Rotemberk je poprvé jmenován v r. 1371. Při našem průzkumu byl zjištěn vedle mladšího keramického materiálu (14. - 15. stol.) i střep, který může být datován i do 13. století. Ve zprávě vztahující se k roku 1588 se již mluví o pustém zámku Rotemberku (Sedláček 1931, 237).

Přímo ve středu obce Habřina se zachoval dobře patrný pozůstatek kruhovitěho tvrziště. První zmínka o této tvrzi má vztah k roku 1357, kdy je jmenován Koňata z Habřiny. Nejspíše v 15. století tato tvrz zanikla a vesnice připadla k Neznášovu (Sedláček 1931, 242). Z této tvrze nebyl získán žádný datovací archeologický materiál.

Nepatrná geografická vzdálenost, časová blízkost, podobná funkce nám dovolují vyslovit názor, že tyto lokality jsou vhodné k provedení systematického výzkumu za účelem vytvoření relativní chronologie keramiky a sledování kvalitativních změn probíhajících na opevněných feudálních sídlech v průběhu 13. - 15. století.

Literatura

- Duška, J. 1898: Nálezy předhistorické v kraji královéhradeckém, Hradec Králové
1900: Památky po našich pohanských předcích v kraji královéhradeckém, Jaroměř
Píč, J.L. 1909: Starožitnosti země České, III/1, Praha
Sedláček, A. 1931: Hradky, zámky a tvrze království českého, II. díl (Hradecko), vyd. 2..

Habřina, "Vražba". Sonda 1, pohled od SZ. Foto Vokolek

Sigl, J - Vokolek, V. 1979: Závěrečná zpráva o výzkumu ze dne 18.1.1979 (strojopis), Archiv AÚ ČSAV v Praze
Sklenář, K. 1977: Slepé uličky archeologie, Praha
Wocel, J.E. 1866 - 68: Pravěk země České, Praha

VÝZKUM NA STARÉM MÝTĚ V ROCE 1978

Jiří Sigl

Další, v pořadí již pátá sezona terénních prací na středověké lokalitě Staré Mýto ležící na katastru obce Tisová proběhla v červenci, srpnu a v první polovině září 1978. Tato sezona byla finančně zajištěna příspěvkem Východočeského KNV ve výši 17 000 Kčs. Všechny předchozí sezony byly hrazeny z prostředků AÚ ČSAV v Praze.

Na archeologickém výzkumu se postupně vystřídal cca 35 brigádníků, většinou studentů středních škol z Vysokého Mýta, Chocně, Litomyšle a Ústí nad Orlicí. Nejvyšší počet brigádníků byl v prvním a druhém týdnu po zahájení výzkumu, kdy na výzkumu pracovalo 14 - 18 pracovníků. Potom počet brigádníků postupně klesal až se po celý srpen ustálil na 4 - 5. V měsíci září probíhala na výzkumu dokumentace, kterou prováděli pracovníci Krajského muzea.

Před započítím vlastního výzkumu byla v jarních měsících roku provedena skrývka ornice a to celkově na ploše 10 arů. Tato nově skrytá plocha ležela v těsném sousedství plochy prozkoumané v roce 1977 a to severně od ní. Tak, že jižní hranice výzkumu r. 1978 tvoří severní okraj výzkumu prováděném v roce 1977. Ornice, která zde byla mocná cca 35 - 40 cm, byla buldozerem vyhrnuta na hromadu ležící na již prozkoumané ploše. Po provedení této skrývky byly vyměřeny jednotlivé ary a označeny čísly 11 až 20. Výzkum r. 1978, tak navázal na předchozí sezony a rozšířil výměru prozkoumané plochy na 2900 m². Výzkum vytváří až na 2 sondy o rozměrech 2 x 25 m, které leží na sousedním pozemku, jednu rozsáhlou plochu.

Po zahájení prací bylo prováděno skrytí zbytku ornice, což byla vrstva silná 0 - 15 cm. Po skrytí tohoto zbytku ornice byla

plocha začištěna a znatelné objekty ve sprašovém podloží byly postupně vybírány. Tyto sídlištní objekty byly vybírány po mechanických vrstvách 20 - 25 cm silných. Zhruba ve středu objektů byl zakreslován profil. U několika objektů, kde bylo možno předpokládat superpozici, byly ponechány kontrolní bloky. Vedle kresebné a verbální dokumentace byla prováděna i dokumentace fotografická. Po ukončení výzkumu bylo provedeno i jeho výškové zaměření.

Na zkoumané ploše byly zjištěny 34 kúlové jamky (K 129 - K 162), z nichž jedna skupina ležící v arech 12 a 14 (K 130 - K 139) vytváří stavbu obdélníkovitého půdorysu, která byla již zkoumaná v minulé sezoně a ležela na aru 3. Tato obdélníkovitá stavba nadzemní konstrukce má rozměry 13 x 8 m a je orientována ve směru SZ - JV. Vchod do ní můžeme předpokládat ze západní strany, při jejím SZ rohu, kde je větší interval mezi kúlovými jamkami. Střední řada kúlů, která nesla střešní konstrukci byla tvořena obj. 40, obj. 31 a možná i jižní částí obj. 29. Ohniště bylo zjištěno v těsném sousedství severní stěny této stavby obdélníkovitého půdorysu; bylo situováno v JV části obj. 41, který měl jinak zcela nepravidelný půdorys a v jehož středové části se nacházela další kúlová jamka, snad tvořící součást nějakého přístřešku, který měl za úkol chránit prostor ohniště, jež leželo již vně stavby. Není též vyloučena souvislost KJ 129 s tímto předpokládaným přístřeškem, protože se nachází necelých 5 m od obj. 41.

Druhá skupina kúlových jamek byla zaregistrována v jižní části výzkumu na ploše arů 18 - 20, kde však může být prozatím konstatováno, že kúlové jamky zde vytvářejí shluky a doposud nelze rozpoznat jejich uspořádání a určit jejich příslušnost k přírodním jednotlivým stavbám či fázím.

Při výzkumu v roce 1978 bylo zjištěno celkem 23 nových sídlištních objektů (obj. 37 - obj. 59) a dále byly zkoumány 4 objekty, které byly zkoumány již v roce 1977, případně i dříve. Jedná se konkrétně o objekty 17, 18 c, 27 a 36. To znamená, že v této výzkumové sezoně bylo sledováno celkem 27 sídlištních objektů. Z těchto 27 objektů se podařilo prozkoumat 18 objektů zcela. Bylo to v případě obj.: 18c, 27, 36, 38 - 44, 46 - 51,

58 a 59. Další 3 objekty byly prozkoumány pouze částečně: obj. 37, obj. 45 a obj. 17 (žlab, který je každoročně zkoumán od r. 1975). Zbývajících 6 objektů, které jsou situovány v aru 20 byly pouze zaregistrovány a budou zkoumány až v příští výzkumové sezoně. Jde o tyto objekty: obj. 52 - obj. 57. Tato poslední skupina nemohla být prozkoumána z časových důvodů. Tato časová ztráta byla způsobena nepříznivým deštivým počátkem července a velkou kubaturou uloženou v obj. 43, 45, 48 a 50. Vybírání těchto objektů, práce na výzkumu značně zkomplikovaly a zpomalily.

Z 21 zkoumaného objektu byly 2 objekty interpretovány jako zemnice (obj. 45 a obj. 50). Objekt 50 byla zemnice zahloubená pod hladinou výzkumu 125 cm. Byla orientována ve směru SZ - JV s vchodem směrem k JV. Bezpečně byly zjištěny 4 schody, po kterých se sestupovalo k plochému dnu. Dno bylo částečně pokryto černou uhlíkatou vrstvou. V rozích zemnice byly zjištěny kúlové jamky o ϕ 40 - 50 cm. Zemnice měla v partii dna rozměry 3,5 x 2 m, v partiích okraje 4,5 x 3 m. Vchod byl široký 1,6 m a dlouhý 2 m. Tato zemnice narušuje na severní straně starší mělký objekt, ve kterém nebyly zjištěny žádné nálezy a je narušován mladším objektem 18 c (žlab).

Druhá zemnice obj. 45 je zahloubena 145 cm od hladiny výzkumu. Jedná se o pravidelnou téměř čtvercovou zemnici, která byla z větší části prozkoumána. Nebyla dosud prozkoumána pouze část zemnice se vchodem, který je situován v SV rohu zemnice. Při budování vchodu zemnice bylo použito opuky, tak aby vznikly 2 zídky, které vchod do zemnice obezdívaly. Vchod do zemnice bude prozkoumán v jedné z dalších sezon, nejspíše v roce 1980. Zemnice má při okrajích rozměry 6,5 x 6,5 m. V partii dna má rozměry 5 x 4,6 m s tím, že v SV rohu zemnice je zjištěn výklenek, který naznačuje rozšíření vchodu. Ve středové části, na průsečíku obou os bylo zjištěno do červena vypálené místo, kruhovitého půdorysu o ϕ 35 - 40 cm, které však bylo zcela povrchové. Toto místo by mohlo být interpretováno jako ohniště. Objekt 58, který je pokračováním obj. 18 c (severně obj. 50), nezanechal na profilu námi popisované zemnice žádnou stopu a můžeme předběžně předpokládat, že obj. 45 je mladší než objekt 58 a 18 c a tedy i mladší než obj. 50, což je výše popisovaná zemnice.

Další skupinu sídlištních objektů tvoří žlaby. Jsou to obj. 17, 18 c a 58. O žlabech 18 c a 58 jsme se zmiňovali výše. Objekty 18 c a 58 jsou ve skutečnosti týž žlab, který protíná obj. 50. Tento žlab je orientován ve směru SSZ - JJV, je mělký a obsahuje tmavou výplň, která je dobře patrná. Obj. 17, který byl zkoumán již od r. 1975 je v superpozici s obj. 59, který jej porušuje. Tyto žlaby, jak jsme již uváděli v předchozích příspěvcích, které shrnovaly výsledky naší práce v jednotlivých sezonách, tvořily hranice mezi jednotlivými parcelami.

Jinou skupinu objektů tvoří zásobní jámy, z nichž obj. 43 byl 210 cm hluboký a měl téměř kruhovitý půdorys. Naproti tomu obj. 48 měl půdorys čtvercový a byl hluboký 290 cm. V předchozích sezonách byla již v roce 1974 zjištěna zásobní jáma podobného charakteru (obj. 6).

Nejvíce zastoupeným typem objektů jsou mělké jámy kruhovitého či oválného půdorysu. Z objektů, které byly v roce 1978 zkoumané do této skupiny náleží obj. 42, 44, 47 a 51. Této skupině jsou blízké objekty oválného půdorysu, jejichž část je zahlobena. Do této skupiny patří obj. 36, 38, 39 a 59. Objekt 36, který jsme zahrnuli do této skupiny je vyhřívací pec s lupou ve výplni.

Další 2 objekty (obj. 27 a 49) mají podlouhlý půdorys, poměrně rovné dno a jsou bez dalšího výraznějšího členění. Je zajímavé, že oba tyto objekty přiléhají k obj. 18 c (žlab).

Poslední skupina objektů byla interpretována jako kúlové jamky (obj. 40). V jednom případě bylo v těsném sousedství kúlové jamky povrchové ohniště (obj. 41).

Zbývající 2 objekty nemůžeme zařadit do žádné z výše uvedených skupin. Je to způsobeno jednak tím, že v případě obj. 37 je prozkoumána pouze malá část objektu. Zdá se však, že tento mělký objekt bude mít nejspíše oválný půdorys. Poslední objekt 46, který je situován do těsného sousedství Voštické cesty a ve kterém byl nalezen poměrně bohatý inventář železných předmětů a keramiky, měl tmavě šedou až černou výplň, ve které bylo nalezeno větší množství kamenů.

Pokud se týká průzkumu Voštické cesty byla na 3 místech protnuta úzkými sondami, které ukázaly, že se v ní nachází četné

zlomky opuky. Dno cesty je nepatrně zvlněné, se špatně znatelným, ale patrným žlábkem, který vznikl vyježděním. Tento žlábek byl sledován již v roce 1977 a byl označen jako obj. 26 b a 26 c. Při interpretaci tohoto předchozího výzkumu byl považován za žlábek, který tvořil hranici mezi parcelami. Od této interpretace je po zjištěních sezony r. 1978 nutno upustit. Ve výplni zaniklé Voštické cesty bylo nalezeno i několik zlomků keramiky 13. - 14. stol., které se dostaly do tohoto uložení sekundárně. Dále zde byly nalezeny glazované střepy recentního původu.

Dalším důležitým poznatkem bylo zjištění pozůstatků lidské kostry, jež ležela v těsném sousedství obj. 17 a obj. 59, na hranici arů 17 a 18. Lidská kostra ležela na rozhraní spráše a ohnive a to tak, že byla orientována ve směru Z - V. Z kostry se v původní poloze zachovalo pouze několik obratlů, malé zlomky kostí z rukou a sekundárně přemístěná část hrudního koše. Partie lebky byla pravděpodobně zničena při skrývce buldozerem, možná již dříve při provádění hluboké orby. Partie nohou byla zničena objektem 17 (žlabem). Při zpracování obj. 17 a 59 bude nutné věnovat zvýšenou pozornost tomu, zda se v těchto objektech nenachází další lidský kosterní materiál, případně archeologické artefakty příslušející jiné kultuře.

V některých sídlištních objektech byl nalézán poměrně bohatý archeologický materiál. Bylo to především v zemnicích a zásobních jamách. Mimo keramiky to byla mazanice, struska, zvířecí kosti, uhlíky, zlomky dřeva ale i četné železné předměty. Bronzové předměty se nacházely výjimečně. Nalezl se pouze jediný zlomek skla. Byly zjištěny i ojedinělé doklady opracování kosti.

Většina sídlištních objektů zkoumaných v poloze Staré Mýto je však poměrně chudá. Důležitějším zjištěním než získání nového bohatého nálezového souboru je získávání celkového plánu uspořádání této části sídliště.

Když chceme sumarizovat výsledky archeologického výzkumu provedeného na této lokalitě v roce 1978, můžeme je shrnout do několika bodů a tak zjistit jaké otázky vyřešil a případně jaké nové problémy v této sezoně se před námi objevily.

1. Přínosem bylo zjištění kúlové stavby obdélníkovitého půdorysu nacházející se na ploše arů 3, 5, 12, 14. Tato obdélníkovitá stavba měla rozměry 13 x 8 m.
2. Bezpečně prokázání existence fází na sídlišti pomocí superpozic objektů. Byly zjištěny tyto superpozice: obj. 18 c, 51 a 50; obj. 51 a 45; obj. 17 a 59. Dříve byly předpokládány podle keramického materiálu 2 fáze, nyní po zjištění těchto prvních superpozic lze počítat se třemi fázemi.
3. Dalším přínosem bylo i podstatné rozšíření plochy, téměř o 1000 m². Je tedy prozkoumaný čtverec o rozměrech 50 x 50 m, ze kterého vybíhají další sondy. Celková prozkoumaná plocha činí 2900 m².
4. Zjištění kumulace strusky v Z části výzkumu, kde byl odkryt obj. 36, ve kterém byla rozpoznána vyhřívací pec se zbytky lupy.
5. Rozšíření souboru nálezů, především keramiky, železných předmětů atd. Možnost chronologického rozlišení nálezů pomocí superpozic jednotlivých objektů a pomocí horizontální stratigrafie.
6. Prozkoumání dalších 2 zemnic. Na lokalitě bylo dosud prozkoumáno 5 zemnic, další zemnice byla zjištěna v sousední poloze Na šejbě v prvním roce výzkumu.

V nejbližších letech se výzkum soustředí na rozšíření zkoumané plochy k Z a to o pás široký 15 m. Zjistilo by se jednak osídlení a jeho okraj v blízkosti hrany terasy Loučné. Dále se v této části kumulují nálezy strusky a byl zde zjištěn i obj. 36 výrobního charakteru. Lze tedy zde předpokládat další objekty podobného účelu. Tato plocha o rozměrech 15 x 45 m by byla nejspíše předmětem výzkumu v roce 1979. V dalších sezonách by se pokračovalo rozšířením plochy výzkumu severním směrem, tj. směrem k úvozové cestě. Teprve po splnění těchto úkolů, tedy až bude mít prozkoumaná plocha zhruba rozměry 100 x 65 m, by se mělo rozhodnout zda ve výzkumu sídliště pokračovat na jiném místě, snad v prostoru zaniklého kostela sv. Mikuláše nebo výzkum Starého Mýta definitivně ukončit.

Významná byla i zjištění učiněná v jarních měsících r. 1978, kdy byl prováděn průzkum okolí. V poloze nad Spálencem, cca 500 m

Tisová, výzkum 1978. V popředí zemnice a zásobní jámy. Pohled od V. Foto J. Lebeda

západním směrem byly zjištěny 4 objekty, narušené orbou, jež byly 5 - 6 m široké a 30 m dlouhé. Mezi jednotlivými objekty byly pravidelné mezery. Sondážní tyčí byla zjištěna i hloubka těchto objektů, která činila 50 cm a nad vlastními objekty byla 25 - 30 cm silná vrstva ornice. Keramika se nacházela v areálu dlouhém 250 m a širokém 70 m. Keramické zlomky nám čtují toto sídliště do poloviny 13. století. Sídliště leží v poloze, které je otevřená směrem k Z a S. Na jižní a východní straně je prudký svah.

Další nálezy byly zjištěny asi 2 km SZ od Starého Mýta v sousedství cihelny Na Krétě. Nálezy zde získané lze datovat do 2. poloviny 13. a průběhu 14. století.

Jiné sídliště v okolí Starého Mýta bylo zjištěno asi 600 m SSV směrem od něho, na pravém břehu Labíčka. Na této lokalitě, kde byly zjištěny doklady slezskoplatěnické kultury byly nalezeny i ojediněle zlomky keramiky hlásící se svým dekorem a zpracováním snad již do 12. století. Podobně jako v roce 1978 bude věnována pozornost soustavnému povrchovému průzkumu okolí Starého Mýta i v budoucnosti, jak na lokalitách námi popsaných, tak i na dalších, kde byly nalezeny prozatím pouze ojedinělé archeologické artefakty.

Domníváme se, že právě kombinace systematického výzkumu Starého Mýta a intenzivně prováděného povrchového průzkumu širšího okolí může přispět k řešení otázek struktury osídlení a jeho vývoje v tomto mikroregionu.

ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM NA HRADĚ VIZMBURKU U HAVLOVIC, OKRES TRUTNOV V ROCE 1978

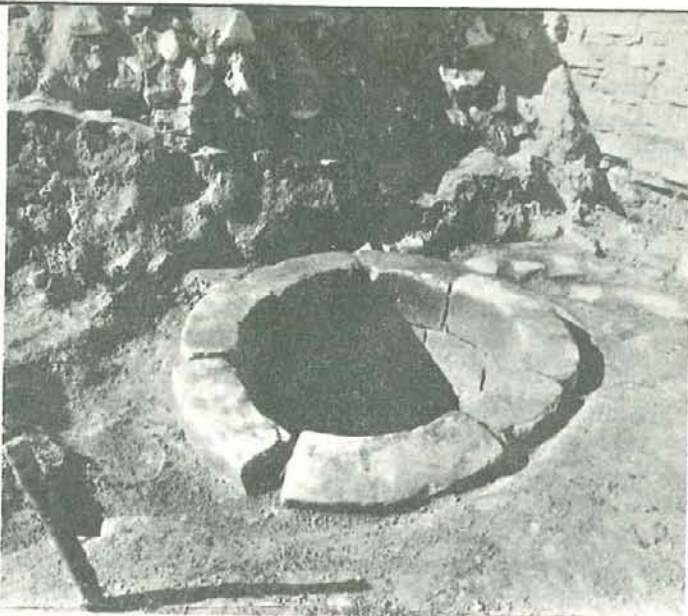
Antonín Hejna

V roce 1978 pokračoval výzkum na Vizmburku v sedmé etapě. Práce probíhala na třech úsecích - na nádvoří, v severní místnosti paláce a na východní straně parkánového ochozu. V hradním nádvoří pokračovalo vyklizování destruktivního souvrství o mocnosti 5 - 6 m směrem k severu a později směrem k severozápadnímu rohu. V destruktivním souvrství byla v hloubce 120 - 150 cm pod

povrchem patrná souvislá vrstva požáru, v níž bylo v průběhu skrývky nalezeno 15 kamenných koulí stejného průměru, které byly původně uloženy v jedné z prostor hradní věže. Při postupném vyklizování destruktivního souvrství byla uvolněna a odhalena dosud zavalená nádvorní fronta západního objektu, jeho severní části, silně narušená pádem zdiva věže. Ve zdivu zůstalo severně od vchodu tohoto objektu uchováno úzké okénko s kamenným ostěním v podobě lomeného oblouku. Zčásti byla odhalena i nádvorní fronta severního objektu, interpretovaného jako hradní kuchyně. Před ní, v úrovni dlažby nádvoří, bylo zachyceno vnitřní roubení studny nebo cisterny, vytvořené z pečlivě opracovaných, do kruhu tvarovaných kvádrů pískovce, jejichž horní vrstva byla opatřena železnými spojkami.

Výzkum v severní místnosti paláce, jež byla na rozdíl od místnosti střední a jižní plochostropá, pokračoval nejprve vyklizováním destruktivní suti na úroveň dveřního prahu. V destruktivci byly nalézány četné architektonické fragmenty a články, z nichž nejpozoruhodnější byla hlavice polosloupu, reliefně zdobená motivem vinné révy a půlválcová konzola. Oba tyto články i abakus hlavice nesly stopy původní polychromie s bílým podkladem a červenou kresbou. Zmíněné články představují vedle hlavice polosloupů, nalezených v roce 1977, nejhodnotnější doklady kamenické výzdoby hradních interiérů, v daném případě s největší pravděpodobností hradní kaple a zároveň cenný doklad kamenické práce z období rané gotiky z doby po roce 1250.

Když bylo na celé ploše severní místnosti paláce dosaženo úrovně dveřního prahu, pokračovala další skrývka destruktivní výplně na úroveň předpokládaného podlaží. To však bylo zjištěno v hloubce 150 cm pod úrovní prahu, překryté souvrstvím požáru, v němž zůstala uchována velká břevna svrchních dřevěných konstrukcí. Podlaží, jak ukázal dosavadní výzkum tvoří skalní terén, místy překrytý plochými pískovcovými deskami. V nálezkové vrstvě, která leží pod souvrstvím požáru, byly nalézány úlomky nádob, zdobených i nezdobených kachlů, železné předměty a zvláště četné hřeby. Výzkum v tomto prostoru bude pokračovat v roce 1979.

Vizmburk, nádvoří, roubení studny. Foto Král

Vizmburk, sev. místnost, hlavice polosloupu. 13. stol. Foto Král

Na východním úseku parkánového ochozu byla prováděna skrývka destrukčního souvrství o mocnosti max. 3 m směrem k jihu, k místu, kde je možno předpokládat vstupní bránu na parkán. Destrukční souvrství bylo vcelku bez nálezů, teprve pod ním ležela nálezová vrstva se stopami požáru, v nestejně mocnosti od 20 do 50 cm, obsahující četné úlomky nádob i železné a měděné předměty. Ojediněle byly i na tomto úseku nalézány architektonické články, fragmenty ostění okenních otvorů z vyšších podlaží hradu a rovněž fragmenty ostění předpokládané brány, vedoucí na parkánový ochoz.

Hrad Vizmburk byl v roce 1978 prohlášen po předchozím zařazení mezi památky 1. kategorie za státní hrad a s platností od roku 1979 byl převzat do přímé péče KSSPPOP v Pardubicích.

ZÁCHRANNÝ VÝZKUM V BENÁTKÁCH

Vít Vokolek

V letech 1975 - 1976 provádělo A0 KMVČ v Hradci Králové záchranný výzkum na staveništi porodny prasat podniku Velko-výkrmny, oborový podnik, závod 03 ve Smiřicích na katastru obce Benátek /o. Hradec Králové/. Na ploše více než 5 ha zde byla mechanicky skryta ornice a při této skrývce se místy objevily tmavé skvrny objektů. Tuto okolnost ohlásil do arch. oddělení muzea spolupracovník J. Urban. Hlavní záchranná akce probíhala v červenci až září 1975. Později byly zachraňovány jednotlivé objekty na základě hlášení o jejich narušení. Celkem bylo podchyceno nebo prozkoumáno 28 objektů, patřících převážně volutové keramice, dále objekty vypíchané keramiky, slezskoplatěnické a laténské kultury. Záchranný výzkum rovněž zachytil i část kostrového pohřebiště zvoncovitých pohárů, které je publikováno zvlášť ^{1/}.

Výzkum se soustředil na bezprostředně ohrožené objekty. Haly staveb byly budovány v podobě kovové konstrukce, založené na betonových patkách, uložených ve vykopaných jamách, většinou o rozměrech 120 x 120 cm. Jámy byly hloubeny jedním ručně, jedním mechanicky bagrem. Jinak mimo kanalizační sítě a vodovodní přípojky nebyly prováděny větší odkryvy. Z prostorů kopaných jam

jsme objekty většinou pouze zaměřili, neboť byly ihned vyplňovány betonem. Někdy jsme mohli být přítomni při jejich kopání /např. obj. 12/. Objekty, které se podařilo prozkoumat celé většinou ležely mimo budované stavby. Léto 1975 bylo mimořádně suché a půda stavenišťe údusaná těžkými stroji, což znemožňovalo prozkoumat větší počet objektů, i když byly půdorysně zjištěny /např. obj. 11/.

Naleziště se rozkládá na vrcholu sprašové návěje, na severním okraji obce Benátky, při silnici Benátky - Cerekvice n. Bystřicí, která ho ohraničuje na V straně. Na jižní straně, pod nevelkým svahem je železniční trať Sadová - Smiřice. Pole má parc. č. 255 a 260/1, nyní po změně na pozemkové mapě nemovitostí má část zabraná stavenišťem ppč. 260/1, ostatní část pole ppč. 255 /Tab.I/. Sprašová návěj se sklání severním a jižním směrem, na západní straně spadá poněkud příkřeji do nivy potoka Bystřice, na jižní straně se sklání k bezejmenému potůčku. Na severní straně je naleziště odděleno sedlem od další sprašové návěje, na které bylo sběrem v r. 1975 zjištěno další neolitické sídliště, patrně vypíchané keramiky. Nadmořská výška naleziště je 273,9 m.

Lokalita je v současné době bez porostu s velkými lány polí. V jižní části katastru je několik menších lesíků, většinou listnatých /např. les Svib, známý z války 1866/. Na severní straně se terén poznenáhlu zdvihá k podhůří Hořických vrchů.

Podloží naleziště tvoří spraš žlutavé barvy, na kterou v jižní části /tj. na vrcholu návěje/ přímo nasedá hnědá ornice, silná cca 40 cm, která byla před výzkumem odstraněna. V severní části, kde se terén mírně svažuje, byla pod ornici hnědočerná splachová vrstva, bez nálezů, jejíž mocnost kolísala mezi 40 - 60 cm, a která severním směrem sílila.

Objekt 1

Slezskoplatěnická kultura. Zjištěn ve výkopu patky pro konstrukci budovy č. 6 /Tab. II/. Objekt tvořila narušená část jámy, zabíhající při S straně výkopu nejen do stran, ale i do dna v hl. 120 cm od dnešního povrchu, takže podobu objektu nebylo možno určit. Zaměřen S profil. Pod 30 - 35 cm silnou navážkou byla

šedohnědá výplň objektu se souvislejšími vrstvičkami promíšenými se spraší. Z výplně objektu získán střepek /př. č. 157/75/.

1/ Střepek ze stěny nádoby, hrubého okrově hnědého povrchu, na vnitřní straně okrově šedý.

Rozm. 5,5 x 4,1 cm.

Objekt 2

Patrně slezskoplatěnická kultura. Byl zjištěn ve výkopu patky v prostoru stavby č. 6. V severozápadním rohu výkopu byla zjištěna jáma stavebního charakteru, mající na profilu 60 cm široké ústí, se stěnami se rozšiřujícími do straně. Na dně výkopu v hl. 115 cm od dnešního povrchu nebylo dosaženo dna jámy. Šířka stěny zde byla 110 cm. Výplň byla tmavošedá, s drobnými vrstvičkami promíšené spraše, zvláště při okraji stěny. Z objektu nebyl získán datovací materiál.

Objekt 3

Volutová keramika. Objekt byl zjištěn JV od stavby č. 8 a byl prozkoumán celý /Tab. IV/. Objekt tvořila kruhovitá jáma o rozměrech 140 cm /S-J/ x 147 cm /Z-V/. Stěny byly pravidelně sešikmeny, v J části prudčeji do hl. 50 cm /ornice 35 cm; není jisto zda původní, v blízkosti byly již dříve postavené budovy č. 10/, kde bylo pravidelné dno. V západní a východní stěně bylo malé, cca 50 cm dlouhé zahlobení do stran o 5 cm. Výplň byla šedohnědá, v S části šedá, oddělená od předešlé slabou vrstvičkou promíšené spraše. Objekt byl zkoumán ve dvou polovinách. Nálezy byly soustředěny pouze v první vrstvě /př. č. 158/75/.

J polovina:

1/ Otřelý střepek z plavené hlíny, šedivé barvy.

Rozm. 5,8 x 2,1 cm.

2/ Střípek ze stěny nádoby, hrubšího povrchu, materiál promíšen slídou.

Rozm. 3,3 x 2 cm.

S polovina:

3/ Střípek ze stěny nádoby, se zlomkem dvojité voluty. Povrch setřen, šedivé barvy.

Rozm. 2,6 x 2 cm /Tab. VII:1/

4/ Střípek ze stěny nádoby, hrubého povrchu, materiál promíšen se slídou.

Rozm. 3,2 x 2,6 cm.

5/ 2 zcela otřelé střípky.

6/ Zlomek plochého brousku z pískovce.

Rozm. 5,7 x 2,3 x 1,8 cm.

Objekt 4

Volutová keramika. Zjištěn při V stěně budovy č. 8. Prozkoumán 1 m širokou a 6 m dlouhou sondou /Tab. III/. Sondou byla protnuta velká jáma, patrně stavebního charakteru. Západní okraj jámy byl zachycen ve výkopu patky. Jáma byla patrně nepravidelně kruhovitého tvaru, v sondě byla její max. šířka 5 m /Z stěna/. Stěny jámy byly v severní části pravidelně sešikmeny do hl. 124 cm od hladiny výzkumu /30 - 40 cm skryté ornice/. Zde bylo asi 100 cm široké ploché dno. Jižní stěna se zahluvovala schodovitě. Výplň byla v horní části hnědošedá, ve spodní silně promíšená se spraší. Mezi těmito vrstvami byla ve středu objektu hnědočerná vrstva. Ve výplni bylo celkem málo nálezů, které se soustřeďovaly v I. vrstvě /př. č. 159/56/.

1. vrstva:

1/ Střep z horní části misky, konicky se sklánějícího těla. Povrch zcela setřen, šedivé, na vnitřní straně okrově šedivé barvy.

Rozm. 5,8 x 3,7 cm /Tab. VII:2/

2/ Střep z podhrdlí nádoby, na němž je zhruba trojúhelníkovitý pupík. Povrch nerovně hlazen, tmavohnědé barvy.

Rozm. 3,5 x 2,7 cm /Tab. VII:3/

3/ 2 střepy ze stěn hrubších nádob, slídnatého povrchu, dnes značně setřeného.

4/ Zlomek pískovce, patrně z drtidla.

5/ 6 ks otřelé, okrově hnědé mazanice.

6/ Odštěpek z hnědočerného pazourku. Rozm. 2,7 x 1,7 cm.

2. vrstva:

7/ Střep ze stěny větší nádoby, se zlomkem plastické a ryté pásky. Povrch hrubý, v materiálu slída, okrově hnědé, na vnitřní straně černavé barvy.

Rozm. 5,4 x 3,4 cm /Tab. VII:5/

8/ Střep ze stěny nádoby, zcela zničeného povrchu.

9/ Amorfní kus pískovce.

10/ 2 zlomky otřelé, červenohnědé mazanice.

4. vrstva:

11/ Střep ze stěny nádoby, hlazeného, šedivěhnědého povrchu, se zlomkem sbíhajících se rýh, ukončených rotou. Vnitřek pečlivě vyhlazen, černavé barvy.

Rozm. 4 x 1,7 cm /Tab. VII:4/

12/ Střep ze stěny nádoby, zdobený 3 řadami trojúhelníkovitých vpichů na předkreslené lince. Povrch pečlivě hlazen a leštěn, černavé barvy.

Rozm. 3,5 x 3,9 cm /Tab. VII:6/

13/ Střep ze stěny nádoby, zcela zničeného povrchu.

14/ Kus hrubozrného pískovce.

Objekt 5

Patrně volutová keramika. Byl zjištěn v Z stěně stavby č. 8, kde byl zachycen ve více výkopech pro patky. Jeho délka však nebyla stanovena, poněvadž patky byly zabetonovány. Patrně šlo o stavební jámu. Datovací materiál nebyl získán.

Objekt 6

Volutová keramika. Objekt byl zjištěn v JV rohu stavby č. 8 a byl v S části narušen výkopem pro patku /Tab. IV/. Objekt byl prozkoumán celý. Tvořila ho poněkud oválná jáma s delší osou ve směru Z-V. Délka byla 194 cm, šířka /S-J/ 160 cm. Stěny se pravidelně skláněly do hl. 32 cm od skryté plochy. Při S straně na dně byla mělká zahloubenina s prohnutým dnem v hl. 40 cm. Výplň byla šedohnědá, oddělená při dně vrstvičkou promíšené spráše. Ve výplni nalezeno několik střepů. Výzkum byl proveden ve dvou polovinách po mechanických vrstvách /př. č. 160/75, 30/77/.

S polovina, 1. vrstva:

1/ Střep ze stěny nádoby, se zlomkem sbíhajících se rýh, ukončených rotou. Povrch setřen, bílešedivé barvy.

Rozm. 5,8 x 3,2 cm /Tab. VII:8/

2/ Střep patrně ze stejné nádoby, se zlomkem sbíhajících se rýh, ukončených notou. Oválná nota je i uvnitř vzniklého trojúhelníku. Povrch zcela setřen, bílé okrové barvy.
Rozm. 4,7 x 2,9 cm /Tab. VII:9/.

3/ Střep patrně ze stejné nádoby, se zlomkem sbíhajících se rýh, ukončených notou a notou přerušených. Povrch zcela setřen, bílé okrové barvy.

Rozm. 4 x 3,1 cm /Tab. VII:10/.

4/ Střep ze stěny nádoby, se zlomkem 2 rýh. Povrch zcela setřen, bílé okrové barvy.

Rozm. 3,7 x 3,2 cm /Tab. VII:7/

5/ Střípek ze stěny nádoby, se zlomkem rýhy. Povrch zcela setřen, okrové barvy.

Rozm. 4,8 x 2,5 cm /Tab. VII:11/.

6/ Střep ze stěny nádoby, se zlomkem plastické pásky. Povrch hrubý, hnědý, vnitřek černavé barvy.

Rozm. 4,5 x 3,6 cm /Tab. VII:12/

7/ Zlomek silnostěnné nádoby, hrubého, šedivého povrchu, vnitřek okrový.

Rozm. 5,5 x 4,5 cm.

8/ 2 střepy ze stěny nádoby, s materiálem promíšeným slídou.

9/ Střep zcela setřelého povrchu.

10/ Odštěpek rohovce /?/, trojúhelníkovitého profilu.

Délka 5,5 cm.

11/ 4 odštěpky křemene.

12/ 13 zl. červenohnědé mazanice.

S polovina, 2. vrstva:

13/ Střep z horní části bombovitě nádoby, se zlomkem vodorovné rýhy. Povrch silně poškozen, jinak hlazen, tmavošedé barvy.

Rozm. 3,6 x 2,6 cm /Tab. VII:13/.

14/ Střep z horní části bombovitě nádoby, se zlomkem vodorovné rýhy, k níž jde šikmá rýha, připojená notou. Povrch zcela setřen, šedivě bílé barvy, vnitřek hlazen, černavý.

Rozm. 4,4 x 3,2 cm /Tab. VII:14/.

15/ Střep ze spodku nádoby, s dovnitř prohnutou stěnou. Povrch hrubší, šedivě hnědé barvy.

Rozm. 4,4 x 3,2 cm /Tab. VII:16/.

16/ Střep ze stěny nádoby, hlazeného okrového povrchu.
Rozm. 3,7 x 3,4 cm.

17/ 3 zlomky červenohnědé mazanice.

18/ Zlomek vysokého brousku z jemnozrného pískovce.
Výška 4,4 cm.

19/ Velký kus droby.

J polovina, 1. vrstva:

20/ 5 střepů ze silnostěnné nádoby, na jednom zřetelný čočkovitý dolíček. Povrch zrnitý, černavé barvy, materiál promíšen se slídou.

/Tab. VII:15/.

21/ Střep ze stěny nádoby, se zlomkem rýhy. Povrch zcela setřen, bílé šedivé barvy.

Rozm. 3,3 x 3,2 cm /Tab. VII:16/

22/ 3 drobné střepy, okrového povrchu.

23/ 5 zl. rozštípaných kamenů, většinou křemene.

Objekt 7

Volutová keramika. Objekt byl zjištěn ve výkopu patky v Z stěně stavby č. 11. V severní stěně patky byl na profilu zachycen Z konec jámy, která byla zřetelná v délce 150 cm. Stěny byly šikmé, dno nerovné, v hl. 40 cm od skrytého povrchu. Výplň byla šedohnědá, s kusy mazanice. V sousední patce procházel objekt dále k severu, přesné rozměry jsme již nezjistili. Z výplně bylo získáno několik střepů /př. č. 161/75/.

1/ Střep ze stěny polokruhovitě nádoby, s knoflíkovitým, slabě promáčklým pupíkem. Při lomu nehtovitý vryp. Povrch drsný, okrově šedé barvy.

Rozm. 4,7 x 4,4 cm /Tab. VIII:1/.

2/ Střep ze stěny nádoby, se zlomkem 5 řad hustých, téměř čočkovitých vpichů na lince. Povrch značně poškozen, černohnědé barvy, na jednom místě černavá krusta /nálep?/.

Rozm. 4,2 x 3,4 cm /Tab. VIII:3/.

3/ Střep ze silné stěny větší nádoby, se zlomkem nízké plastické pásky. Povrch drsný, materiál promíšen s drobnými kaménky, červenohnědé barvy, vnitřek černavý, pečlivě hlazený.

Rozm. 7,4 x 4,7 cm /Tab. VIII:4/.

- 4/ 4 střepy ze stěn nádob.
 5/ Drobné škrabadlo z medově hnědého pazourku, lichoběžníkovitého profilu.
 Délka 1,5 cm, šířka 1,3 cm. /Tab. VIII:2/.
 6/ 10 zlomků otřelého okrové a červenohnědé mazanice.

Objekt 8

Laténská kultura. Ve dvou patkách V stěny stavby č. 11 byla zjištěna jednotná šedohnědá vrstva, jdoucí až ke dnu /tj. 120 cm od dnešního povrchu/. O charakteru objektu nelze nic říci, je možné, že šlo o polozemnici. Z vyhozeného materiálu jsme získali několik střepů /př. č. 162/75/, další nálezy pocházejí ze sběru z okolí /př. č. 168/75/.

Nálezy z vyhozeného materiálu:

- 1/ Střep z horní části bombovité nádoby, hlazeného hnědavého povrchu /volutová keramika/.
 Rozm. 5,2 x 4,9 cm /Tab. VIII:6/.
- 2/ Střep ze stěny tuhé nádoby, zdobený hustým svislým rýhováním.
 Rozm. 4,4 x 3,2 cm /Tab. VIII:5/.
- 3/ Střep ze stěny na kruhu točené nádoby.
- 4/ 3 hrubší střepy ze stěn nádob.
- 5/ Velký kus červenavé mazanice s otisky velkých kúlů.
 Rozm. 9 x 7,8 cm.

Sběr z okolí obj. 7 a 8:

- 6/ Střep z horní části nádoby vyrobené na kruhu. Okraj je široce rozevřen a kyjovitě zesílen. Povrch poněkud setřen, černavé barvy.
 Rozm. 2,5 x 2,1 cm /Tab. VIII:7/.
- 7/ Střep z horní části nádoby vyrobené na kruhu, okraj je široce rozevřen a oble zesílen. Povrch poškozen, černavé barvy.
 Rozm. 1,7 x 1,9 cm /Tab. VIII:8/.
- 8/ Střep z okraje tuhé nádoby, který je oble ven zesílen.
 Rozm. 3,5 x 1,8 cm /Tab. VIII:9/.
- 9/ Střep z horní části misky, měkce esovitě profilované, vyrobené na kruhu, s okrajem ven oble zesíleným. Povrch pečlivě vyhlazen, černavé barvy.
 Rozm. 9,3 x 6,6 cm /Tab. VIII:10/.

- 10/ 2 střepy ze stěn nádob, jeden vyrobený na kruhu.
 11/ Zlomek tuhé, silnostěnné nádoby.

Objekt 9

Volutová keramika. Objekt byl situován JV od rohu stavby č. 8, nedaleko obj. 3 a byl zcela prozkoumán /Tab. IV/. Tvořila lo oválná jáma s delší osou ve směru S-J, dl. 170 cm, široká 140 cm /Z-V/. Stěny byly pravidelně sešikmeny, dno ploché, v hloubce 23 cm od dnešního povrchu /skrytá ornice cca 35 cm/. Výplň byla hnědošedá, u spodku promíšená se spraší. Ve výplni nalezeno několik střepů a mazanice /př. č. 163/75/.

S polovina:

- 1/ Střep z horní části nádoby s okrajem kolmo vytaženým. Povrch je zcela setřen, okrově bílé barvy. Na povrchu je velmi špatně znatelná výzdoba z vodorovných a šikmých řad vpichů.
 Rozm. 5,5 x 4,6 cm /Tab. IX:1/.
- 2/ Střep z horní části bombovité nádoby, pod okrajem zdobené dvěma vodorovnými rýhami, přerušovanými vpichy, od nich jde šikmý, podobný pás. Povrch zcela setřen, okrově bílé barvy.
 Rozm. 3,3 x 2,9 cm /Tab. IX:3/.
- 3/ 3 střepy ze spodku větší nádoby, na vnitřní straně jsou zachovány zlomky až trojnásobných souběžných rýh /antropomorfní motiv?/. Povrch kdysi hlazen, dnes na vnější straně poškozen, okrově černé barvy, vnitřek hlazen, černavý.
 Rozm. 8,9 x 5 cm; 2,4 x 2,3 cm; 3,8 x 2,5 cm /Tab. IX:4/.
- 4/ 11 atypických střepů, většinou otřelých, jeden má na vnitřní straně černavou krustu.
- 5/ Nožka hliněné plastiky nebo antropomorfní nádoby. Z nožky se zachovala pouze spodní část chodidla. Chodidlo je oble ukončeno, spodek je plochý. Po horním obvodu je 5 rýh. Povrch je setřen, šedivě hnědé barvy.
 Délka zl. 2,6 cm, šířka 2,4 cm /Tab. IX:2/
- 6/ Odštěpek z křemene?

7/ 2 zlomky červenohnědé mazanice.

8/ Zlomek brousku z pískovce s jednou ohlazenou plochou.
Rozm. 5,6 x 5,3 x 3,6 cm.

J polovina:

9/ 6 atypických, většinou otřelých střepů.

10/ 2 zlomky okrové mazanice.

11/ Ústěp křemene.

Objekt 10

Kultura? Objekt byl narušen výkopem patky při východní zdi stavby č. 11 /Tab.V/. Představovala ho velká kúlová jamka, narušená poněkud v SZ stěně. Ø měla kruhovitý, veliký 73 cm. Stěny byly poměrně kolmé, dno slabě prožlábnuté, v hl. 60 cm od dnešního povrchu /cca 60 cm skryvky/. Výplň byla tmavošedá, se zlomkem zvířecího zubu /př. č. 164/75/.

Objekt 11

Volutová keramika. Objekt byl zjištěn v rozježděné ploše SZ od západní stěny stavby č. 11. Pokus o prokopání ztroskotal v zcela přetvrdlém materiálu, z kterého nebylo možno vyzvednout ani nálezy. Šlo o větší jámu, patrně stavebního charakteru. Z výplně získáno několik střepů /př. č. 165/75/. Při záchranné akci 19.XII. 1975 jsme tento objekt zachytili v průkopu odpadovaného zařízení. Po obou stranách průkopu byl objekt znatelný v délce 260 cm, s max. hloubkou 55 cm od skrytého nadloží. Jeho stěny byly sešikmeny, dno mísovitě prohnuté. Z promrzlého profilu vytažen střípek /č. 4, př. č. 17/77/.

1/ 10 atypických, většinou otřelých střepů.

2/ 6 zl. rozdrčeného a přepáleného pískovcového drtidla.

3/ 2 otřelé zlomky okrové mazanice.

4/ Střípek ze stěny nádoby, hlazeného hnědavého povrchu, na vnitřní straně červenohnědé.

Rozm. 2,4 x 1,4 cm.

Objekt 12

Slezskoplatěnická kultura. Objekt byl zjištěn v JV rohu stavby č. 16, při kopání jámy pro patku /Tab.V/. Výkop jsme mohli sledovat a vybírat datovací materiál. V kopané jámě pro patku byla znatelná jáma, patrně zásobního charakteru, z které byla vybrána

pouze z část. Dna nebylo sice dosaženo, ale probíhalo asi 10 cm pod dnem výkopu. Zachycená šířka ústí jámy byla 104 cm. Stěny jámy se nejprve strmě skláněly a potom šikmo nepravidelně rozšiřovaly. Dosažená hloubka byla 102 cm od skrytého povrchu. Výplň objektu byla sytě šedá, nad objektem byla 35 - 38 cm silná hrěďá vrstva. Profil byl často přerušován vodorovnými vrstvičkami promíšené spraše. I když byl výkop sledován, bylo získáno jen několik nálezů /př. č. 166/75/.

1/ Střep z horní části květináčovitě nádoby, s okrajem kólmo zvednutým. Povrch hrubý, okrové barvy.

Rozm. 4,5 x 3,2 cm /Tab. IX:6/.

2/ Část páskového ucha, patrně z téže nádoby. Povrch hrutý, okrové barvy.

Šířka 2,5 cm /Tab. IX:5/.

3/ 10 střepů ze stěn hrubších nádob.

4/ 8 drobných zlomků červenohnědé mazanice.

5/ Část drtidla z jemnozrného tvrdého pískovce.

Rozm. 16,2 x 2,1 x 3,5 cm.

Objekt 13

Volutová keramika. Objekt byl zachycen při výkopu patky v J stěně stavby č. 8. Poněvadž patka byla již zabetonována, nebylo možno zjistit rozměry jámy. Z vyházené hlíny získáno několik střepů /př. č. 167/75/.

1/ Střípek ze stěny nádoby, se zlomkem rýhy. Povrch zcela setřen, šedivě okrové barvy.

Rozm. 3 x 2,3 cm /Tab. IX:7/.

2/ Střep ze stěny větší nádoby.

3/ 4 drobné zlomky ze stěny nádoby, zcela setřelého povrchu.

Objekt 14

Kultura ? Objekt byl zjištěn při záchranné akci 19. XII. 1975 v průkopu odpadového zařízení. Z od stavby č. 11. Půda byla zcela promrzlá, takže nebylo možno očistit profil a získat datovací materiál. Objekt tvořila menší kotlovitá jáma, dl. 120 cm, hl. 46 cm, s šedohnědou výplní.

Objekt 15

Kultura ? Zjištěn za stejných okolností jako obj. 14. Představovala ho velká jáma stavebního charakteru, zjištěná na obou stranách průkopu, dl. 600 cm, s nerovným dnem v hl. 70-80 cm od skrytého terénu. Výplň byla hnědočerná.

Objekt 16

Kultura ? Zjištěn za stejných okolností jako obj. 14. Byla to kotlovitá jáma, dl. 240 cm, hl. 100 cm. Výplň byla hnědočerná.

Objekt 17

Kultura ? Zjištěn za stejných okolností jako obj. 14. Objekt tvořila menší kotlovitá jáma, dl. 100 cm, hl. 60 cm. Výplň byla hnědočerná.

Objekt 18

Slezskoplatěnická kultura. Na základě hlášení vedoucího stavby jsme provedli 9. I. 1976 záchranný výzkum v prostoru staveniště č. 6. Zde byly ručně hloubeny průkopy pro odpad, souběžně se stěnami stavby, 1 m široké. Při V stěně byl narušen objekt, který ležel pod štětem bývalé cesty. Výkopem byl narušen do hl. 55 cm od dnešního povrchu. Při hloubení byly nalezeny střepy, mazanice a rozpadlá zvířecí kost /př. č. 26/77/. Při záchranném výzkumu jsme mohli prozkoumat zbytek objektu v šířce průkopu /Tab. V/. Jeho JV část byla zničena při výkopu pro betonovou patku /v době našeho záchranného výzkumu v r. 1975 již zabetonovanou/. Objekt představovala patrně oválná jáma, s delší osou ve směru Z-V. Stěny byly celkem pravidelně sešikmeny do hl. 65-72 cm od dnešního povrchu, dno bylo rovné, v hl. 74 cm. Při Z stěně byla ve dně oválná jamka 100 cm dl., odkrytá v šířce 34 cm, se sešikmenými stěnami a mísovitým dnem, orientovaná delší osou ve směru S-J. Další jamka byla při V stěně průkopu, v SV rohu objektu. Jamka byla opět oválná, s delší osou ve směru S-J, dl. 60 cm, odkrytá v šířce 42 cm. Šířka celého objektu na Z stěně byla 178 cm, max. délka ve směru S-J 220 cm. Výplň byla hnědošedá, jednolitá, ve

střední části byla vrstvička mazanice. Ve výplni nalezeno několik střepů a zl. mazanice /př. č. 18/77/.

Předáno od dělníků:

- 1/ Střepy z květináče s většími jazykovitými výčnělky v horní části těla. Povrch hrubý, červenohnědé barvy.
/Tab. X:9/.
- 2/ Střep z mísy, slabě prohnutého hrdla, ostře odděleného od těla. Povrch hlazen, tělo patrně slabě zdrsňeno, okrově šedé barvy, vnitřek poškozen.
Rozm. 5,4 x 3,5 cm /Tab. X:4/.
- 3/ Střípek z horní části mísky, slabě esovité profilace.
Povrch hlazen, šedočerné barvy.
Rozm. 1,7 x 1,4 cm /Tab. X:2/.
- 4/ Střep z terčovité silné pokličky, zdobené řadami oválných dolíčků. Povrch setřen, červenohnědé barvy.
Rozm. 4 x 4 cm /Tab. X:8/.
- 5/ Střep z ostřejšího lomu mísy. Povrch setřen, šedivě hnědé barvy.
Rozm. 4,2 x 4 cm /Tab. X:7/.
- 6/ Zlomek patrně z pokličky, zdobené zásekovitými dolíčky.
Povrch drsný, okrové barvy.
Rozm. 4 x 2,8 cm /Tab. X:5/.
- 7/ 2 střepy, patrně z oblého spodku nádoby, černavého povrchu.
- 8/ Střep z těla nádoby, setřelého, červenohnědé povrchu.
- 9/ Střípek ze stěny červenohnědé nádoby, vnitřek šedočerný.
- 10/ 9 ks mazanice.

Z výplně objektu:

- 11/ Střep z horní části květináče, oblé profilace. Povrch zdrsňen, červenohnědé barvy, vnitřek hruběji hlazen, okrový.
Rozm. 4 x 2,5 cm /Tab. X:1/.
- 12/ Střep z horní části mísky, s nepatrně zaobleným tělem.
Povrch hlazen, černavé barvy, se stopami tuhování.
Rozm. 2,5 x 1,4 cm /Tab. X:3/.
- 13/ Střep z horní části koflíku, s okrajem vodorovně seříznutým.
Na hrdle je výzdoba z proti sobě postavených šikmých krát-

kých čárek. Povrch pečlivě vyhlazen a tuhován.

Rozm. 1,4 x 1,4 cm /Tab. X:6/.

14/3 střepy ze stěny nebo dna květináče, hrubého, červenohnědého povrchu, vnitřek odlámán.

Rozm. 5 x 3,7; 7 x 4,3; 3,7 x 3,2 cm.

15/8 ks špinavě okrové mazanice.

Objekt 19

Slezskoplatěnická kultura. Zjištěn při záchranné akci 26.II.1976. V prostoru stavby č. 6 se pokračovalo v hloubení odpadových kanálů. Poněvadž nebylo možno průkop 1 m široký rozšiřovat do stran, byl objekt polohopisně zaměřen a zakreslen profil. Objekt 19 byl situován v J části stavby, při její Z stěně. Na profilu to byla pravidelná jáma zásobnicovitého charakteru. Délka ústí byla 130 cm, dna 142 cm. Stěny byly na J straně pravidelně rozšířené, na S straně se slabým lomem dovnitř. Dno bylo ploché, v hl. 52-55 cm od dnešního povrchu. Výplň byla šedočerná, v rozích u dna promíšená se spraší. Z profilu získán zlomek načervenalého pískovce, patrně z brousku /př. č. 19/77/.

Objekt 20

Slezskoplatěnická kultura. Odkryt při záchranné akci 26.II.1976 v prostoru stavby č. 6, při její J stěně, v průkopu odpadového kanálu. Byla to pravidelná jáma zásobního charakteru. Délka ústí byla 174 cm, dna 182 cm. Východní stěna byla téměř kolmá, západní se šikmo skláněla, u dna však na obou stranách se stěny oble rozšiřovaly do stran. Dno bylo celkem ploché, v hl. 78-84 cm od dnešního povrchu. Výplň byla šedočerná, místy, hlavně při Z stěně promíšená se spraší. Z profilu byly vyzvednuty střepy a drobné bročky mazanice /př. č. 20/77/.

1/ Střep z mísy, s úzkým sešikmým hrdélkem, ostřeji odděleným od konického těla. Povrch hruběji hlazen, šedivě hnědé barvy.

Rozm. 6,2 x 6,2 cm /Tab. X:10/

2/ Střep ze šikmé stěny nádoby, hrubého, červenohnědého povrchu.

Rozm. 2,7 x 2,2 cm.

Objekt 21

Kultura ? Zjištěn při záchranné akci 25.VI. 1976 v průkopu vodu, Z od budovy č. 11. Na východní stěně průkopu byla zratelná kotlovitá jáma, dl. 132 cm, max. hl. 44 cm od dnešního povrchu. Byla vyplněna tmavě černou, tvrdou výplní. /Tab. VI/.

Objekt 22

Volutová keramika. Zjištěn při téže záchranné akci, na Z stěně průkopu /Tab. VI/. Byla to pravidelná jáma se strmými stěnami, dl. 120 cm, s mísovité prohnutým dnem v hl. 60 cm od dnešního povrchu. Výplň byla hnědočerná. Z výplně získáno několik střepů a otloukač /př. č. 21/77/.

1/ Střep ze stěny nádoby, se zlomkem ryté voluty, vyplněné jednotlivými čočkovitými vpichy. Povrch zcela setřen, bíle šedivé barvy.

Rozm. 3,5 x 2,5 cm /Tab. X:12/.

2/ Střep ze stěny nádoby, hrubého červenohnědého povrchu, vnitřek hlazen, šedivě okrový.

Rozm. 3,3 x 2,3 cm.

3/ Střípek ze stěny nádoby, hlazeného, tmavěhnědého povrchu.

Rozm. 1,7 x 2 cm.

4/ Kamenný otloukač, vyrobený z valounu šedivě modré barvy, téměř po celém boku otlučný.

Rozm. 7 x 7,2 x 4,2 cm /Tab. X:11/.

Objekt 23

Slezskoplatěnická kultura. Odkryt při záchranné akci 25.VI.1976 v témže průkopu a byl zratelný po obou stranách /Tab.VI/. Byla to pravidelná jáma zásobního charakteru. Její stěny se oble rozšiřovaly do stran, šířka ústí byla 96 cm, šířka dna 118 cm. Dno bylo celkem rovné, v hloubce 96 cm od dnešního povrchu. Výplň v horní části byla hnědá, sypká, oddělená vrstvičkou promíšené spraše od spodní hnědé vrstvy promíšené spraší. Z výplně získáno několik střepů /př. č. 22/77/.

1/ Střep z oblé stěny nádoby, se zlomkem patrně hrotitého pupíku. Povrch dnes setřen, tmavohnědé barvy, vnitřek hlazen, tuhován.

Rozm. 5 x 3,2 cm /Tab. XI:1/.

- 2/ Střípek ze stěny nádoby, hrubého prstovaného povrchu, šedivě hnědé barvy, vnitřek hlazen, černošedý.
Rozm. 2,4 x 1,6 cm.
- 3/ Střípek ze stěny nádoby, hrubého červenohnědého povrchu, vnitřek hlazen.
Rozm. 2 x 0,9 cm.

Objekt 24

Kultura ? Zachycen v témže průkopu při záchranné akci 25.VI.1976. Na západní stěně průkopu se rýsovala větší jáma, dl. 256 cm, na J straně se šikmo sklánějící se stěnou do hl. 60 cm od dnešního povrchu. Na S straně byla stěna téměř kolmá. V hloubce 60 cm byla ve dně jamka, dl. 112 cm, s nepravidelně prohnutým dnem, dosahujícím hl. 94 cm. Výplň byla šedohnědá, místy silně promíšená se spraší.

Objekt 25

Voluťová keramika. Objekt byl zachycen na V stěně téhož průkopu. Byla to větší jáma, dl. 240 cm, se stěnami nejprve kolmými, potom se poznenáhlu sklánějícími k mísovité prohnutému dnu, které bylo v hl. 88 cm od dnešního povrchu. Výplň v horní části byla černá, ve spodní hnědá, promíšená se spraší. Z výplně získáno několik střepů a kam. nástrojů /př. č. 23/77/.

- 1/ Střep z oblé stěny nádoby, se zlomkem zdvojeného pásu v podobě kosočtverce. Povrch hlazen, okrově černoohnědé barvy, na vnitřní straně šedý.
Rozm. 6 x 5,3 cm /Tab. XI:3/.
- 2/ Čepel z pazourku medově hnědé barvy, trojúhelníkovitého profilu, u hrotu retušovaná.
Délka 5,1 cm, šířka 1,4 cm /Tab. XI:5/.
- 3/ Střep ze stěny nádoby, se zlomkem dvojitě, hrubě ryté voluty. Povrch setřen, okrové barvy.
Rozm. 3,5 x 3,2 cm /Tab. XI:6/.
- 4/ Čepel z medově hnědého pazourku, trojúhelníkovitého i lichoběžníkovitého profilu.
Délka 4,8 cm, šířka 1,2 cm /Tab. XI:2/.

- 5/ Plochý zlomek hlazeného nástroje z břidlice.
Délka 8,1 cm, šířka 4 cm /Tab. XI:4/.
- 6/ 2 zlomky hrubozrného pískovce z brousků.
Rozm. 7 x 4,5 cm; 7,3 x 3,6 cm.

Objekt 26

Kultura ? Zachycen při záchranné akci 25.VI. 1976 v téměř průkopu, na V stěně. /Tab.VI/. Objekt představovala mělká jáma se šikmými stěnami, dl. 200 cm, s celkem plochým dnem v hloubce 32 cm od dnešního povrchu. Výplň byla hnědočerná.

Objekt 27

Voluťová keramika. Zjištěn téhož dne v témže průkopu, na jeho V stěně. Byla to pravidelná kotlovitá jáma, dl. 110 cm, hl. 50 cm od dnešního povrchu s hnědočernou výplní. Z profilu získány zl. pískovcových brousků /př. č. 24/77/.

- 1/ Zlomek drtidla nebo spíše brousku z jemnozrného pískovce, s jednou hranou hladkou, spodek hrubě otlučen.
Rozm. 8 x 7,5 x 5 cm.
- 2/ Zlomek pískovcového brousku, otlučených hran, spodek oble zbroušen.
Rozm. 4,3 x 4 x 2,4 cm.

Objekt 28

Vypíchaná keramika. Zjištěn při záchranné akci 10.VI. 1976 v průkopu pro kanalizaci, hloubeném severozápadně od rohu budovy č. 60, v SV rohu naleziště, v blízkosti silnice Benátky - Cerekvice n. Bystř. Objekt byl znatelný na obou stranách průkopu. Na profilu to byla část velké jámy, poznenáhlu se svažující stěny. Délka na profilu byla 240 cm, max. hl. 160 cm od povrchu /ornice 55 cm/. Výplň byla černoohnědá. Z výplně získáno několik střepů a kamenných nástrojů /př. č. 25/77/. Sběrem v okolí získány další střepy, které s největší pravděpodobností náležejí k tomuto objektu /př. č. 27/77/.

- 1/ Část horní partie amforovité nádoby s chybějícím okrajem, hrdlo je rozevřeno a měkce přechází v tělo, které je oblé. Povrch kdysi hlazen, okrově hnědé barvy.
Rozm. 5,3 x 4 cm /Tab. XI:7/.

- 2/ Střep z oblého lomu nádoby, který je zdoben většími důlky. Spodek je zaoblen. Povrch zcela setřen, okrově hnědé barvy, vnitřek hlazen, černavý.
Rozm. 7 x 6 cm /Tab. XI:8/.
- 3/ Střep z plochého dna nádoby s kusem stěny. Povrch zcela setřen, okrové barvy.
Rozm. 4 x 3,5 cm /Tab. XI:9/.
- 4/ 16 atypických střepů, většinou z hrubých nádob, setřelého povrchu.
- 5/ 2 zlomky červenohnědé mazanice.
- 6/ Čepel z bíle šedého pazourku, trojúhelníkovitého profilu, s kusem původní kůry.
Délka 3,4 cm, šířka 1,5 cm /Tab. XI:10/.
- 7/ Zlomek dlouhého úzkého kopytnatého klínu z namodralé břidlice, se zřetelnou podélnou rýhou po řezání.
Délka zl. 11 cm, šířka 1,5 cm /Tab. XII:2/.
- 8/ Plochá kopytovitá sekerka z břidlice, pečlivě vyhlazeného povrchu, s uraženým kusem břitu.
Délka 10,3 cm, šířka 6 cm /Tab. XII:1/.
- 9/ Zlomek brousku z jemnozrného pískovce, se dvěma vyhlazenými plochami.
Rozm. 7,2 x 3,2 cm /Tab. XI:11/.
- 10/ Zlomek jemnozrného pískovce.
Rozm. 3,6 x 3 cm.
- Sběr z okolí objektu:
- 11/ Střep z oblé stěny nádoby, s drobným uchem. Povrch setřen, hnědé barvy, vnitřek hruběji hlazen, černavý.
Rozm. 5,8 x 4,8 cm /Tab. XII:8/.
- 12/ Střep ze stěny nádoby, zdobený 2 sbíhajícími se pásy 4 řad nepravidelných hrubých vpichů. Povrch poněkud setřen, šedivě hnědé barvy.
Rozm. 5,1 x 3,8 cm /Tab. XII:6/.
- 13/ Střep ze stěny nádoby, zdobený sbíhajícími se řadami čtyřnásobných drobných, místy nepravidelných vpichů, které místy přecházejí v drobné čárky. Povrch poněkud setřen, šedivě hnědé barvy.
Rozm. 5,1 x 4,8 cm /Tab. XII:7/.

- 14/ Střep patrně z amforovité nádoby, nepatrně naznačeného lomu. Povrch kdysi hlazen, hnědé barvy, vnitřek černý.
Rozm. 5,4 x 4,8 cm /Tab. XII:5/.
- 15/ Střep z mísy nebo nožky nádoby, konického těla. Povrch poškozen, okrové, na vnitřní straně tmavošedé barvy.
Rozm. 5,8 x 5,7 cm /Tab. XII:4/.
- 16/ Střep z oblého spodku nádoby, s kusem plochého dna. Povrch hlazen, hnědé barvy, vnitřek černý.
Rozm. 6,6 x 6,5 cm /Tab. XII:3/.
- 17/ 3 střepy z jedné nádoby, zrnitého, špinavě okrového povrchu.

Sběry:

Sběr z výkopu vodovodu /př.č. 28/77/:

- 1/ Střep z horní části bombovité nádoby, s vodorovnou rýhou pod okrajem. Povrch zcela setřen, bíle šedivé barvy.
Rozm. 4,1 x 3,6 cm /Tab. VIII:11/.

Sběr z okolí obj. 7 a 8 /př. č. 168/75/:

- 2/ Střep ze stěny nádoby, na lomu zlomky nehtovitých vrypů. Povrch setřen, šedivě okrové barvy.
Rozm. 7,4 x 3,9 cm /Tab. IX:13/.

- 3/ Střep z horní části misky konického těla, na lomu střepu je drobný svislý pupík. Povrch hrubý, setřený, materiál promíšen s kaménky, bíle okrové barvy, vnitřek šedý.
Rozm. 5,6 x 5,5 cm /Tab. IX:8/.

- 4/ Střípek ze stěny nádoby, se zlomkem 2 řad drobných vpichů. Povrch setřen, šedivě okrové barvy.
Rozm. 2,5 x 2,5 cm /Tab. IX:10/.

- 5/ Střípek z horní části nádoby se zlomkem vodorovné řady drobných vpichů. Povrch hlazen, černavé barvy.
Rozm. 2,7 x 2 cm /Tab. VIII:12/.

- 6/ Střep ze stěny nádoby, se zlomkem rýhy. Povrch setřen, bíle okrové barvy.
Rozm. 2,8 x 1,5 cm /Tab. IX:11/.

- 7/ Střep ze stěny nádoby, se zlomkem rýhy. Povrch zcela setřen, okrově šedé barvy.
Rozm. 3,6 x 2,4 cm /Tab. IX:12/.

8/ Střípek z okraje bombovitě nádoby. Povrch zcela setřen, bíle šedivé barvy.

Rozm. 1,7 x 1,1 cm /Tab. IX:9/.

9/ 32 atypických, většinou otřelých střepů.

10/ Polotvar drobného nástroje z amfibolitu, hrubě otlučený. Délka 7,2 cm, šířka 3,8 cm /Tab.VIII:13/.

Při záchranném výzkumu v Benátkách bylo mimo kostrové hroby celkem zjištěno 28 objektů, z nichž 10 náleží volutové keramice, 8 jich bylo bez nálezů, ale s největší pravděpodobností patří rovněž volutové keramice, 1 objekt obsahoval nálezy vypíchané keramiky, 7 objektů náleželo slezskoplatěnické kultuře a 1 objekt byl laténský.

Volutová keramika je reprezentována obj. 3, 4, 6, 7, 9, 11, 13, 22, 25, 27, pravděpodobně sem náleží i obj. 5, 10, 14, 15, 16, 17, 21 a 24. Pokud byly objekty dostatečně znatelné v profilech nebo byly částečně nebo celé prozkoumány, tvarově je nejčastěji tvořily větší jámy, které jsou většinou interpretovány jako jámy stavební /obj. 4, 5, 7, 11, 15, 24/. Z prozkoumaných menších objektů to byly jámy kruhovitěho půdorysu /obj. 3/ nebo oválného /obj. 6, 9/. K tomuto druhu patří patrně neprozkoumané objekty, zachycené v řezech, na profilu kotlovité /obj. 14, 16, 17, 21, 27/. Kúlová jamka /obj. 10/ snad rovněž patří k tomuto sídlišti. Nezačištěný terén znemožňoval rozpoznat půdorysy staveb, které v tomto prostoru bylo možno předpokládat.

Nálezově byly objekty velmi chudé. I prozkoumané objekty obsahovaly jen několik střepů. Chronologicky většina objektů náleží mladému stupni volutové keramiky, jedině snad obj. 25 by mohl být starší. Malé množství materiálu znemožňuje podrobnější rozbor. Jasněji pouze vystupují objekty, které můžeme zařadit k šáreckému stupni volutové keramiky /obj. 6, 7, 9, sběry/. Východočeskou skupinu šáreckého typu zpracoval Sl. Vencel, podle něhož by nálezy z Benátek patřily patrně do mladé fáze tohoto typu^{2/}. Za pozornost stojí střep z obj. 7 /Tab.VIII:3/, na kterém byl zjištěn zbytek černavé krusty, která může pocházet ze smolné výzdoby^{3/}. Na dně nádoby, patrně mísy, v obj. 9 /Tab. IX:4/

byla zjištěna výzdoba ze tří linií, která může mít antropomorfní charakter^{4/}. Je zajímavé, že v témže objektu byl nalezen i zlomek hliněné plastiky, z níž se zachovalo chodidlo, zdobené rýhami, naznačujícími patrně prsty.

Toto neolitické sídliště není na katastru Benátek ojedinělé. Jiné nálezy, i ze šáreckého stupně, pocházejí ze sběrů J. Urbana z JZ části katastru, z parc. č. 302, 319/1, 325/1-3, ležícího na severním okraji lesa Svib, asi 1,4 km od našeho naleziště.

Vypíchané keramice náleží jediný objekt 28, ojediněle zachycený v SV části sledované plochy. Z části velké jámy byly vybrány střepy, které objekt datují do mladé fáze vypíchané keramiky /IV. stupeň/^{5/}. Tento objekt náleží snad k sídlišti, které jsme zjistili sběrem S od našeho naleziště, na parc. č. 239 a 244.

Nálezy slezskoplatěnické kultury se sice soustřeďovaly ve východní části sledované plochy, ale ojediněle zasahovaly i západním směrem do areálu, osídleném v období volutové keramiky. Slezskoplatěnické kultuře náleží obj. 1, 2, 12, 18, 19, 20, 23. Tvarově jsou to nejčastěji jámy zásobního charakteru /obj. 2, 12, 19, 20, 23/, se stěnami rozšířenými do stran. Obj. 1 byla část větší jámy, obj. 18 jáma oválného půdorysu.

Rovněž slezskoplatěnické objekty byly nálezově velmi chudé. Jedině obj. 18 ukazuje větší rozsah typů nádob, které dovolují část zachyceného sídliště klást do I. stupně slezskoplatěnické kultury^{6/}. V tomto objektu byly zlomky jemnějších kořálků nebo misek a mísy s úzkým, slabě prohnutým hrdlem. Větší podíl hrubší keramiky /květinačů/ naznačuje, že tyto nálezy patří asi mladší fázi tohoto stupně^{7/}.

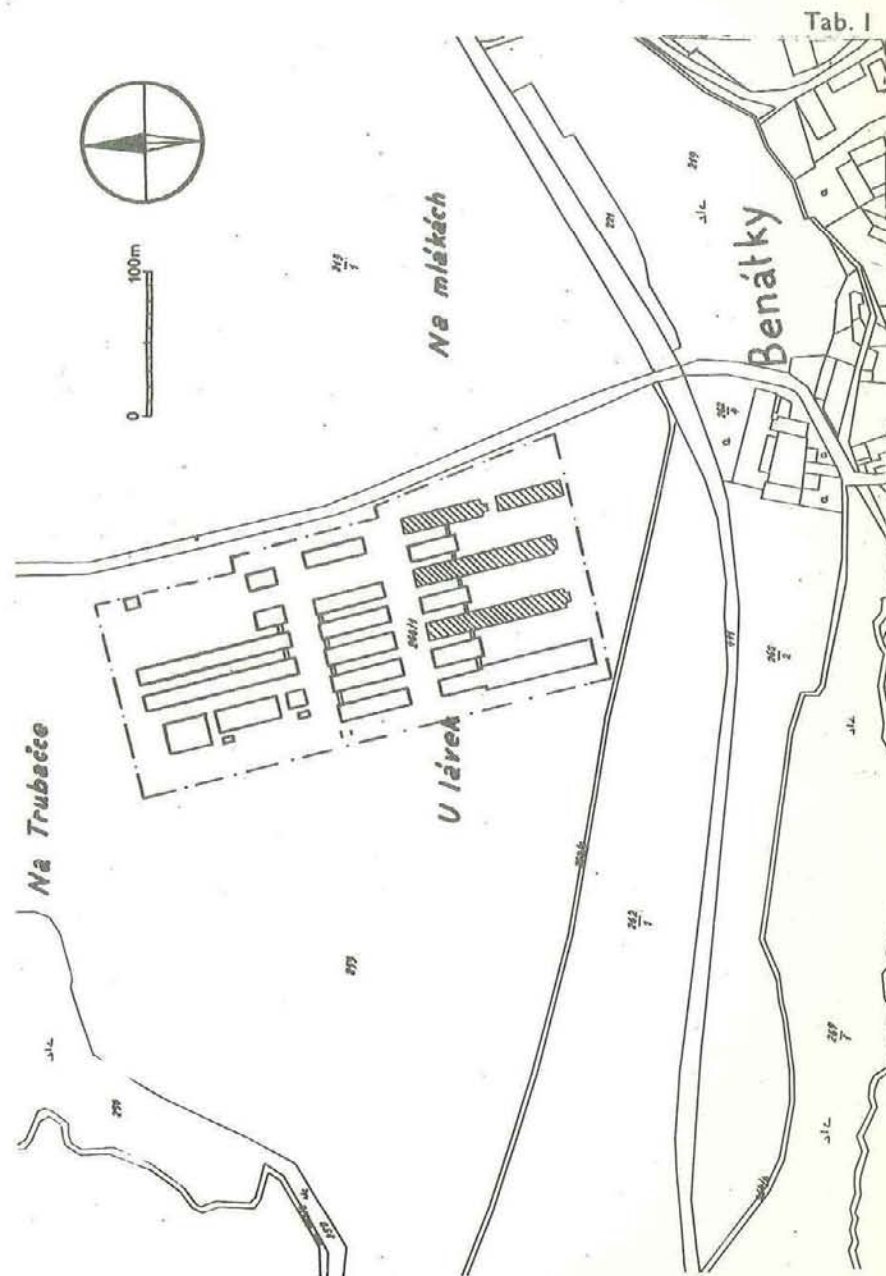
Ani toto sídliště není na katastru Benátek jediné. Sběrem v r. 1975 na parc. č. 233/2, 16, asi 1 km severně, bylo zjištěno další sídliště, náležející rovněž I. stupni.

Klaténskému období patří pouze jediný objekt 8, zjištěný v JZ části sledovaného prostoru, který však nemohl být prozkoumán. Jeho rozměry ukazují patrně na polozemnici.

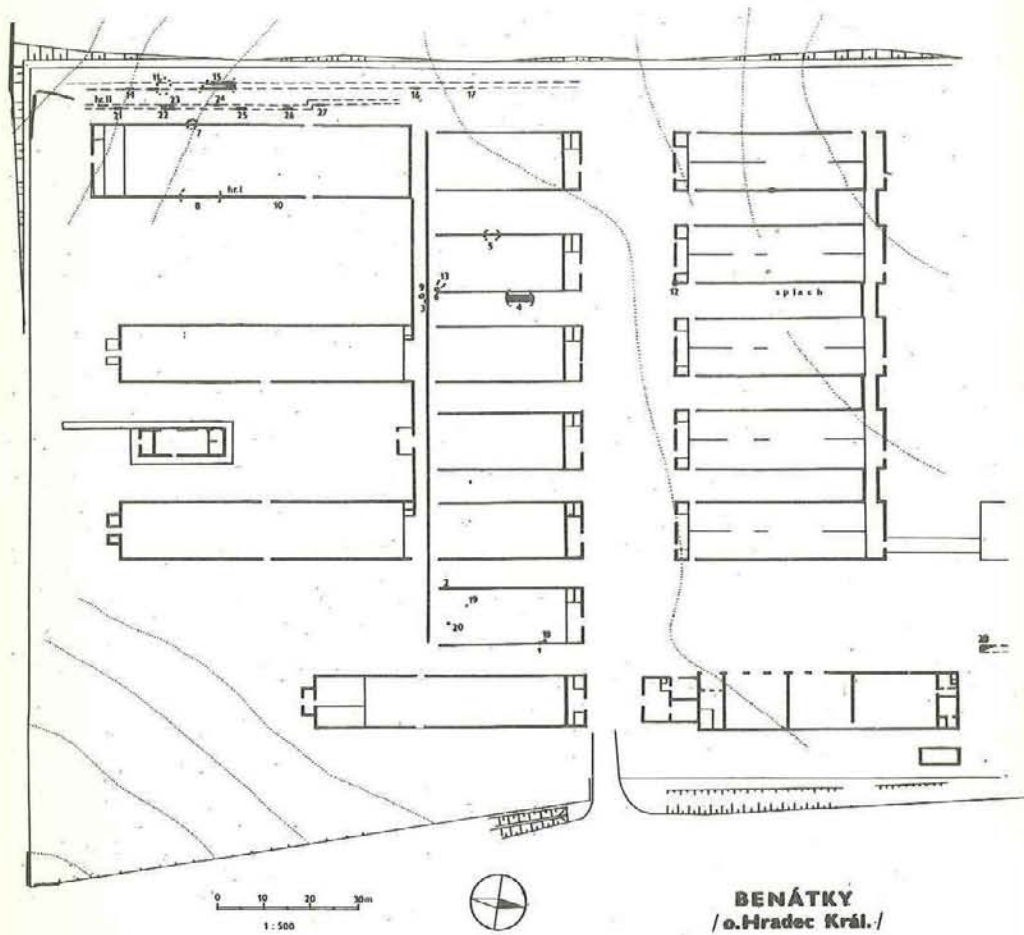
Záchranný výzkum v Benátkách, prováděný za velmi nepříznivých podmínek, nepřinesl sice nové a závažné objevy a nálezy, ale rozhojnil naše poznání o řadu nových lokalit.

Poznámky:

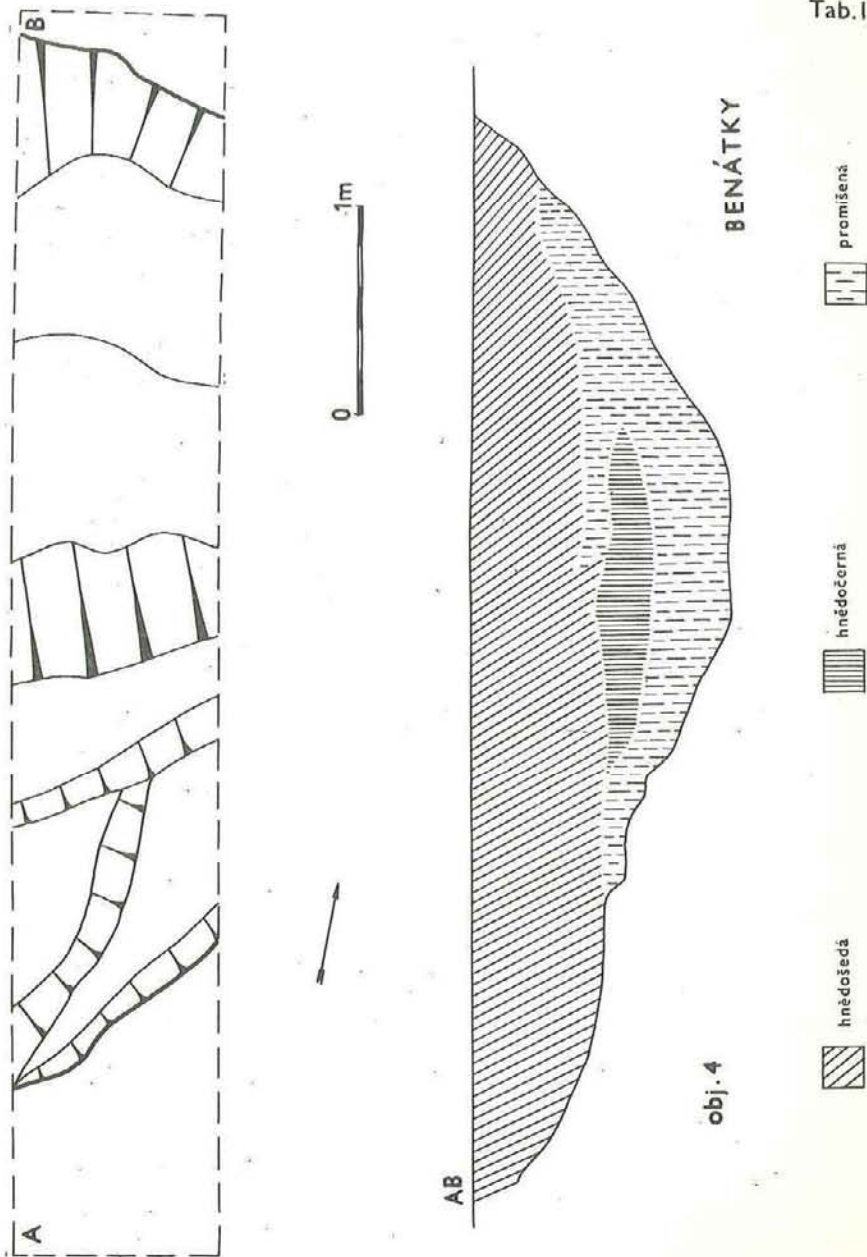
- 1/ V. Vokolek, Pohřebiště zvoncovitých pohárů v Benátkách, AR XXXI 1979, v tisku.
- 2/ Sl. Vencl, Příspěvek k poznání východočeské skupiny šáreckého stupně keramiky volutové, Acta musei Reginaehradecensis, S. B. V 1963, 36-37.
- 3/ Sl. Vencl, Studie o šáreckém typu, Sborník NM v Praze, A XV 1961, 117-123.
- 4/ B. Soudský - I. Pavlů, Interprétation historique de l'ornament linéaire, PA LVII 1966, 91-125.
- 5/ M. Steklá, Třídění vypíchané keramiky, AR XI 1959, 218-221.
- 6/ J. Filip, Popelnicová pole a počátky železné doby v Čechách, Praha 1936-37, 57-58.
- 7/ K. Motyková, Sídliště lidu popelnicových polí u Sobčic, Pam. arch. LXIV 1973, 235-271.

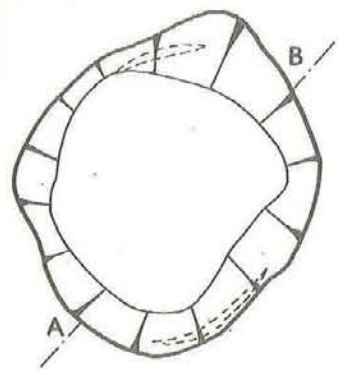
Tab. II

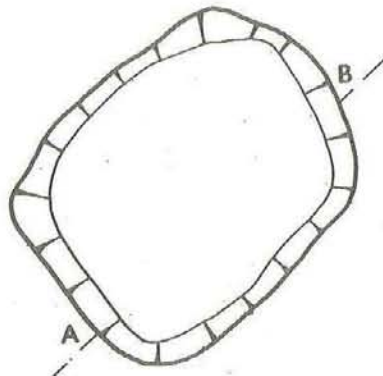
Tab. III

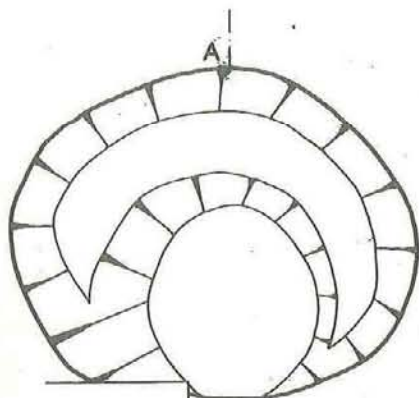
Tab.IV

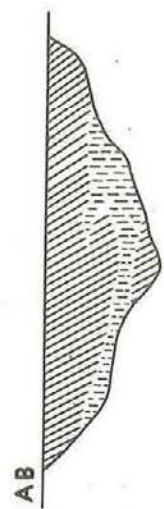
obj. 3

obj. 9

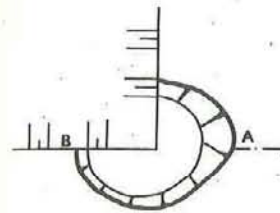

obj. 6

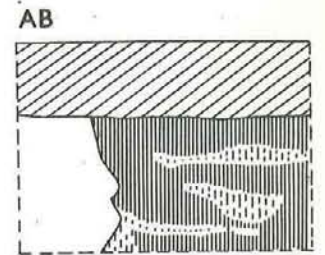

BENÁTKY

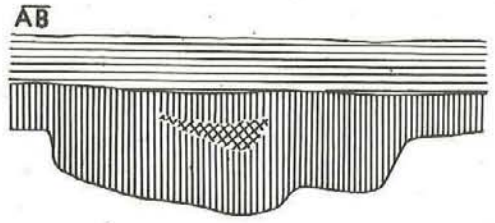
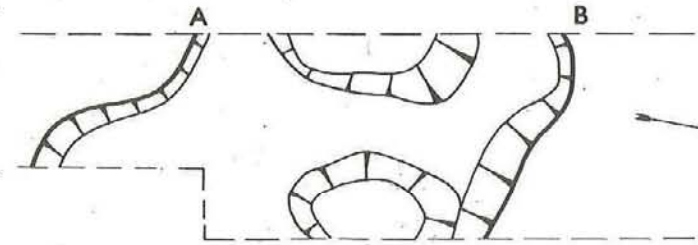
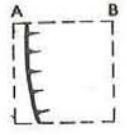
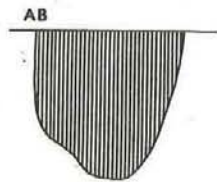
Tab.V

obj. 10

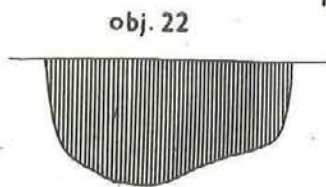
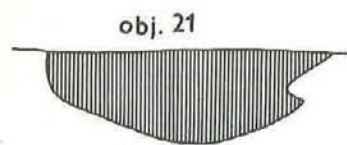

obj. 12

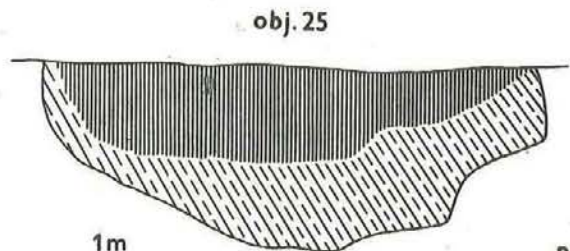
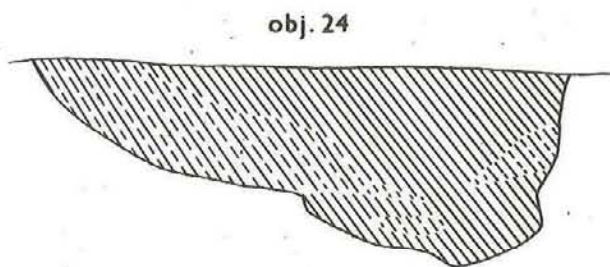
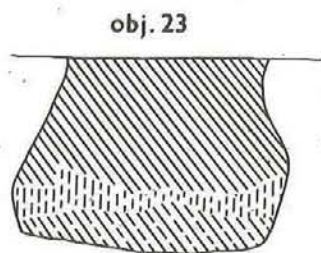

obj. 18

BENÁTKY

Tab.VI

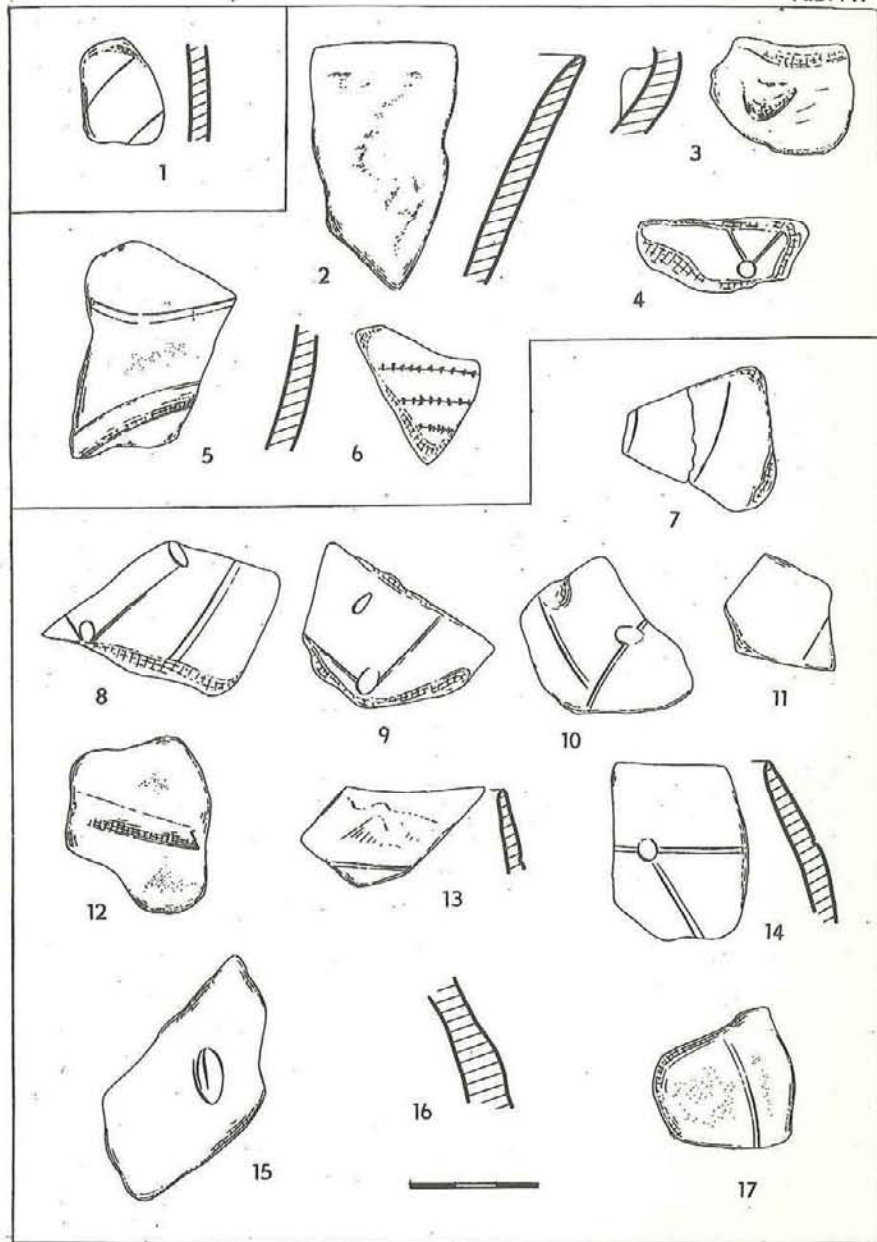

0 1m

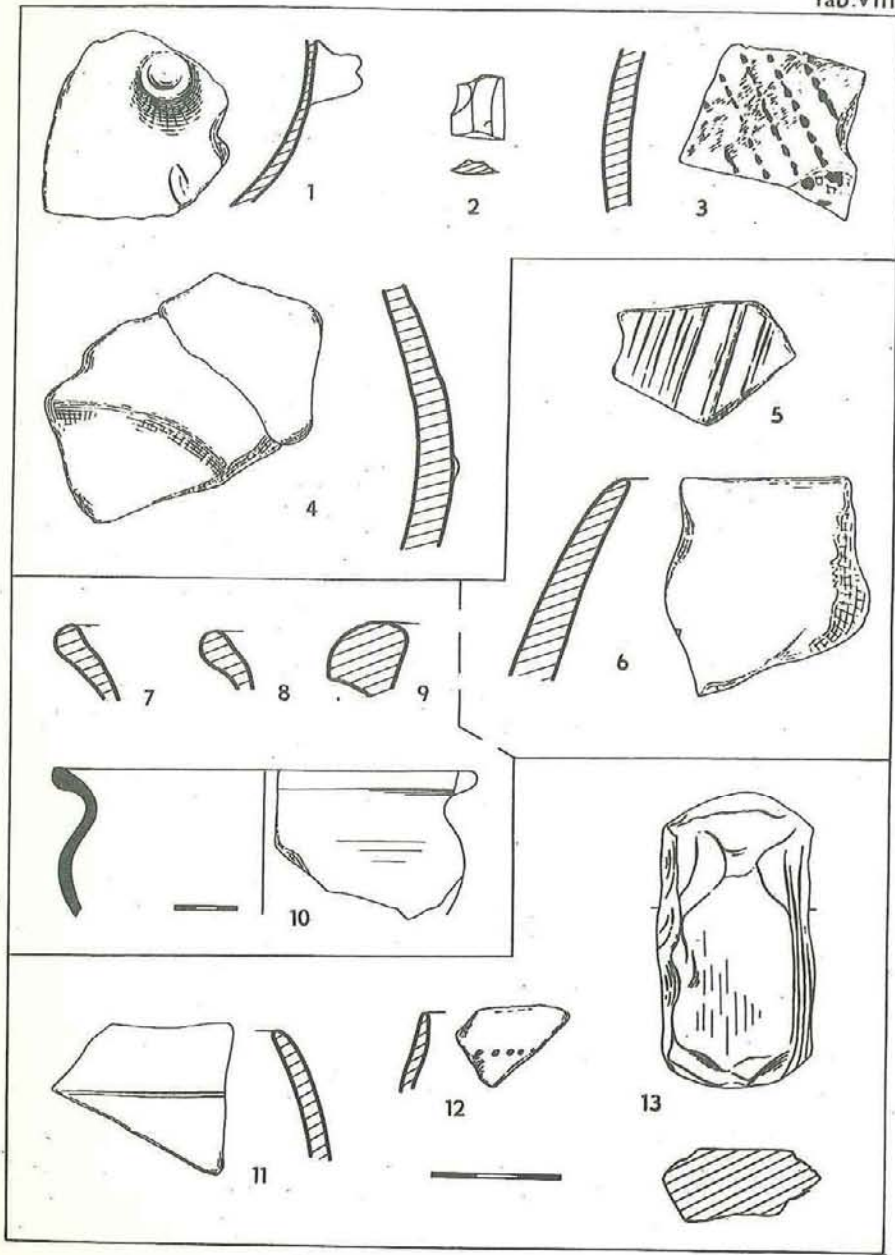

BENÁTKY

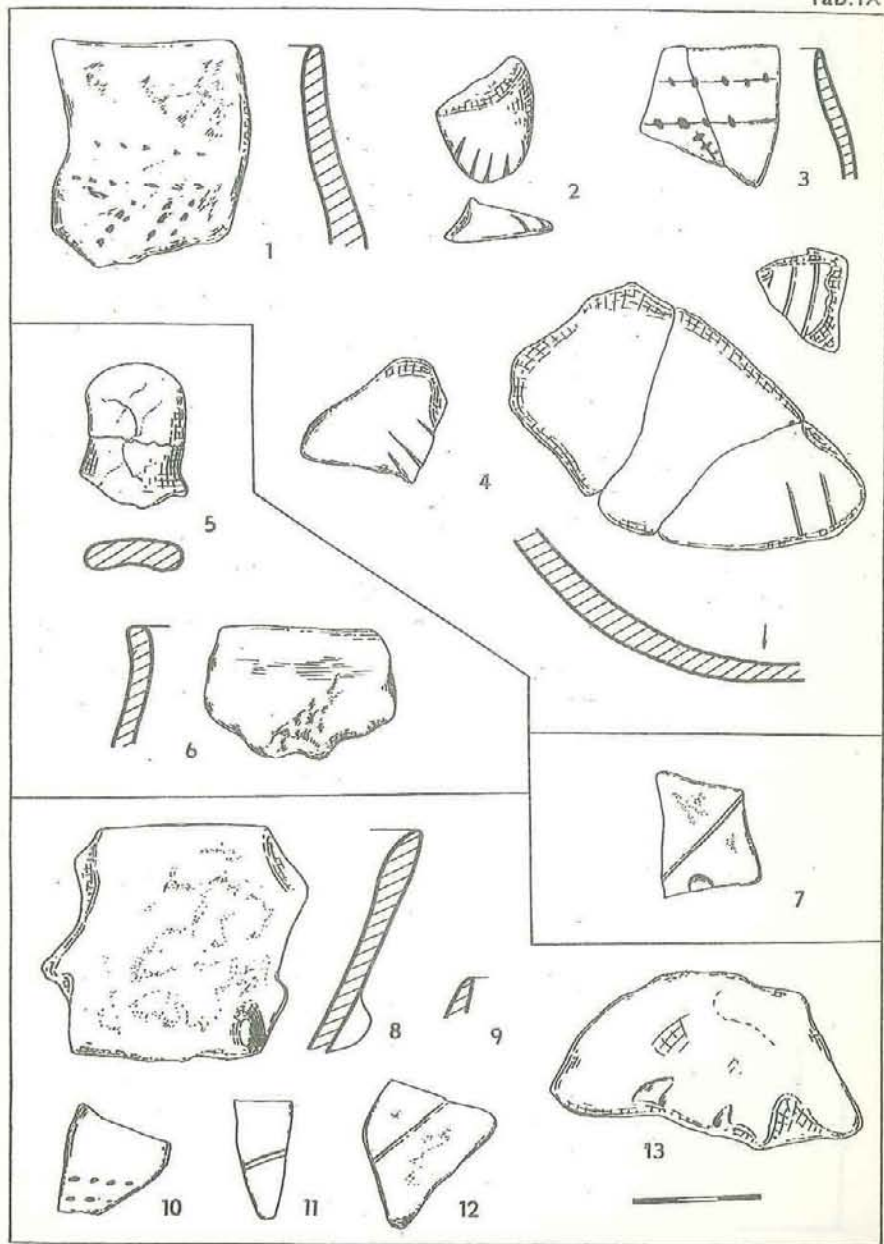
Tab.VII

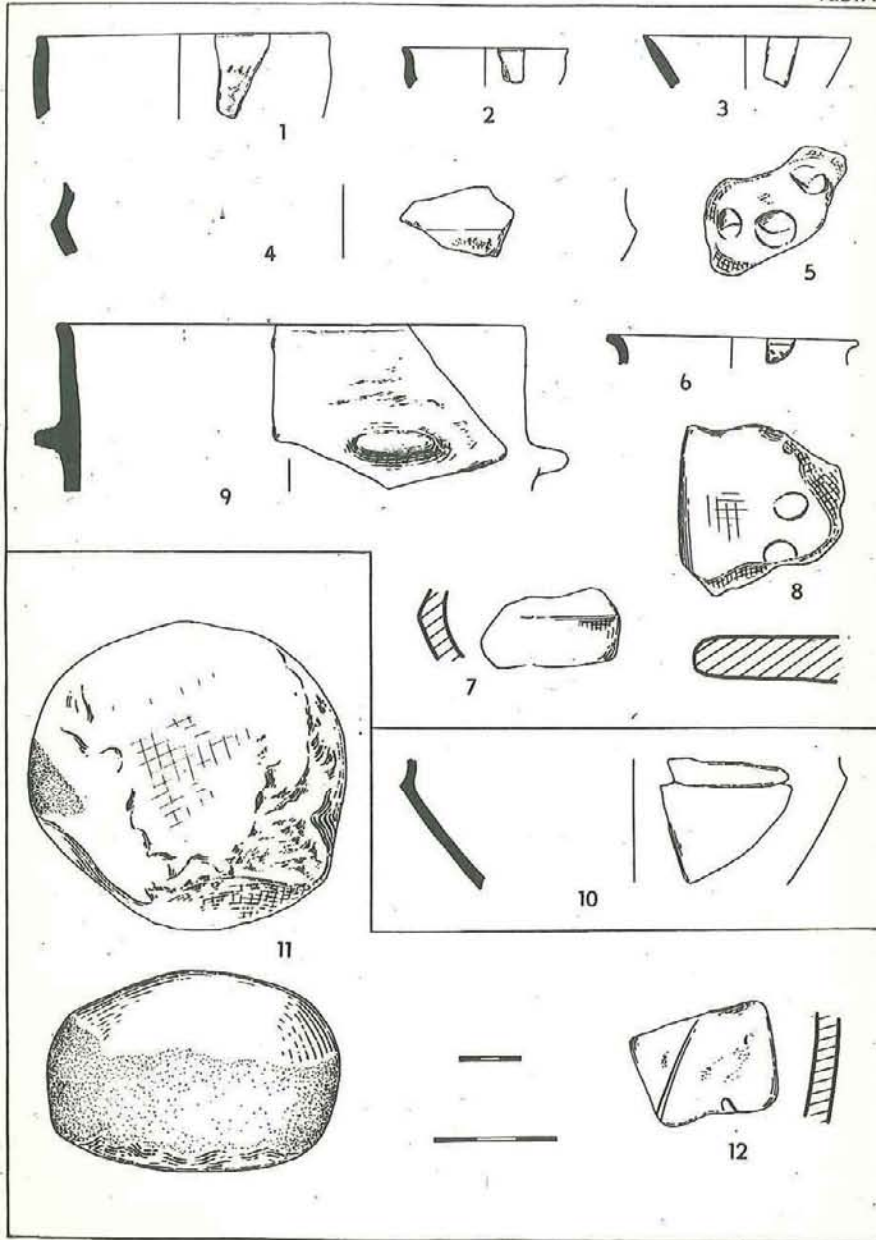
Tab.VIII

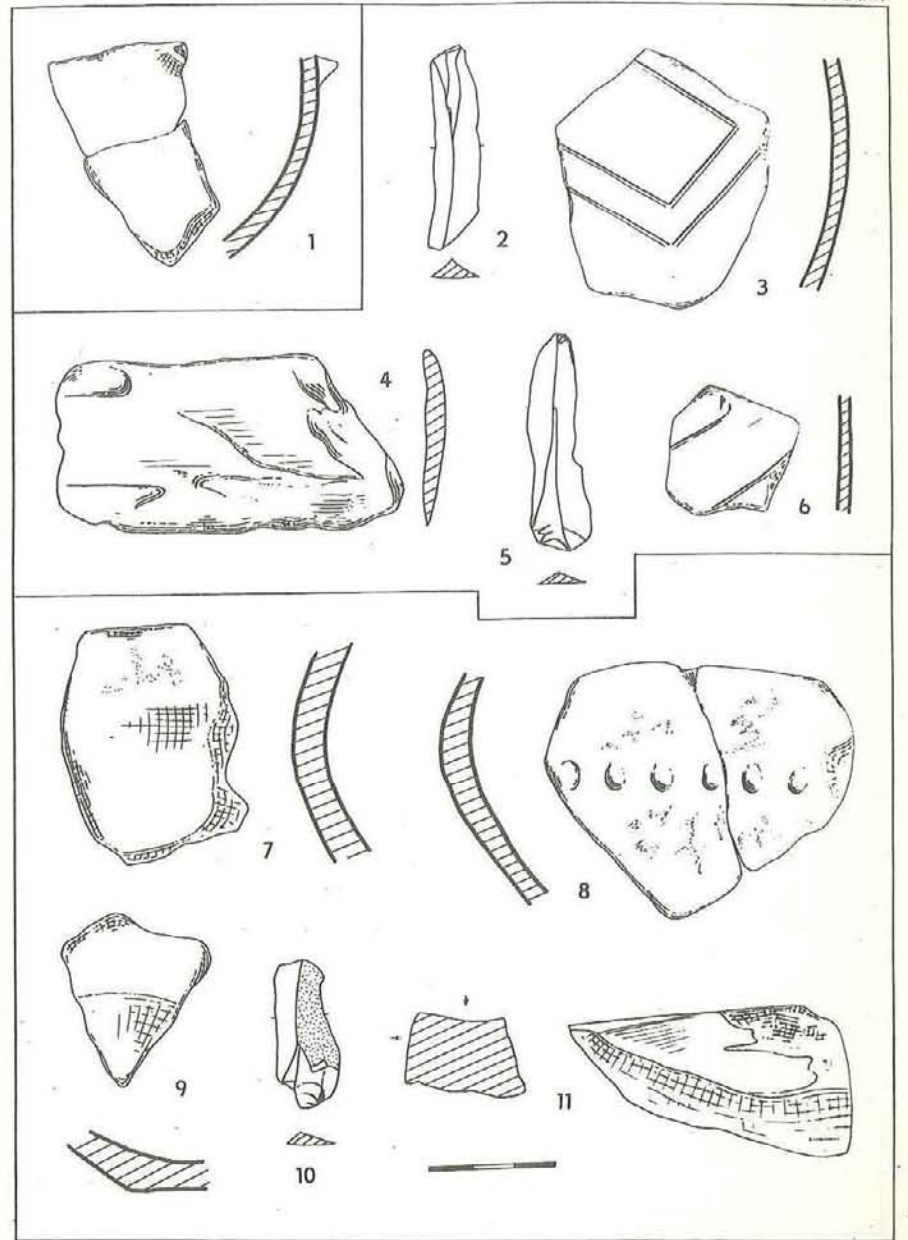
Tab.IX

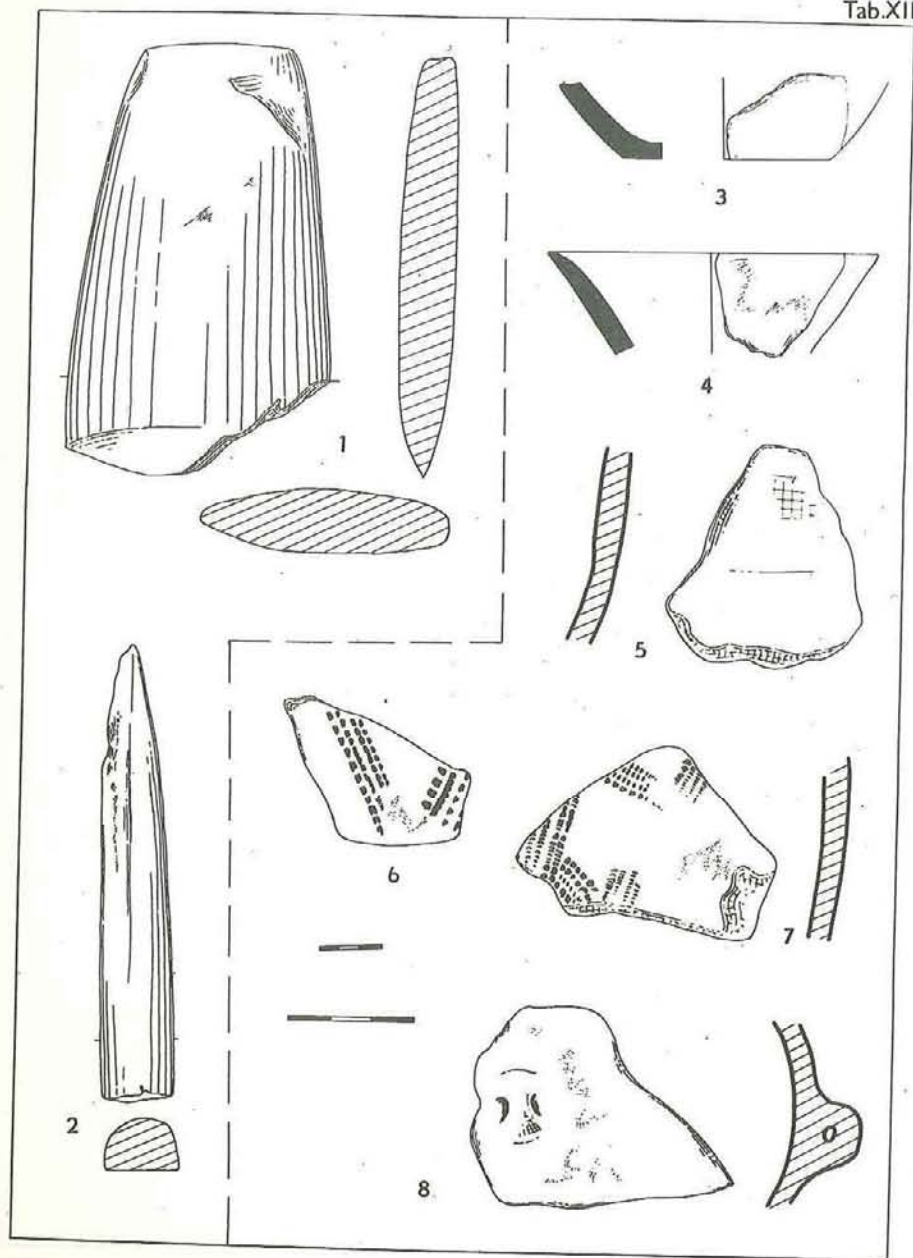
Tab.X

Tab.XI

Tab.XII

NEOLITICKÉ SÍDLIŠTĚ V HOŘENICÍCH

Miloš Vávra

Povrchovým průzkumem dne 27. 9. 1976 objevené sídliště v Hořenicích /část obce Heřmanice, okr. Náchod/ sousedí na jihu s velkým neolitickým sídlištěm v Horních Dolcích/ část obce Zaloňov/, které se rozkládá po obou březích Dolcovského potoka, tekoucího zhruba v těchto místech od severu k jihu, v tratích Za Dolcemi západně a Dolcovská Horní východně jeho koryta.^{1/} Hořeničské sídliště bylo sběrem zjištěno v trati Dolce, v JZ. části velké parc. 414/1 /ZM 50 13-22 Jaroměř 139 mm od V. a 334 mm od J. s.č./ na mírném svahu stoupajícím severním směrem k výraznějšímu návrší. Od polohy Dolcovská Horní /k.ú. Jaroměř/ je odděleno silnicí vedoucí z Jaroměře do Zaloňova.

Na zoraném poli silně probarveném načervenalými permскими náplavy bylo na ploše cca 150 x 40 m zaregistrováno 17 tmavě šedých až tmavě šedohnědých objektů o průměru 1 - 5 m.

Popis objektů a nálezů:

Obj. I/76 byl velký přibližně 4 x 2 m s nejdelší osou SZ-JV. Z jeho povrchu byly získány tyto nálezy:

1. Zlomek okraje mísy /?/, bahnitý měkký se slabou rostlinnou příměsí, nepravidelného povrchu, celý tmavě šedý, $\emptyset$ uvnitř cca 200 mm, s. 5 mm, rozměry 32 x 35 mm /Tab. I: 1/.
2. Zlomek okraje silnostěnné nádoby, tvrdý bahnitý s organickou příměsí a kaménky, vně načervenalé hnědý, uvnitř tmavě šedý, uvnitř $\emptyset$ cca 180 mm, s. 12 mm, 34 x 31 mm /Tab. I: 2/.
3. Bazální zlomek čepelky ze světle šedohnědého pazourku, bilaterálně nepravidelně jemně retušovaný, dl. 27 mm /Tab. I: 3/.
4. Odštěpek broušeného nástroje z modrošedé břidlice, báze broušená, 51 x 6 x 31 mm /Tab. I: 4/.
5. Zlomek stěny /mazanice?/ z měkké bahnité hlíny s rostlinnou příměsí, celý načervenalé hnědý, s. 11 mm, 32 x 26 mm.

Datování: lineární kultura. Přírůstkové číslo AO KMVČ v Hradci Králové 132/78.

Obj. II/76 měl $\emptyset$ cca 3 m. Nálezy:

1. Zlomek výdutě nádoby, měkký bahnitý s rostlinnou příměsí, na povrchu hlazená vrstva světle hnědá, zdobený žlábkem, s. 8 -

9 mm, 43 x 34 mm /Tab. I:5/.

2. 2 slepené zlomky stěny, jedna hrana mírně zbrošena, měkká plavená s písčitou a tuhovou příměsí, povrch hlazená vrstva světle hnědá, s. 6 mm, 38 x 35 mm.
3. - 5. 3 zlomky stěn /1x z tvrdé plavené hlíny, 2x písčité/.
6. Hrudka mazanice.

Datování: lineární kultura. PŘ. č. 133/78.

Obj. III A/76 měl $\emptyset$ cca 2 m. Z jeho povrchu pochází silně poškozovaný zlomek výdutě nádoby s ulomeným výčnělkem /?/, z měkké plavené hlíny, povrch hlazený, vně šedý, uvnitř hnědý, zdobený poškozovým trojvpichem, $\emptyset$ výdutě uvnitř cca 180 mm, s. 6 - 8 mm, 57 x 35 /Tab. I: 6/.

Datování: vypíchaná kultura.

Obj. III B/76 byl od obj. III A/76 vzdálen 2 m východním směrem. Na povrchu ornice byly zjištěny hrudky mazanice a zlomek plochého jemnozrného brousku s rovnou základnou, tmavě hnědošedý, 67 x 60 x 20 mm.

Nedatováno. Souvisí s obj. III A/76 ? PŘ. č. 134/78.

Obj. IV/76 byl o $\emptyset$ cca 2 m. Nad objektem a v jeho okolí byly sebrány:

1. Poškozený zlomek stěny z měkké plavené hlíny, povrch hlazený, vně hnědý, uvnitř černošedý, zdobený setřelým dvojpichem, s. 7 mm, 39 x 29 mm /Tab. I: 7/. Vypíchaná ker.
2. Zlomek stěny, jedna hrana zbrošena /?/, měkká plavená hlína, uvnitř hlazený světle šedohnědý, vně světle šedý, s. 5 mm, 34 x 21 mm.
3. - 4. 2 zlomky stěn z měkké bahnitě hlíny s organickou příměsí /1x s kaménky a drcenými střepy/, max. 59 x 29 mm. Lineární ker.
5. - 6. 2 atypické střepy z měkké plavené hlíny /1x s písčitou příměsí/, max. 32 x 27 mm.

Datování: lineární a vypíchaná kultura. PŘ. č. 135/78.

Obj. V/76 byl kruhovitěho tvaru s tmavě šedou výplní na povrchu ornice o $\emptyset$ cca 1 m. Nálezy z povrchu objektu:

1. Slepený zlomek hlubší mísy s téměř svislým okrajem, měkká bahnitá hlína s kaménky a rostlinnou příměsí, na povrchu pů-

vodně hlazená vrstva světle hnědá, uvnitř šedý, $\emptyset$ okraje cca 200 mm, s. 5 - 8 mm, 61 x 69 mm /Tab. II: 1/.

2. Zlomek mísy tvaru kulovité úseče z měkké plavené hlíny se slabou rostlinnou příměsí, povrch polohlazený, celý světle hnědý, $\emptyset$ okraje cca 140 mm, s. 8 mm, 50 x 50 mm, /Tab. II:2/.
3. - 5. Zlomky stěn amforovité nádoby se zlomkem vodorovného ucha, měkká bahnitá hlína se slabou rostlinnou příměsí, povrch polohlazený, vně světle hnědý, uvnitř světle hnědošedý, zdobený trojicemi lomených žlábků, $\emptyset$ spodku nádoby cca 270 mm, max. 94 x 88 mm /Tab. II: 5 - 7/.
6. Zlomek oblého dna ze stejné nádoby jako střepy 3. - 5. /?/, měkký bahnitý se slabou rostlinnou příměsí, povrch polohlazený, celý světle hnědošedý, s. 8 mm /stěna/, s. dna až 16 mm, 41 x 29 mm /Tab. II:9/.
7. Zlomek stěny nádoby, měkká plavená hlína se slabou rostlinnou příměsí, povrch vně hlazený tmavě šedý, uvnitř polohlazený načervenalé hnědý, zdobený uzavřenou páskou a rytou linií /žlábků/, $\emptyset$ cca 400 mm, s. 10 - 12 mm, 77 x 43 mm /Tab. II:4/.
8. Zlomek výdutě s odlomeným výčnělkem /?/, měkká plavená s písčitou příměsí a drcenými střepy /uvnitř příměs tuhy/, vně hlazený světle hnědý, uvnitř tmavě šedý, zdobený žlábků, $\emptyset$ cca 160 mm, s. 9 - 10 mm, 36 x 30 mm /Tab. II:3/.
9. 3 zlomky stěny /2 slepené/ silnostěnné nádoby z měkké bahnitě hlíny s rostlinnou příměsí, na povrchu hlazená vrstva, světle hnědošedá, s. 9 - 18 mm, max. 52 x 31 mm.
10. - 11. 2 malé zlomky stěn z měkké plavené hlíny se slabou organickou příměsí, povrch hlazený, světle hnědý a černošedý, s. 8 a 7 mm, max. 24 x 22 mm.
12. Malá čepelka ze světlehnědého pazourku, dl. 24 mm /Tab. II:8/.
13. - 14. 2 odštěpky ze světle šedého pazourku, 20 x 15 mm, 30 x 12 mm.
15. Zlomek brousku z jemnozrného pískovce s ojedinělými kaménky, jedna úzká strana broušena, vně tmavě hnědý, lom světle hnědý, 66 x 37 x 21 mm.

Datování: lineární kultura. PŘ. č. 136/78.

Obj. VI/76 o $\emptyset$ cca 3 m byl bez nálezů.

Obj. VII/76 byl též o $\emptyset$ cca 3 m. Nálezy:

1. Zlomek stěny z měkké plavené hlíny s písčitou příměsí a drce-
nými střepy, povrch poškozen, původně s hlazenou vrstvou svět-
le hnědou, uvnitř tmavě šedý, s. 11 mm, 40 x 38 mm.
2. Malý zlomek stěny z měkké plavené hlíny se slabou organickou
příměsí, povrch původně s hlazenou vrstvou, světle hnědý, s.
7 mm, 22 x 17 mm.
3. Malý odštěpek z modrošedé břidlice, 35 x 16 x 9 mm.

Datování: neolit. Př. č. 137/78.

Obj. VIII/76 měl $\emptyset$ přibližně 1 m, bez nálezů.

Obj. IX/76 o $\emptyset$ cca 2 m. Nálezy:

1. Zlomek výdutě nádoby z tvrdé plavené hlíny, povrch hlazený,
vně černošedý, zdobený poškozenými krokvicovými pásy ze dvou
řad dvojpichu, s. 6 mm, 50 x 59 mm /Tab. I: 10/.
2. Malý zlomek stěny z měkké plavené hlíny, povrch hlazený, se-
třelý, celý hnědošedý, původně zdoben vpichy /?/, s. 5 mm,
20 x 18 mm.

Datování: vypíchaná kultura, Př. č. 138/78.

Obj. X/76 o průměru cca 3 m a obj. XI/76 o průměru cca 5 m
byly bez povrchových nálezů.

Obj. XII/76 měl $\emptyset$ cca 2 m. Z jeho povrchu byly získány:

1. Zlomek stěny kónicky rozevřené mísy /?/, tvrdá plavená hlína,
povrch vně částečně setřelý, uvnitř pololeštěný, vně černo-
šedý, uvnitř černošedý - hnědý, zdobený rovnoběžným pásem
ze dvou řad trojvpichu, zakončeným na spodu řadou dvojpichu,
 $\emptyset$ cca 240 mm, s. 4 - 7 mm, 55 x 41 mm, /Tab. I: 11/.
2. Zlomek stěny z měkké plavené hlíny, povrch polohlazený, celý
světle hnědý, s. 5 mm, 30 x 23 mm.
3. 2 zlomky stěny nádoby, písčité, na povrchu hlazená vrstva
vně tmavě hnědá, uvnitř černé, s. 6 mm, max. 45 x 23 mm.
4. Zlomek stěny z tvrdé bahnitě hlíny s ojedinělými kaménky a
drocnými střepy, vně hlazená vrstva světle hnědá, uvnitř
tmavě hnědošedá, s. 11 mm, 31 x 29 mm. Lineární ker.
5. Malá hrudka mazanice.

Datování: vypíchaná kultura a příměs lineární ker. Př.č. 139/78.

Obj. XIII/76 měl $\emptyset$ přibližně 2 m. Nálezy:

1. 3 spleené zlomky hrdla mísy s rozevřeným okrajem, měkká pla-
vená hlína, celé tmavě šedohnědé, povrch původně hlazen -
poškozené, zdobené svislými řadami dvojpichu, $\emptyset$ okraje cca
160 mm, s. 6 mm, 33 x 26 mm /Tab. I: 8/.
2. Zlomek ouška či kruhovitěho přeslenu, měkká plavená hlína,
povrch původně hlazený, vně světle hnědý, uvnitř tmavě šedý,
24 x 14 mm /Tab. I: 9/.
3. 3 spleené zlomky stěny, měkké plavené, povrch původně hlaze-
ná vrstva hnědá, uvnitř šedá, s. 5 mm, 38 x 26.
4. 3 zlomky stěny /2 spleené/, z měkké plavené hlíny se slabou
organickou příměsí, celé načervenalé hnědé, s. 7 mm, 39 x
30 mm.
5. Zlomek stěny z měkké plavené hlíny s písčitou příměsí a drce-
nými střepy, povrch hlazená vrstva, vně světle hnědošedá,
uvnitř světle hnědý, s. 8 mm, 22 x 19 mm.
6. Zlomek stěny z měkké plavené hlíny, povrch vně poškozen -
původně hlazený, zdobený vpichy /?/, celý tmavě šedý, s. 6
mm, 17 x 18 mm.
7. Zlomek stěny, písčité, povrch hlazený, vně světle hnědošedý,
uvnitř tmavě šedý, s. 6 mm, 24 x 25 mm.
8. Zlomek hrubě zrnitého drtidla /?/, 38 x 32 x 28 mm.

Datování: vypíchaná kultura. Př. č. 140/78.

Obj. XIV/76 byl orientován delší osou ve směru SZ - JV
dlouhou cca 3,5 m, široký cca 1 m. Nálezy:

1. Zlomek okraje rozevřené kónické mísy, měkký plavený, povrch
hlazená vrstva hnědošedá, uvnitř hnědý, $\emptyset$ okraje cca 160 mm,
s. 5 mm, 42 x 41 mm /Tab. III: 9/.
2. Zlomek výdutě větší nádoby, měkká plavená hlína se slabou or-
ganickou příměsí, povrch původně hlazená vrstva vně tmavě
hnědá až hnědá, uvnitř šedý, zdobený obloukovitými žlábkami,
 $\emptyset$ výdutě cca 230 mm, s. 6 - 11 mm, 73 x 60 mm /Tab. III: 16/.
3. Zlomek výdutě, měkký plavený se slabou organickou příměsí,
povrch polohlazený, šedý, zdobený obloukovitými žlábkami,
s. 7 - 10 mm, 38 x 36 mm /Tab. III: 11/.
4. Zlomek výdutě, měkká plavená se slabou organickou příměsí,
povrch polohlazený, světle hnědý, zdobený obloukovitými žlábkami.

- ky, $\emptyset$ výdutě cca 180 mm, s. 8 mm, 55 x 44 mm /Tab. III: 13/.
5. Zlomek výdutě, měkká bahnitá se slabou organickou příměsí, povrch polohlazený, světle hnědý, zdobený žlábkem, s. 5 - 6 mm, 29 x 22 mm /Tab. III: 10/.
  6. Zlomek stěny, měkký bahnitý se slabou organickou příměsí, povrch polohlazený, celý světle hnědý, zdobený lomeným žlábkem, s. 11 mm, 27 x 16 mm /Tab. III: 12/.
  7. Odložený velký okrouhlý sedlovitě promáčkнутý pupek, tvrdá bahnitá hlína s kaménky a organickou příměsí, povrch upraven "mokrou rukou", celý načervenalý, 55 x 37 mm /Tab. III: 14/.
  8. Zlomek plochého dna s oblou hranou, tvrdá bahnitá písčítá hlína, povrch hlazený, vně tmavě hnědý, uvnitř černošedý, $\emptyset$ dna cca 100 mm, s. 9 mm, 40 x 28 mm /Tab. III: 15/.
  9. - 15. 7 zlomků stěn /1x měkká bahnitá hlína s organickou příměsí, 3x měkká bahnitá se slabou organickou příměsí, 1x tvrdý bahnitý, 1x tvrdý bahnitý písčítý, 1x měkký plavený, s. 4 - 11 mm, max. 45 x 22 mm.
  16. Odštěpek ze světle hnědo šedého pazourku s kúrou, dl. 31 mm.
  17. Malý odštěpek z tmavě šedé břidlice, dl. 18 mm.
  18. Zlomek jemnozrnného brousku z pískovce s jednou broušenou plochou, tmavě hnědošedý, 81 x 35 x 46 mm.
  19. 2 ks hrubě zrnitého drtidla /?/, hnědošedý slepenec, max. 78 x 52 x 28 mm.

Datování: lineární kultura. Př. č. 141/78.

Obj. XV/76 měl $\emptyset$ cca 2 m. Nálezy :

1. Zlomek plochého silnostěnného dna s oblou hranou, měkká plavená hlína se slabou rostlinnou příměsí, na povrchu vrstva vně světle hnědošedá, uvnitř tmavě šedá, $\emptyset$ dna cca 90 cm, s. stěny 8 mm, s. dna 16 mm, 80 x 65 mm /Tab. III: 6/.
2. Zlomek oblé výdutě z tvrdé plavené hlíny, povrch hlazený, vně tmavě šedý, uvnitř načervenalé hnědý, $\emptyset$ cca 130 mm, s. 4 mm, 25 x 21 mm /Tab. III: 8/.
3. Zlomek plochého dna /?/, tvrdá bahnitá písčítá hlína s kaménky a drcerými střepy, povrch upraven "mokrou rukou", vně černošedý, uvnitř světle hnědý, s. 18 mm, 52 x 43 mm /Tab. III: 7/.

4. - 5. 2 zlomky stěn /1x měkká bahnitá hlína se slabou rostlinnou příměsí a drcerými střepy, 1x tvrdá bahnitá, písčítá/, s. 7 mm, max. 30 x 26 mm.

Datování: lineární kultura. Př. č. 142/78.

Obj. XVI/76 měl $\emptyset$ cca 4 m. Nálezy:

1. Zlomek mírně dovnitř prohnutého dna, měkký plavený, povrch hlazený tmavě šedý, vně poškozen, zdobený setřelým pásem dvojpíchů, $\emptyset$ dna cca 90 mm, s. stěny 7 mm, s. dna 6 mm, 42 x 31 /Tab. I: 13/.
2. Zlomek okraje mísy tvaru kulovité úseče, měkký plavený se slabou organickou příměsí, povrch hlazený, vně tmavě šedý, uvnitř světle hnědý, $\emptyset$ okr. cca 170 mm, s. 7 - 9 mm, 43 x 37 mm /Tab. I: 12/, lineární ker.
3. Zlomek stěny, měkký bahnitý se slabou organickou příměsí, povrch upraven "mokrou rukou", celý světle hnědý, s. 11 mm, 39 x 38 mm.
4. Zlomek brousku, středně zrnitý kámen, šedohnědý, 25 x 20 x 13 mm.

Datování: lineární a vypíchaná kultura. Př. č. 143/78.

Obj. XVII/76 byl o $\emptyset$ 2 m. Nálezy:

1. 2 slepené zlomky stěny mírně esovitě prohnuté mísy, měkká plavená hlína, povrch hlazený, vně tmavě šedý, uvnitř šedý, zdobený svislými pásy z řad dvojpíchů, $\emptyset$ stěny cca 120 mm, s. 5 mm, 44 x 44 mm /Tab. III: 1/.
2. Zlomek oblé výdutě malé nádoby s ulomeným výčnělkem, měkký plavený, povrch hlazený, vně černošedý, uvnitř hnědošedý, zdobený řadou dvojpíchů, $\emptyset$ výdutě cca 110 mm, s. 5 mm, 29 x 28 mm /Tab. III: 3/.
3. Zlomek oblé výdutě nádoby, měkký plavený, povrch hlazený, černošedý, zdobený rovnoběžnými řadami trojvpichu, $\emptyset$ výdutě cca 100 mm, s. 5 mm, 22 x 22 mm /Tab. III: 5/.
4. Zlomek podhrdlí nádoby, měkký plavený, povrch černošedý vně hlazený, uvnitř pololeštěný, zdobený poškozeným trojvpichem, $\emptyset$ cca 90 mm, s. 4 mm, 27 x 22 mm /Tab. III: 4/.
5. Zlomek stěny, měkký plavený s písčitou příměsí, povrch poškozený, polohlazený, vně světle hnědošedý, uvnitř šedý, s. 7 mm, 31 x 24 mm.

6. Střední část čepelky z bělošedého pazourku s nepravidelnou jemnou bilaterální retuší, dl. 28 mm /Tab. III: 2/.
7. Malý odštěpek z modrošedé břidlice, 25 x 13 x 5 mm.
- Datování: vypíchaná kultura. PŘ. č. 144/78.

Ze sběrem zachycených 17 objektů byl získán datovací materiál z povrchu 13 jam. Lineární kultuře náleží jistě 3 objekty (II, V, XIV/76) a pravděpodobně 2 objekty (I, XV/76), kultuře s vypíchanou keramikou jistě 4 jámy (III A, IX, XIII, XVII/76), na povrchu 3 objektů byly nalezeny zlomky keramiky jak lineární, tak vypíchané (IV, XII, XVI/76). Zbývající obj. VII/76 můžeme rámcově klást do neolitu.

Charakteristickou lineární keramikou nám poskytly nálezy z obj. II, V a XIV/76. Z obj. V/76 pocházejí zlomky amforovitě nádoby s poškozeným vodorovným uchem /Tab. II: 5 - 7/, mísy tvaru kulovité úseče /Tab. II: 2/ a hluboké mísy /Tab. II: 1/ a z obj. XIV/76 zlomky kónické mísy /Tab. III: 9/ a plochého dna nádoby /Tab. III: 15/. V složení keramické hlíny pozorujeme v těchto objektech měkkou bahnitou hlínu s rostlinnou příměsí (obj. V/76 - 5x, obj. XIV/76 - 6x), měkkou plavenou se slabou rostlinnou příměsí (obj. V/76 - 3x, obj. XIV/76 - 3x) a v obj. XIV/76 navíc tvrdou bahnitou hlínu (4x). Jako další příměs sloužily kaménky, písek, případně drčené střepy a tuha. Většinou se jedná o silnostěnnou keramikou.

Ve výzdobě se vyskytují jedině široké ryté žlábky tvořící jak rektilineární (obj. V/76, Tab. II: 6, 7 - klikatka ze tří linií; obj. XIV/76, Tab. III: 12 - lomená linie) i kurvilineární (obj. V/76, Tab. II: 3; obj. XIV/76, Tab. III: 11, 13, 16 - oblouky) motivy. V jednom případě máme doloženu uzavřenou pásku obj. V/76, Tab. II: 4). Z technicko - plastické výzdoby máme z obj. V/76 zachován zlomek vodorovného ucha amfory /Tab. II: 5/ a z jiné nádoby náznak ulomeného výčnělku /Tab. II: 3/. Z povrchu obj. XIV/76 pak pochází velký sedlovitě promáčkнутý pupek /Tab. III: 14/. Ze sběru nad obj. II/76 je zachován zlomek výdutě nádoby zdobený širokým rytým žlábkem /Tab. I: 5/.

Nálezy z ornice nad objekty II, V, XIV/76 můžeme v rámci lineární kultury klást do jejího starého stupně, a to zvláště

na základě charakteristické keramické hmoty a výzdoby nádob ^{2/}. Další dva objekty /I, XV/76/, ze kterých jsem sebral dva nerekonstruovatelné okraje nádob (obj. I/76, Tab. I: 1-2) a dva zlomky plochých den se zlomkem výdutě menší nádoby (obj. XV/76, Tab. III: 6-8), považuji za pravděpodobně starolineární vzhledem k složení jejich keramické hlíny.

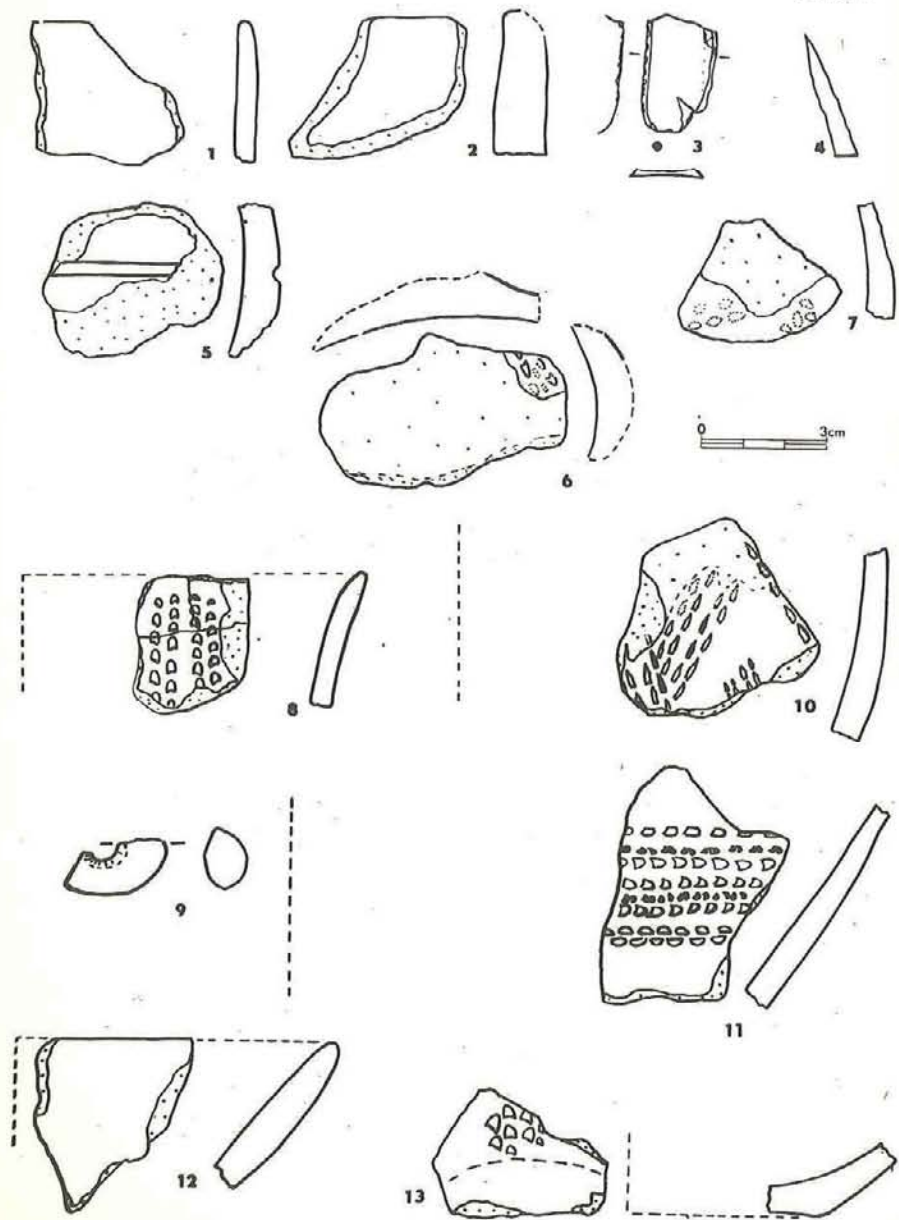
Ze čtyř objektů s nepočtenou vypíchanou keramikou /III A, IX, XIII, XVII/76/ je na zdobenou keramiku nejbohatší obj. XVII/76. S výjimkou pravděpodobně mírně esovitě prohnuté rozevřené mísy z tohoto objektu /Tab. III: 1/ další tvary nádob rekonstruovat s určitostí nelze. Zachované jsou pouze dvě oblé výdutě a jednou podhrdlí menších nádob /Tab. III: 3 - 5/. S rozevřenými mísami se setkáváme též v dalších dvou objektech (XII/76, Tab. I: 11; XIII/76, Tab. I: 8). V složení keramického materiálu převládá plavená hlína a povrch je upraven hlazením až pololeštěním.

Zachovalá výzdoba ze všech vypíchaných objektů působí jednotným dojmem. Na zlomech mís se vyskytuje široký svislý pás z řad dvojvpichu (obj. XVII/76, Tab. III: 1), husté řady z dvojvpichu svisle pokrývající okraj rozevřené mísy (obj. XIII/76, Tab. I: 8) i široký vodorovný pás z řad trojvpichu (obj. XII/76, Tab. I: 11). Širší vodorovný pás z trojvpichu byl také na výdutí menší nádobky z obj. XVII/76 /Tab. III: 5/.

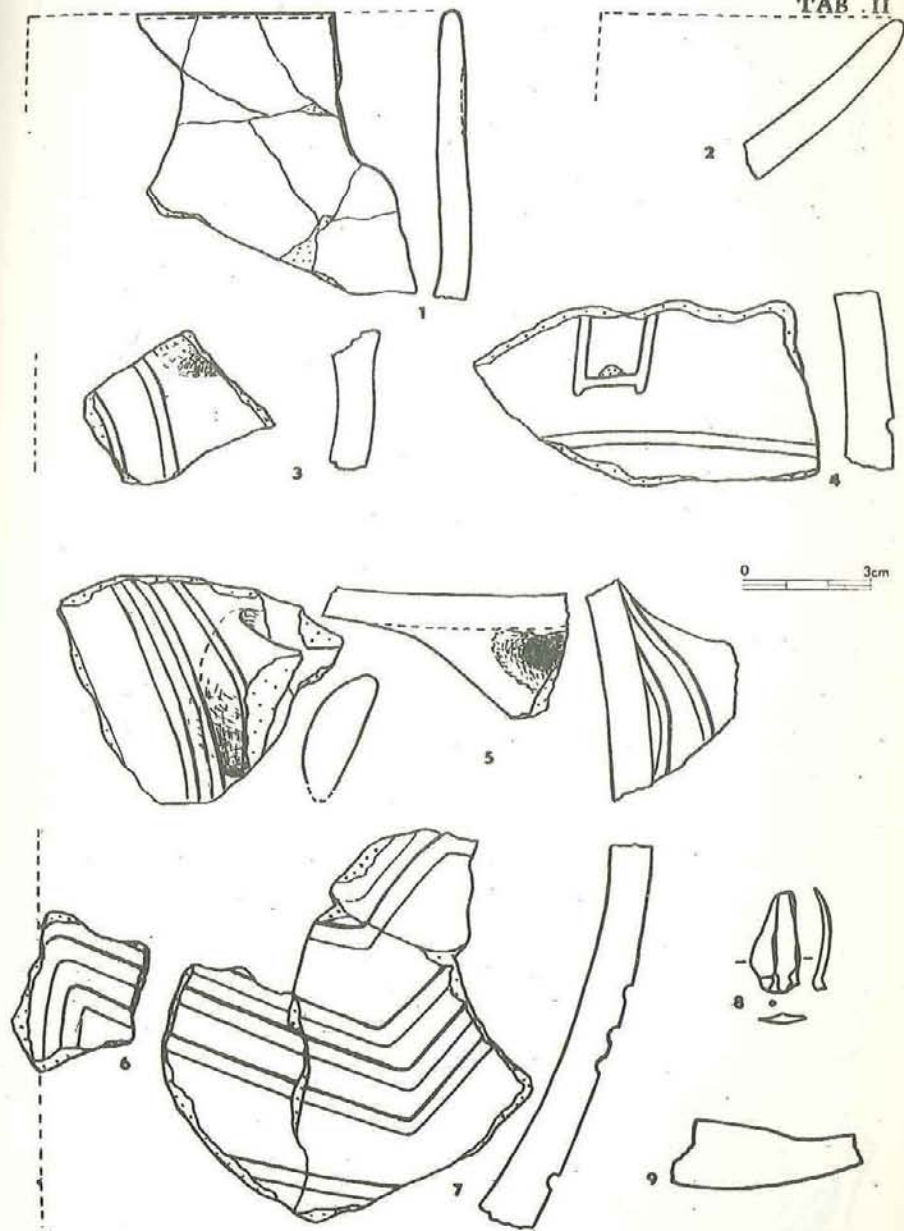
Široké rozevřené mísy, ploché mírně dovnitř prohnuté dno (obj. XVI/76, Tab. I: 13), pololeštěním upravovaný povrch nádob, hustá výzdoba z dvoj- až trojvpichů tvořících svislé či vodorovné pásy, náznak rozpadlé krokvicové výzdoby (obj. IX/76, Tab. I: 10) řadí zdejší nevelkou kolekci vypíchané keramiky do mladého stupně této kultury, pravděpodobně do fáze IV a ^{3/}.

Starolineární sídlištní objekty z Hořenic nejsou ve východních Čechách v současnosti ojedinělé. Nejbližší analogicky zpracovaná bahnitá keramika pochází z dosud podrobněji nepublikované kulturní vrstvy v Jaroměři - Na cihelnách ^{4/}. Stará lineární keramika byla zjištěna ve Smiřicích /okr. Hradec Králové/ ^{5/} a v Jeřicích na Hořicku ^{6/}. S hořenicou keramikou jsou obdobné staré nálezy uveřejněné A. Stockým z Chudonic ^{7/} a ze středních Čech např. z Chodouně u Zdic ^{8/}.

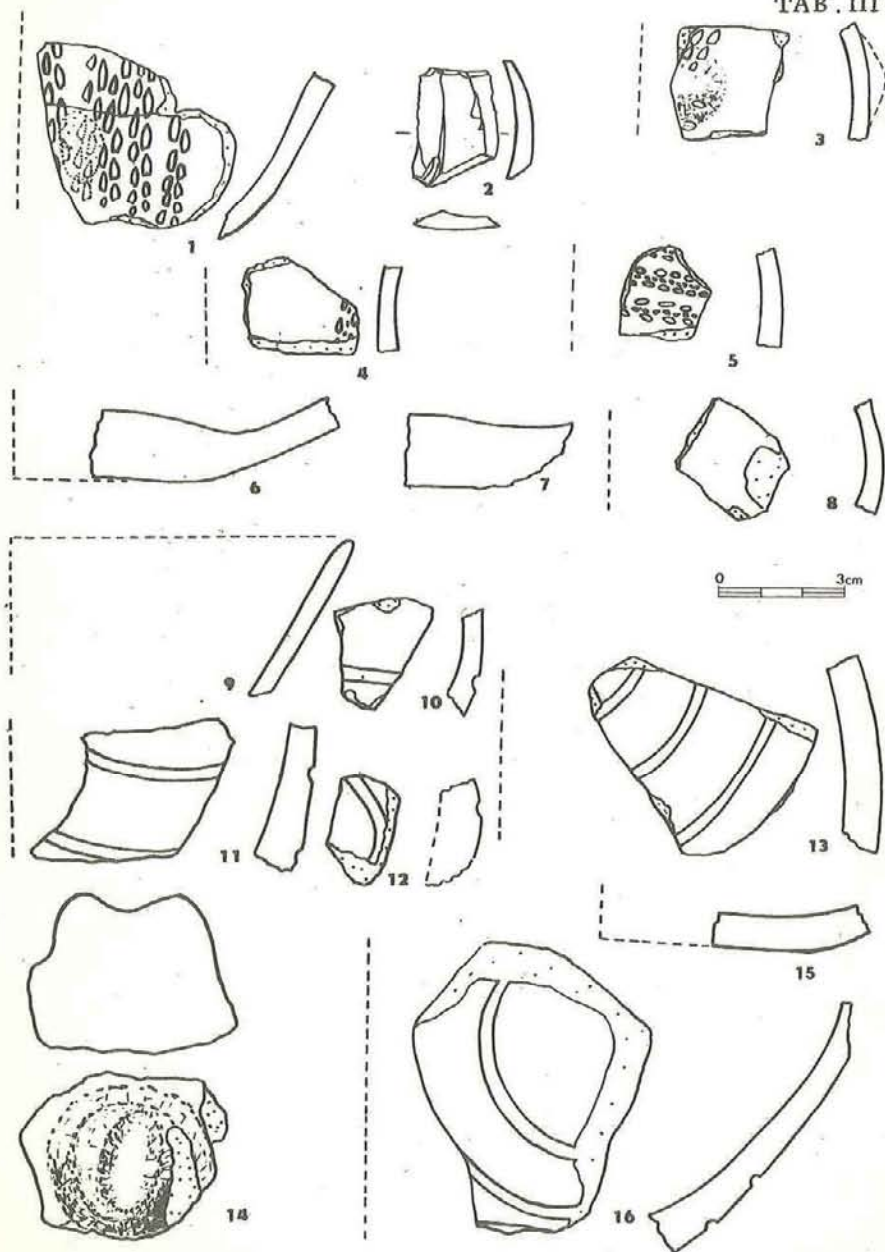
TAB. I

TAB. II

TAB. III

PRAVĚKÉ NÁLEZY ZE „ZKAMENĚLÉHO ZÁMKU”
(K. Ú. SVRATOUCH) U HLINSKA

Jan Frolík

V archeologické sbírce Okresního musea v Chrudimi jsou uloženy i nálezy K. V. Adámka ze "Zkamenělého zámku", kde prováděl výkopy v l. 1887, 1889 a 1890. Většina nalezeného materiálu pochází ze 13. - 14. století, pravěký materiál je zastoupen nepatrnou menšinou. Možnost pomíchání s jiným materiálem je velmi malá, v depositáři muzea byl tento soubor uložen zcela mimo ostatní nálezy. Kromě toho z Adámkova článku víme /PA XIX, 1900-01, 27-42/, že se na "Zkamenělém zámku" našly pravěké nálezy. K. V. Adámek píše: "...nalezli jsme pěkný mlat. Jest 13 cm dlouhý, od ostří k otvoru $9\frac{3}{4}$ cm, na nejširším místě $4\frac{1}{2}$ cm široký, 3 cm tlustý, s otvorem pro násadku $3\frac{1}{2}$ cm v průměru. ...úlolek jiného mlátu a dva přiosťžené hrotky kamenné ...". Uvedený sekeromlat je i vyobrazen /Tab. I, 1 podle Adámka/, podobně jako úštěp, o kterém se jinak nepíše /I,2/. Tyto nálezy lze rozšířit o:

a/ Hnědošedý okrajový střep zdobený přesekávaným volutovým motivem. V ker. hmotě drobné kaménky a slída /I,3/.

b/ Dva černošedé střepy z téže nádoby zdobené přesekávaným volutovým motivem. V keramické hmotě drobné kaménky a slída /I,4/.

c/ Hnědý a černý střep z výduti zdobený třemi přesekávanými liniemi. Jemná keramická hmota bez patrných příměsí /I,5/.

d/ Zlomek kopytovitého klínu /I,6/.

Uvedené střepy patří do mladšího období kultury s lineární keramikou, podle střepu /c/ dokonce až do šáreckého stupně. Je to zatím nejhlubší zásah této kultury do hornatého území v této oblasti, lokalita má nadmořskou výšku 762 m. O důvodech tohoto zásahu se můžeme jen dohadovat /výskyt surovin?, poloha při spojnici na Moravu podél Chrudimky a Svratky?/.

Ostatní střepy jsou z období kultury slezskoplatěnické:

a/ Hnědošedý a světlehnědý, na vnitřní straně černý a hnědošedý střep ze spodní části nádoby, zdobený velkými vrypy. Hrubý materiál s příměsí kaménků /I,7/.

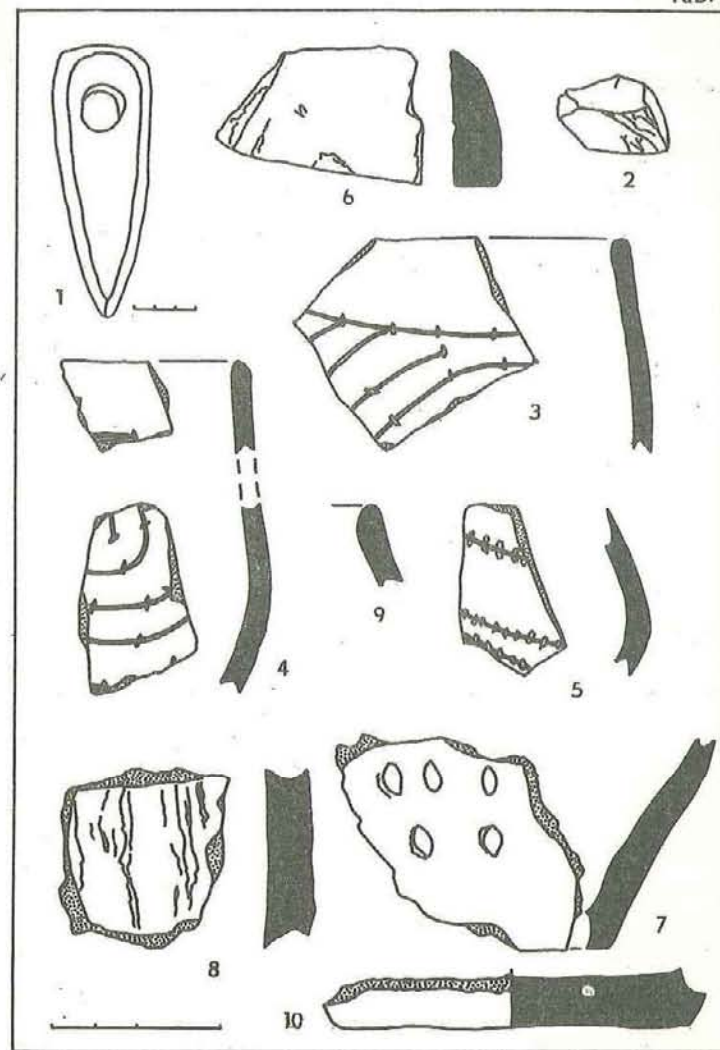
b/ Hnědý, na vnitřní straně černý střep zdobený prstováním. V keramické hmotě příměs kamének /I,8/.

c/ Hnědý až hnědočerný okrajový střep s hlazeným povrchem. V ker. hmotě malá příměs slídy /I,9/.

d/ Světletěžové dno nádoby. Hlazený povrch. Keramická hmota s malou příměsí drobných kamének /I,10/.

Všechny uvedené nálezy jsou uloženy v Okresním muzeu v Chrudimi, zatím bez inv. čísla.

Tab. I

1) Na doporučení SÚPPOP a AÚ ČSAV v Praze provedlo okresní muzeum ve spolupráci s OSPPPOP Havlíčkův Brod ve dnech 28.III.-7.IV.1978 záchranný archeologický výzkum u domu čp. 87 (Tab. I: 1) na horním předměstí v Havlíčkově Brodě. Výzkum měl ještě před demolicí objektů a nivelací terénu v uvedeném místě nepřímo zjistit, zda dům čp. 87 je ve svém jádru někdejší nárožní baštou na severozápadním cípu městského středověkého opevnění.

Na terase (parc.č.180) příslušné k domu čp. 87, pod nárožím hradby, bylo po odstranění recentní vrstvy silné 30 cm, odkrýváno ze zásypové vrstvy 270 cm silné torzo bašty kruhového půdorysu o průměru 580 cm a síle zdi 160 cm (Tab. IV.,10). Výška torza činila na lícni straně 2 m.

Vnitřek bašty byl po vrstvách vybrán až k uměle zpevněnému kamenitému dnu. Při západní lícni stěně bylo postupováno stejným způsobem tak, že bylo z podlaží odhaleno základové zdivo o výšce 45 cm. Dále v tomto místě (Tab. IV. 10, a) byla objevena zeď o nejmenší síle 90 cm z nasucho nebo na jílu kladených kamenů, která přiléhala jako manžeta na líc bašty, aniž by však byla s jejím lomovým zdivem pojeným vápennou maltou provázána. Tato zeď plnila asi funkci dodatečné výplně ostroúhle se zužující spáry mezi tělem bašty a hradební zdí. Uvnitř bašty hluboké 230 cm byly v hloubce 90 cm objeveny dvě protilehlé trojice otvorů čtvercového průřezu pro zasunutí podlažních trámů. Pod úrovní otvorů směrem k hradbě byl jasně viditelný pruh opáleného zdiva. Dále se na vnitřní stěně nacházely sporadicky rozmístěny v lomovém zdivu kousky cihel (o průměru max. 10 cm).

Z více než 2.000 kusů archeologických nálezů převážně keramického charakteru, rovnoměrně rozptýlených v jednorázovém zásypu bylo vybráno kromě atypických předmětů 59 vzorků keramiky a skla datovatelných do 17. - 19. století. Podrobněji byl zpracován výběr 62 vzorků keramických nálezů datovatelných do 13. - 16. století. Z něho uvádíme:

- inv.č.7 - povrch jemně drsný se stopami rotačních rýžek, tuhová hmota s jemnými částicemi slídy, barva černá (Tab.II:1)
- inv.č.46- povrch středně drsný, tuhová hmota ostřena kaménky, černá barva (Tab.II:2)
- inv.č.37- povrch silně drsný, nepravidelný, hmota silně ostřena s příměsí slídy a tuhy, barva líce šedohnědá, rubu světle šedá, lomu tmavá (Tab.II:3)
- inv.č.30- povrch jemně drsný, příměs tuhy a slídy, barva šedo-hnědá, na lomu černá, rytá výzdoba (Tab.II:4)
- inv.č.10- povrch středně drsný, s výraznými rotačními rýhami, tuhová hmota s příměsí slídy a kamének, černá barva (Tab. II:5)
- inv.č.4 - silně drsný povrch, tuhová hmota s příměsí slídy a kamének, šedá barva, na lomu tmavá (Tab.II:6)
- inv.č.45- silně drsný povrch, bohatě ostřeno, příměs tuhy, barva engoby světle šedá, na lomu tmavší skvrny (Tab.II:7)
- inv.č.20- středně drsný povrch se stopami obtáčení, ve hmotě příměs slídy, barva líce světle červenohnědá se skvrnami začernění, rub šedý, lom černý (Tab.II:8)
- inv.č.18- silně drsný povrch se stopami obtáčení, příměs slídy a drobných kamének, barva líce tmavě šedá, na rubu a na lomu světle šedá (Tab.II:9)
- inv.č.29- povrch jemně drsný s matovým leskem, nepravidelný, hmota tuhová, barva černá (Tab.II:10)
- inv.č.35- středně drsný povrch se stopami obtáčení, tuhová hmota s vystupujícími kaménky, barva černá (Tab.II:11)
- Uvedenou keramiku je možno zařadit do 13. až 14. století.
- inv.č.48- povrch silně drsný se stopami obtáčení, příměs slídy a křemíků + černých zrněk, barva šedá, na lomu tmavá, zdobeno rytím (Tab.II:12)
- inv.č.1 - povrch jemně drsný s matovým leskem a jemnými rotačními rýžkami, tuhová hmota s příměsí drobných kamének, barva šedočerná, na lomu černá (Tab.II:13)
- inv.č.19- povrch jemně drsný s matovým leskem a stopami po obtáčení, tuhová hmota s příměsí slídy, barva černá (Tab.II:14)

- inv.č.11- povrch středně drsný s rotačními rýžkami, ve hmotě bohatší příměsí slídy zlatavého lesku, tuhy a jemného ostřiva, líc šedočervený, rub světlešedý místy do černé, lom tmavý (Tab.II:15)
- inv.č.2 - povrch středně drsný, nepravidelný, hmota s příměsí jemného ostřiva, slídy a tuhy, barva okrová, na lomu černá (Tab.II:16)
- inv.č.15- povrch silně drsný, tuhová hmota promísená křeménky a slídou, stopy po obtáčení, engoba šedočerná, lom černý (Tab.II:17)
- inv.č.24- povrch středně drsný, příměs zrněk tuhy, slídy a jemnými kaménky, stopy po obtáčení, barva okrová, na lomu tmavá (Tab.II:18)
- inv.č.27- povrch jemně drsný, hlína jemně plavená a tvrdě vypálená, stopy po vytáčení, barva šedá, radýlková výzdoba (Tab.II:19)
- inv.č.23- jemně drsný povrch, jemně plavená hlína tuhového charakteru, stopy po vytáčení, barva černá, radýlková výzdoba (Tab.II:20)
- Uvedenou keramiku je možno zařadit do 14. až 15. století.
- inv.č.54- povrch jemně drsný s rýžkami po vytáčení, jemně ostřená a tvrdě vypálená hmota, barva tuhovaného povrchu ocelově šedá, lom světle šedý (Tab.II:21)
- inv.č.5 - povrch středně drsný, obtáčeno, příměs slídy a tuhy, barva okrová s šedivými skvrnami, lom s šedočerným jádrem (Tab.II:22)
- inv.č.57- povrch jemně drsný tuhovaný, vytáčeno a tvrdě vypáleno, barva tmavě šedá, na lomu světle šedá, radýlková výzdoba (Tab.II:23)
- inv.č.39- povrch silně drsný, vytáčeno, tvrdě vypálená hmota s příměsí tuhy a slídy, barva šedočerná (Tab.II:24)
- inv.č.33- povrch středně drsný se stopami vytáčení na rubu, tvrdě vypálená hlína, líc skvrnitě šedočerná, rub potažen popraskanou tenkou světle červenou a místy lesklou glazurou, červeně malovaná výzdoba (Tab.II:25)
- inv.č.3 - povrch jemně drsný, tuhovaný se stopami po vytáčení, tvrdě vypálená hlína s příměsí slídy, šedočerná barva, stopy radýlkované výzdoby (Tab.III:1)

- inv.č.55- povrch středně drsný se stopami po vytáčení, tuhová hmota s bohatou příměsí zlatavé slídy, líc šedočervená, rub a lom šedočerný (Tab.III:2)
- inv.č.6 - povrch jemně drsný až hladký, tuhovaný, se stopami po vytáčení, tvrdě vypálená hlína, barva ocelově šedá, na lomu světle šedá, výzdoba otisky (Tab.III:3)
- inv.č.56- povrch hladký, místy narušený, tuhovaný se stopami vytáčení tvrdě vypáleno, barva ocelově šedá, na lomu světle šedá, výzdoba žlábkovaná (Tab.III:4)
- inv.č.14- povrch silně drsný se stopami vytáčení, tuhová hmota bohatá na zlatavou slídu, s drobným ostřivem, barva okrová s tmavými skvrnami, lom šedočerný (Tab.III:5)
- inv.č.12- povrch hladký tuhovaný se stopami vytáčení, tvrdě vypálená hlína, líc šedá, rub šedočerný s matným leskem, lom světle šedý, výzdoba reliéfně vystupujícím páskem (Tab.III:6)
- inv.č.44- povrch středně drsný a slabě tuhovaný se stopami po vytáčení, hmota s příměsí slídy a drobného ostřiva, barva šedá, na lomu světle šedá (Tab.III:7)
- Uvedenou keramiku je možno zařadit do 15. století.
- inv.č.40- povrch hladký, místy zalešťovaný, tuhovaný, stopy po vytáčení, tvrdě vypáleno, barva ocelově šedá, na lomu světle šedá (Tab.III:8)
- inv.č.47- povrch hladký, místy zalešťovaný, tuhovaný, vytáčeno a tvrdě páleno, barva ocelově šedá, na lomu světle šedá, (Tab.III:9)
- inv.č.28- povrch hladký, tuhovaný, vytáčeno a tvrdě vypáleno, barva ocelově šedá, na lomu světle šedá, výzdoba vlešťovaná (Tab.III:10)
- inv.č.9 - povrch jemně drsný, nepravidelný, tuhovaný, místy zalešťovaný, tvrdě vypáleno, barva šedočerná, na lomu světle šedá (Tab.III:11)
- Uvedenou keramiku je možno zařadit do 16. století.
- inv.č.51- Dno se značkou. Povrch středně drsný, nepravidelný, tuhová hmota se slídou, barva černá (Tab.III:12)
- inv.č.52- Dno se značkou. Povrch středně drsný, nepravidelný, tuhová hmota s příměsí zlatavé slídy a kaménků, barva šedočerná, na líci světle hnědá engoba (Tab. III:13)

- inv.č.50 - Dno se značkou (fragment). Povrch jemně drsný, nepravidelný, příměs zlatavé slídy v jemně plavené hlíně, barva světle hnědá s šedavými skvrnami (Tab.III:14)
- inv.č.22 - Poklička (fragment). Povrch jemně drsný, nepravidelný s pravidelnými rotačními rýžkami, jemně plavená hlína, barva okrová (Tab.IV:1)
- inv.č.49 - Poklička (fragment). Povrch středně drsný, nepravidelný se stopami obtáčení, tuhová hmota, v engobě zlatavá slída, barva engoby okrová, na lomu černé jádro (Tab.IV:2)
- inv.č.53 - Hrnčířská čepel. Povrch hladký, jemně plavená hlína, barva světle červenohnědá překrytá až na malé skvrny šedočerným odstínem (Tab.IV:4)

Z nekeramických nálezů zaslouží pozornost kostěná špachtle, inv.č. 59, Tab.IV:3).

Ze čtyřech fragmentů kachlů jsou dva s figurálním motivem. Inv.č.64 - nepolovaný, cihlově červený s příměsí zlatavé slídy ve svrchní vrstvě. Motiv: přední část koně, před nímž stojí postava s napřaženým bičem (?), silně stylizováno. Inv.č.63 - nepolovaný, světle hnědočervený, motiv: obutá noha patrně klečící postavy.

Popisovaný záchranný archeologický výzkum, ačkoliv probíhal v nouzových podmínkách, přispěl svým zjištěním původního stavu nároží městské fortifikace někdejšího Německého Brodu k částečnému poznání komplikovaného opevnění poddanského města. Prokázal nepřímo, že dům čp. 87 nemohl být ve svém jádru nárožní baštou původního opevnění z let 1310 - 1321. K rozboření bašty a k zasypaní jejího uměle zarovnaného zbytku muselo dojít někdy mezi rokem 1800 (mince v zásypu) a rokem 1838 (indikační skica tzv. stabilního katastru z tohoto roku již půdorys bašty neukazuje. Zmíněná zemní úprava proběhla pravděpodobně roku 1837, jak prokázal archivní průzkum (Sochr 1978), kdy byl vystaven dům čp. 87 a to podle jednoho pozdního a nejistého udání mj. i z kamenů rozbourané bašty.

2) Na parcele č. 104 u domu čp. 24 byla založena sonda (Tab. I:2) dlouhá 23,5 m o šířce 70 cm. Nebyly v ní zjištěny žádné

stratifikované nálezy ani objekty a to až do úrovně podloží.

3) Na Smetanově náměstí byl v květnu 1978 zjištěn ve stěně právě hloubeného příkopu pro kanalizaci (Tab.I:3) objekt vyplněný zuhelnatělou hmotou, převážně drtí ze spálených břevien. Objekt široký cca 130 cm se nacházel v hloubce 250 cm v šedohnědém písčitém prostředí, které ho překrývalo vrstvou 1 m mocnou. Z objektu bylo vyňato kromě vzorků zuhelnatělého dřeva a vypálené mazanice. inv.č. 142 - Torzo lahve. Povrch silně drsný, nepravidelný, obtáčeno, dno s otiskem podsýpky, hmota tuhová, zrnitá se zlatavou slídou. Barva líce šedookrová se světlejšími skvrnami, na světlejším rubu rezavé skvrny, lom šedočerný. Výzdoba žlábkováním. (Tab.IV:5)

inv.č. 144 - Povrch středně drsný, tuhová hmota s příměsí slídy, barva černá. (Tab.IV:6)

inv.č. 141 - Fragment výdutě. Velikost 5 x 4 cm, síla střepe 5 mm. Povrch středně drsný, popraskaný přepálením, příměs slídy, barva popelavě šedá, výzdoba čtyřnásobným mělkým vývalkem.

inv.č. 139 - Fragment výdutě. Velikost 5 x 6 cm, síla střepe 7 mm. Povrch středně zrnitý, slabě tuhová hmota s drobnými kaménky, stopy po obtáčení, barva okrová, na lomu tmavě šedá, bez výzdoby.

inv.č. 140 - Fragment stěny nádoby (podhrdlí lahve?). Velikost 4 x 3 cm, síla střepe 4 mm. Povrch na líci jemně drsný, na rubu silně drsný, tuhová hmota s příměsí křeméneků, barva černá, na lomu se odlišuje u líce světle šedá vrstvička.

Situováním objektu v plánu města se zjistilo, že se nacházel pod terénem dvorku někdejšího čp. 46, parc. č. 101.

4. V tomtéž kanalizačním příkopu o něco jižněji (Tab.I:4) se ve stěně rýsovaly průřezy dvou protilehlých zidek z nasucho kladeného lomového kamene. Spodní část objektu - patrně středověké studně či jímky - se nacházela v hloubce 340 cm pod úrovní terénu a zasahovala částečně i do geologického podloží. Výška objektu 140 cm, vzdálenost mezi kamenným roubením činila 130 cm, síla zídky 30 cm. Výplň jímky měla zeleno šedou místy do žluta až rezava nabíhající barvu a nepatrně se odlišovala od okolního šedo-

hnědého jílopísčitého podloží. Z nejspodnější vrstvy v jínce (vrstva černého až tmavohnědého jílu promíšeného uhlíky cca 10 cm silná) byly vybrány vzorky mazanice a zuhelnatělého dřeva. Keramika nebyla zjištěna. Odebrány dále vzorky podloží, výplně, stavebního kamene z roubení.

Jímka se nacházela pod terénem dvorku někdejšího domu čp. 44, parc. č. 104.

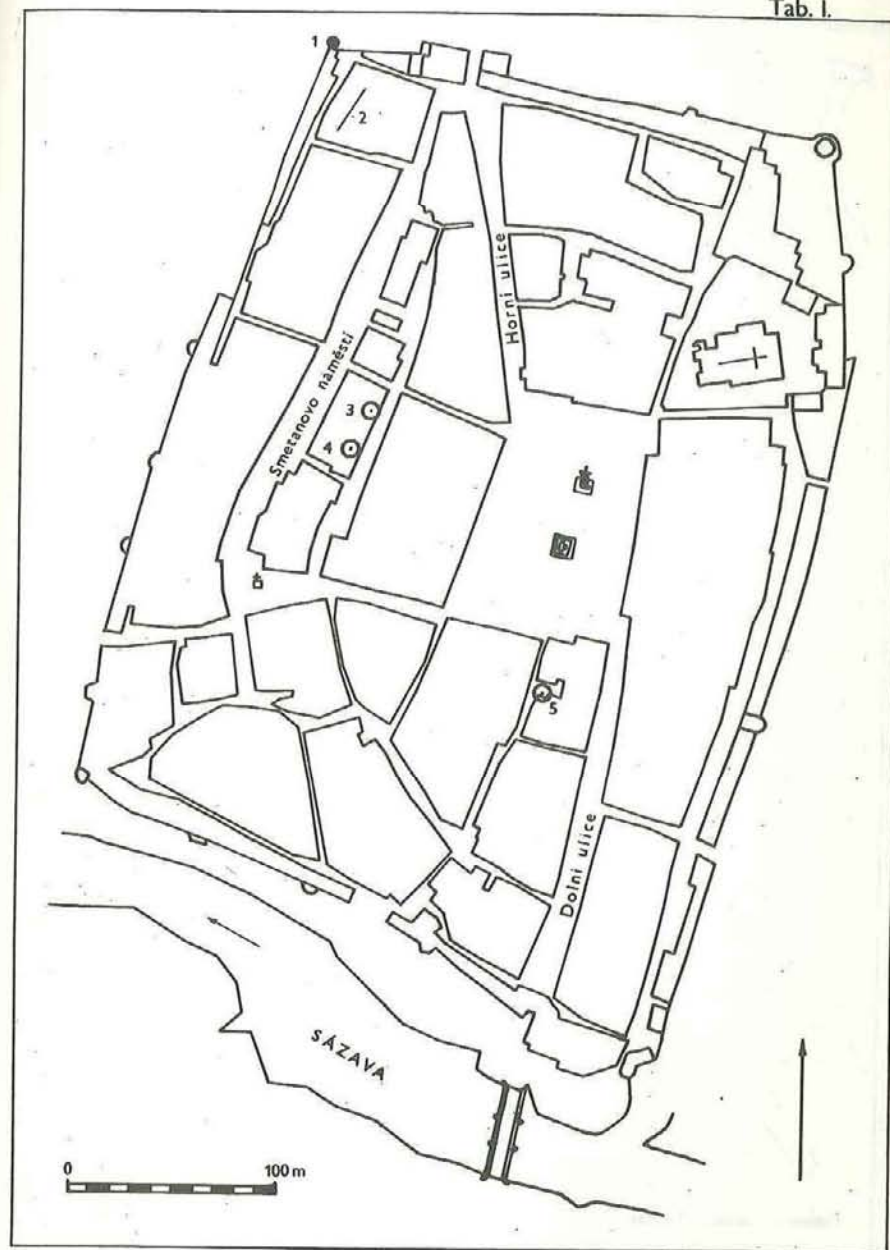
5. V květnu 1978 předal do okresního muzea pracovník OSPPOP Havlíčkův Brod Miroslav Klouček soubor tří keramických nálezů ze dvorku u domu čp. 94 (Tab.I:5). Při zakládání mycího kanálu garáže vyžvedl tři fragmenty okrajů nádob, které se nacházely podle jeho slov "pohromadě" v hloubce 2 m pod úrovní terénu, v hnědočerné mastné vrstvě jílu. Na místě pořídil situační náčrt polohy a stratigrafie nálezu, který věnoval rovněž muzeu. Popis nálezů

- inv. č. 137 - povrch silně drsný a nepravidelný, tvrdě vypáleno, líc okrově šedá s četnými rezatými skvrnami, rub okrové barvy místy do modra, s druhotnými rezatými skvrnami, barva lomu modročerná (Tab.IV:7)
- inv. č. 135 - povrch silně drsný a pravidelný s rotačními rýžkami, hmota tuhová s příměsí slídy a kamének, světle hnědá engoba, lom černý. (Tab.IV:8)
- inv.č. 136 - povrch středně drsný, hmota tuhová, silně ostřená, se slídou, barva šedá s tmavšími a černými skvrnami, lom černý. (Tab.IV:9)

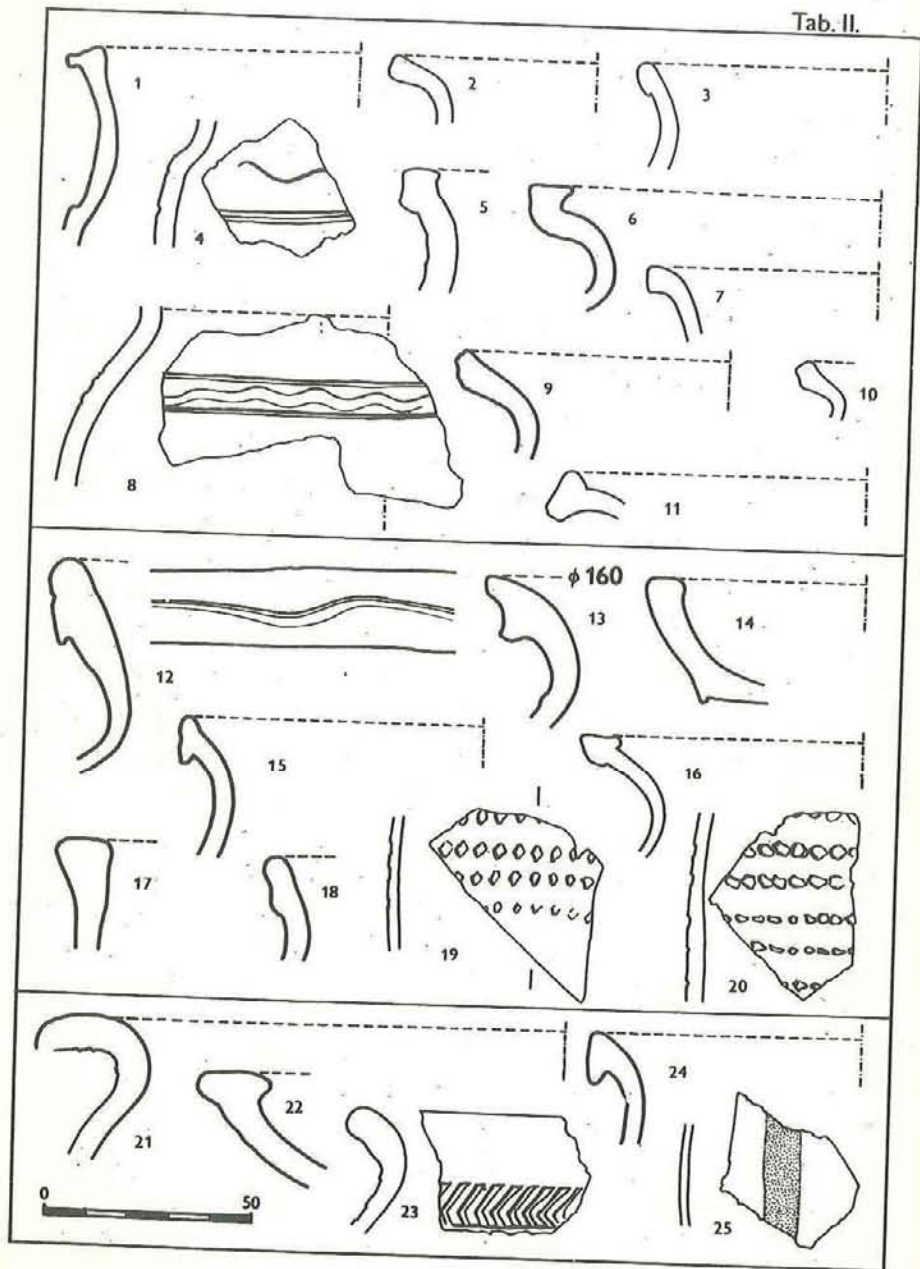
Foužitá literatura

- Sigl J. - Vokolek V. 1978 (17.IV.) Zpráva komise. (Strojopis). Archeologické oddělení KMVČ Hradec Králové
- Sochr J. 1978 (9.IV) Dům čp. 87 na horním předměstí v Havlíčkově Brodě. (Strojopis). Okresní archiv Havlíčkův Brod

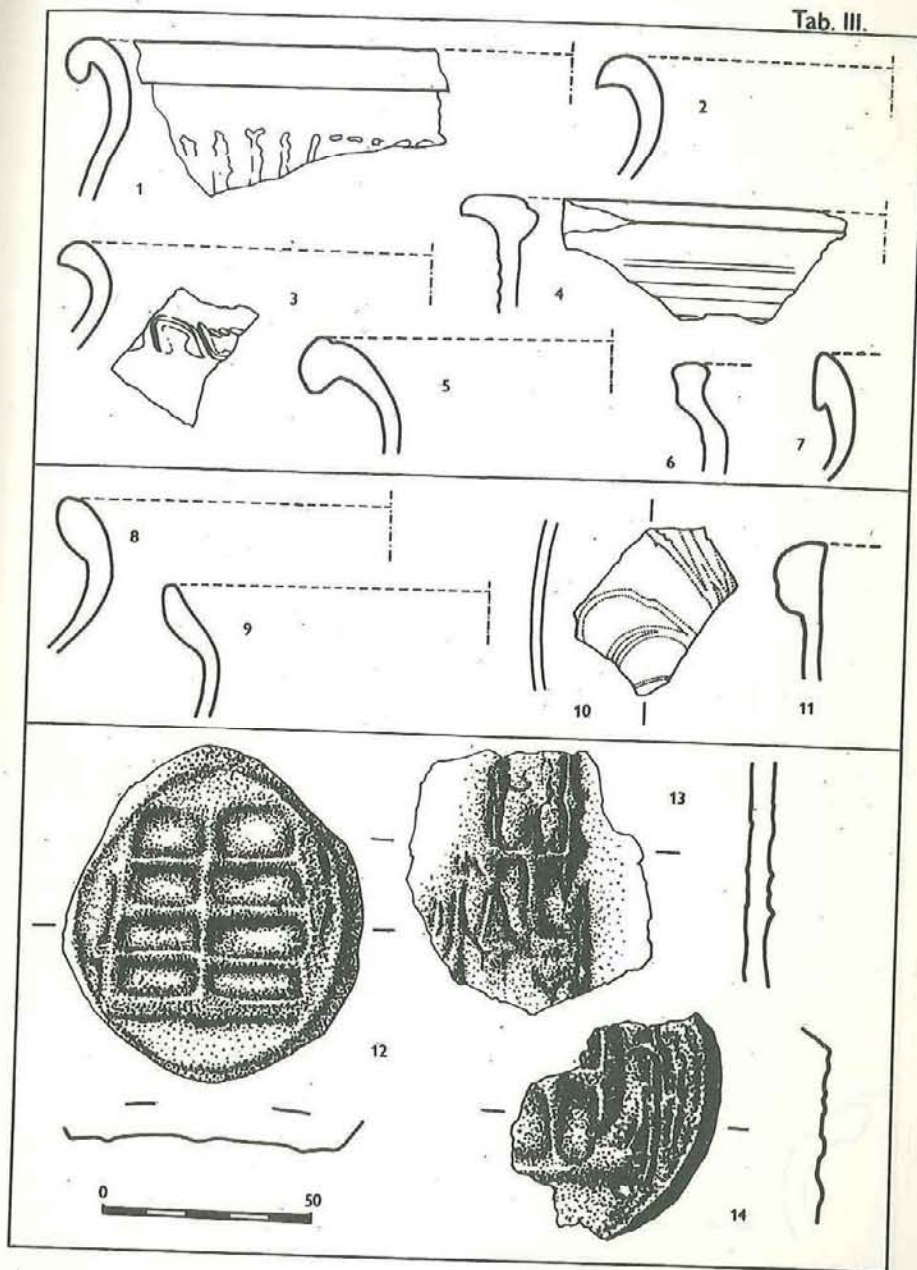
Tab. I.

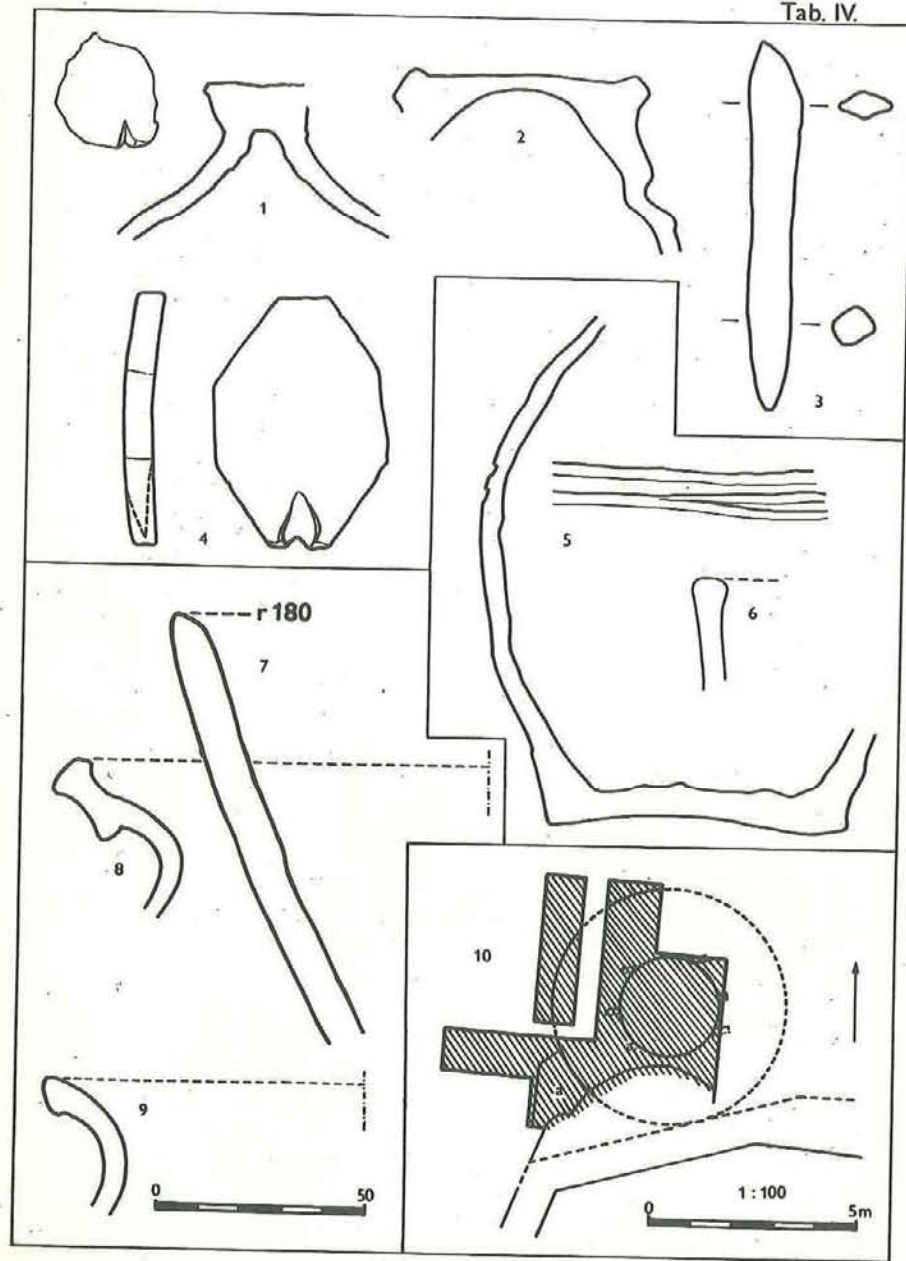
Tab. II.

Tab. III.

Tab. IV.

STŘEDOVĚKÝ OBJEKT V BOLEHOŠTI OKRES RYCHNOV NAD KNĚŽNOU

Jiří Sigl

V roce 1968 byli pracovníci Krajského muzea v Hradci Králové upozorněni na nález zlomků keramiky na katastru Bolehoště, která leží cca 6 km JJZ od Opočna.

Naleziště navštívil V. Vokolek a zjistil, že došlo k narušení středověkého objektu při hloubení odvodňovacího kanálu. Tato meliorační rýha porušila v délce cca 8 m objekt, jehož profil byl dobře patrný na obou stěnách průkopu. Na profilu byla zjištěna tato následnost vrstev: horní část profilu byla tvořena humózní vrstvou a pod ní byla znatelná šedivě černá a silně promáčená výplň vlastního objektu, v jehož spodní části v hloubce 60 - 120 cm od povrchu byla znatelná opuková destrukce. Pod touto destrukcí byly zjištěny dřevěné piloty, které pokračovaly i mimo opukovou destrukci. V opukové destrukci bylo nalezeno vedle středověké keramiky, která je podrobně popsána níže i několik zlomků zvířecích kostí.

Lokalita se nachází zhruba ve vzdálenosti 200 m severně od obce, na ppč. 36/1. Pro tuto část pozemků existuje i pomístní název "Na mlýnku". Naleziště se rozkládá v silně zamokřeném prostředí, nedaleko pramene Chropotínského potoka, po pravé straně silnice vedoucí z Bolehoště do Očelic.

Na počátku tohoto příspěvku si musíme položit otázku. Proč je věnována pozornost tomuto poměrně malému nálezovému souboru keramiky, který obsahuje pouze 50 jedinců. Domníváme se, že význam tohoto souboru spočívá v tom, že pochází z oblasti odkud s výjimkou středověkých nálezů získaných při záchranném výzkumu v cihelně v Kostelci n. Orł. (Richter 1958, 132-134; 1967, 500-517) či drobného nálezu z Dobrušky (Vokolek 1964) nebyly dosud žádné jiné nálezy z tohoto období publikovány. Domníváme se, že bude přínosem i zveřejnění tohoto materiálu i když si na druhé straně uvědomujeme menší stupeň jeho vypovídacích schopností o skutečnosti.

Popis nálezů:

- 1/ Hrncovitá nádobka, která je v horní části poškozená. Okraj má ulomený. Nádobka je v horní části těla zdobena 2 červeně malovanými, vodorovnými liniemi, ze kterých je spodní silnější a je směrem dolů rozšířena obdélníkovitými výběžky. Tělo nádoby je zdobeno vývalkovitou šroubovicí. Povrch má špinavě okrový, z jedné strany očazený. V horní části jsou znatelné vodorovné rýžky. Na dne jsou stopy po odřezávání. Rozměry: v - 11,5 cm ϕ dna 6,6 cm. I.č. 26 926 (tab. I - 1).
- 2/ Nižší nádobka s největší výdutí v polovině výšky. Okraj je ulomený. Těsně pod ním je ostrá vodorovná lišta. Na největší výdutí je zachován kořen páskového ucha. Střední část těla je zdobena šroubovicí z nestejně širokých rýh. Povrch je špinavě okrový. Na dne jsou stopy po odřezávání. Rozměry: v - 7,3 cm, ϕ dna 5 cm. I.č. 26 927. (tab. I - 2)
- 3/ Střep s okrajem z misky. Okraj je zaoblený, mírně dovnitř zahnutý. Povrch je hnědý a vnitřek je světle hnědý. Obě strany střepu jsou mírně očazené. Na spodní části střepu jsou nevýrazné vodorovné žlábký. Rozměry 8,4 x 4,2 cm. I.č. 26 928. (tab. I - 3).
- 4/ Střep s okrajem. Povrch i vnitřek je drsný, hnědě zbarvený. Na vnitřní straně je střep šedý. Rozměry 4,7 x 3,7 cm. I.č. 26 929. (tab. I - 4).
- 5/ Střep s okrajem. Povrch střepu je červenohnědý, zdobený širokými mělkými vodorovnými rýhami. Vnitřní strana střepu je zbarvená hnědě. Rozměry 4,2 x 3,6 cm. I.č. 26 930. /tab. I - 5).
- 6/ Střep s okrajem. Povrch i vnitřek jsou světle hnědé. Na vnitřní straně střepu jsou vodorovné rýžky. Rozměry 4,3 x 7 cm. I.č. 26 931. (tab. I - 6).
- 7/ Střep s mírně rozevřeným okrajem. Povrch i vnitřek jsou šedo-hnědé. Na povrchu jsou znatelné vodorovné rýžky. Rozměry 3,4 x 10,8 cm. I.č. 26 932. (tab. I - 7).
- 8/ Střep se široce rozevřeným okrajem. Povrch je špinavě okrový se stopami po železné krustě. Vnitřek je okrový. Na lomu je střep červenavý u povrchu a ve středu šedý. Rozměry 2,5 x 3,5 cm. I.č. 26 933. (tab. I - 8).

- 9/ Střep s okrajem. Povrch je poškozený, černý. Vnitřek je tmavě hnědý. V materiálu střepu je příměs slídy. Rozměry 4,1 x 3 cm. I.č. 26 934. (tab. I - 9).
- 10/ Střep z pokličky, cca její $\frac{1}{4}$, která byla ukončena nízkým válcovitým knoflíkem. Povrch je červenavý až šedočerný. Vnitřní strana je zbarvena světle hnědě až černě. Rozměry: v - 6,8 cm, ϕ okraje 15 cm, ϕ knoflíku 3,6 cm. I. č. 26 935. (tab. I - 10).
- 11/ Střep z pokličky. Povrch je okrový. Vnitřek je světle hnědý a okrový. Rozměry 6,7 x 7,6 cm. I.č. 26 936. (tab. I - 11).
- 12/ Střep s okrajem a páskovým prožlabeným uchem, pravděpodobně ze džbánku. Na podhrdlí jsou 2 žlábký. Povrch i vnitřek jsou špinavě okrové barvy. Rozměry 7,8 x 9 cm. I. č. 26 937. (tab. II - 12).
- 13/ Část trojnožky se zachovalou jednou nožkou a tulejkovitým držadlem. Na vnitřní straně stěny je hnědá glazura. Na povrchu jsou rovněž stopy po hnědé polevě. Povrch i vnitřek jsou hnědé až černé. Rozměry 8,2 x 8,6 cm. I. č. 26 938. (tab. II - 13).
- 14/ Střep s okrajem ze zásobnice. Povrch i vnitřek jsou šedé. Střep je přepálený. Rozměry 12 x 16,2 cm. I.č. 26 939. (tab. II - 14).
- 15/ Střep z miskovité nádoby, která má kónicky se zužující tělo, které je zdobeno výraznými vodorovnými rýhami. Povrch i vnitřek jsou rezavě hnědé. Rozměry 9,9 x 8,7 cm. I. č. 26 940. (tab. II - 15).
- 16/ Střep z horní části nádoby, která je zdobena vývalkovitou šroubovicí a červeně malovanou vodorovnou linií. Povrch i vnitřek jsou špinavě okrové. Rozměry 11 x 5,9 cm. I. č. 26 941. (tab. II - 16).
- 17/ Střep ze stěny nádoby s červeně malovanou vodorovnou linií. Povrch i vnitřek jsou špinavě okrové. Rozměry 4,5 x 3,7 cm. I.č. 26 942. (tab. II - 17).
- 18/ Střep ze stěny nádoby. Na povrchu jsou mělké, vodorovné žlábký. Povrch je hnědavý. Vnitřní strana je špinavě bílá. Rozměry 4,2 x 3,7 cm. I.č. 26 943. (tab. II - 18).

- 19/ Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený nevýraznými mělkými žlábkami. Povrch je drsný, hnědý. Vnitřek je setřený, hnědý až černý. Ve střepu je příměs slídy. Rozměry 3,6 x 3,4 cm. I. č. 26 944. (tab. III - 19).
- 20/ Střep ze stěny nádoby. Na povrchu jsou vodorovné žlábkami. Povrch i vnitřek jsou špinavě bílé. Rozměry 6,8 x 7,4 cm. I. č. 26 945. (tab. III - 20).
- 21/ Střep ze stěny nádoby. Povrch je hnědý, zdobený širokými vodorovnými rýhami. Vnitřek je drsný, světle hnědý. Rozměry 5,2 x 4,1 cm. I. č. 26 946. (tab. III - 21).
- 22/ Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený horizontálním žlábkováním. Povrch je hnědý. Vnitřek je drsný, okrové barvy s výraznými rotačními žlábkami. Rozměry 7,1 x 6,6 cm. I. č. 26 947. (tab. III - 22).
- 23/ Střep z oblého těla nádoby. Na povrchu jsou široké vodorovné rýhy a červeně malovaná vodorovná linie. Na vnitřní straně jsou znatelné rotační rýhy. Povrch je černohnědý. Vnitřní strana je šedoohnědá. Rozměry 14,5 x 8,4 cm. I. č. 26 948. (tab. III - 23).
- 24/ Střep z horní části těla nádoby. Na podhrdlí jsou mělké, vodorovné rýhy. Povrch je šedoohnědý. Vnitřek je drsný světle hnědý. Rozměry 4,3 x 4,2 cm. I. č. 26 949. (tab. III - 24).
- 25/ Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený širokými, mělkými, vodorovnými rýhami. Povrch i vnitřek jsou šedoohnědé. Rozměry 5,3 x 3,9 cm. I. č. 26 950. (tab. III - 25).
- 26/ Střep ze stěny nádoby. Povrch, který je hnědě zbarven je zdobený širokými, vodorovnými rýhami. Střep je na vnitřní straně červenavě zbarven. Rozměry 4,5 x 4,3 cm. I. č. 26 951. (tab. III - 26).
- 27/ Střep ze stěny nádoby. Na povrchu jsou špatně znatelné vodorovné rýhy. Ve střepu je příměs slídy. Povrch je červohnědý. Vnitřek je hnědý. Rozměry 3,5 x 3,6 cm. I. č. 26 952. (tab. III - 27).
- 28/ Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený 2 úzkými vodorovnými rýhami. Povrch i vnitřek jsou černé. Rozměry 4,1 x 2,7 cm. I. č. 26 953. (tab. III - 28).

- 29/ Střep ze stěny nádoby. Povrch je zdobený vodorovnými rýhami. Povrch i vnitřek jsou špinavě okrové. Rozměry 5,5 x 5,1 cm. I. č. 26 954. (tab. IV - 29).
- 30/ Střep ze stěny nádoby. Na povrchu jsou 2 mělké vodorovné žlábkami. Povrch i vnitřek jsou okrové až šedé barvy. Rozměry 7,6 x 4,4 cm. I. č. 26 955. (tab. IV - 30).
- 31/ Střep ze stěny pokličky. Povrch i vnitřek jsou špinavě okrové. Rozměry 2,8 x 3,8 cm. I. č. 26 956. (tab. IV - 31).
- 32/ Střep ze spodní části nádoby se zlomkem dna. Povrch je tmavě hnědý. Těsně nade dnem jsou 2 vodorovné rýžky. Vnitřek je drsný, zbarvený světle hnědě až nafialověle. V materiálu střepu je hrubší ostřivo. Rozměry 8 x 6,5 cm. I. č. 26 957. (tab. IV - 32).
- 33/ Střep ze spodní části nádoby se zlomkem dna. Povrch i vnitřek jsou tmavě šedé. Rovněž na lomu je střep zbarven šedě. Rozměry 11 x 3,8 cm. I. č. 26 958. (tab. IV - 33).
- 34/ Střep ze spodní části nádoby se zlomkem dna. Na dně je široká obvodová plastická páska. Povrch je špinavě bílý. Vnitřek je drsný, červenavý až šedoohnědý. Na vnitřní straně jsou znatelné vodorovné rýžky. Střep je na lomu šedý. Rozměry 13,5 x 12,4 cm. I. č. 26 959. (tab. IV - 34).
- 35/ Střep ze spodní části nádoby se zlomkem dna. Povrch i vnitřek jsou tmavě šedé až černé. Na vnitřní straně jsou rotační žlábkami. Na lomu je střep šedý. Rozměry 7,7 x 5,8 cm. I. č. 26 960. (tab. IV - 35).
- 36/ Střep ze spodní části nádoby se zlomkem dna. Povrch je šedoohnědý a šedý. Vnitřek je drsný, šedý až černý. Na vnitřní straně jsou vodorovné rýžky. Střep je na lomu černošedý. V materiálu střepu je hrubší písčité ostřivo. Rozměry 5,3 x 7,5 cm. I. č. 26 961. (tab. IV - 36).
- 37/ Střep ze spodní části nádoby s malým zlomkem dna. Povrch je nerovný, okrové barvy. Na vnitřní straně jsou vodorovné rýžky. Vnitřní strana je zbarvena okrově až šedavě. Rozměry 4,9 x 3,1 cm. I. č. 26 962.
- 38/ Střep ze dna nádoby. Povrch je hnědé až šedočerné barvy. Vnitřek je šedavý až hnědavý. V materiálu střepu je hrubě ostřivo. Střep je na lomu šedý. Rozměry 5,3 x 5,5 cm. I. č. 26 963.

- 39/ Střep ze stěny nádoby. Povrch je částečně poškozený, světle hnědé barvy. Na vnitřní straně jsou dobře znatelné rotační žlábký. Vnitřek je světle hnědý. Ve střepu je příměs slídy. Rozměry 6,5 x 5,9 cm. I.č. 26 964.
- 40/ Střep ze stěny nádoby. Povrch je šedý až šedočerný. Vnitřek je špinavě bílý. Střep je na lomu špinavě bílý a černošedý. Rozměry 7,7 x 8,2 cm. I.č. 26 965.
- 41/ Střep ze stěny nádoby. Povrch je nerovný, tmavě šedý. Vnitřek je hnědý a černý. Ve střepu je příměs slídy. Střep je na lomu černošedý a u povrchu hnědavý. Rozměry 5,7 x 4,6 cm. I.č. 26 966.
- 42/ Střep ze stěny nádoby. Povrch i vnitřek jsou šedé. Vnitřek je nerovný. V materiálu je příměs slídy. Střep je na lomu šedý. Rozměry 4,6 x 5,2 cm. I.č. 26 967.
- 43/ Střep ze stěny nádoby. Povrch je šedočerný. Na vnitřní straně, která je světle hnědá jsou vodorovné rýžky. Střep je na lomu šedý. Rozměry 4,1 x 3,9 cm. I.č. 26 968.
- 44/ Střep ze stěny nádoby. Povrch je drsný šedočerný. Vnitřek je drsný, červenavě hnědý. Na vnitřní straně jsou znatelné rotační rýhy. Střep je na lomu tmavě šedý. Rozměry 4,5 x 4,7 cm. I.č. 26 969.
- 45/ Střep ze stěny nádoby. Povrch je černý a vnitřek je světle hnědý. Na obou stranách střepu jsou vodorovné rýžky. V materiálu střepu je napatrná příměs slídy. Rozměry 3,9 x 4,6 cm. I.č. 26 970.
- 46/ Střep ze stěny nádoby. Povrch je světle a tmavě hnědý. Vnitřní strana je světle hnědá a má vodorovné rýžky. Střep je na lomu šedý. Rozměry 4,1 x 3,9 cm. I.č. 26 971.
- 47/ Střep ze stěny nádoby. Povrch je světle hnědý. Vnitřní strana střepu je tmavě šedá. Ve střepu je příměs slídy. Střep je na lomu tmavě šedý. Rozměry 3,4 x 3,4 cm. I.č. 26 972.
- 48/ Střep ze stěny nádoby. Povrch je nerovný, tmavě hnědý. Vnitřek je drsný, světle hnědý. Ve střepu je příměs slídy. Rozměry 3,6 x 2,5 cm. I.č. 26 973.
- 49/ Střep ze stěny nádoby. Povrch je drsný, černě zbarvený. Vnitřek je drsný, červenavý až hnědý. Ve střepu je příměs slídy. Rozměry 3,1 x 2,5 cm. I.č. 26 974.

50/ Střep ze stěny nádoby. Povrch i vnitřek jsou špinavě okrové barvy, Na lomu je střep tmavě šedý a okrový. Na povrchu jsou vodorovné rýžky. Rozměry 4 x 1, 5 cm. I.č. 26 975.
Z této lokality pochází rovněž i nález železného meče, který je dlouhý 122 cm a je ukončený kulovitou hlavicí. Meč je uložen ve sbírce soukromého sběratele. (Sigl 1971)

Pokud se týká typů nádob zastoupených v tomto souboru je na prvním místě zastoupen hrnec, který proti jiným typům má naprosto převahu. Ostatní typy jsou zastoupeny pouze ojediněle jako např. trojnožka, zásobnice a džbán. Nepatrně více je zastoupena poklička, která byla v souboru zjištěna ve 3 případech a miska, která byla rovněž zjištěna 3 x. Ve výzdobě převažuje motiv ryté šroubovice o jednom či více závitech. Vývalkovitá šroubovice je zastoupena pouze ojediněle. Z dalších výzdobných motivů je zastoupena červeně malovaná horizontální linie. Špinavě okrová či bílá keramika, která je velmi tvrdě vypálená, v porovnání s ostatní keramikou, tvoří asi jednu čtvrtinu souboru.

Tento nálezový soubor se svým charakterem řadí do 14. století. Na tomto místě je nutné poznamenat, že Bolehošť je v písemných pramenech poprvé zmiňována k roku 1394 a další již podstatně častější zprávy pocházejí až z 15. století (Profous 1947, 110). Na katastru Bolehošti se údajně nacházely 2 tvrže. První z nich byla situována na zahradu čp. 23. Mělo to být okrouhlé tvrziště, které bylo chráněno hlubokým příkopem a vysokým valem. Další tvrziště bylo situováno do prostoru panského dvora a bylo považováno za mladší (Sedláček 1931, 70).

Mimo tyto opevněné objekty, které se mají nacházet v prostoru obce, bylo v poloze "V rybníčkách" nalezeno halštatské - laténské a laténské sídliště a další sídlištní nálezy, které patřily době hradištní či středověku (Zeman 1960, Kukla 1959). V této nové poloze byly rovněž nalezeny kostrové hroby, které údajně u sebe neměly žádné milodary a jejich stáří není možno bezpečně určit. Je možno se nejspíše přiklonit k názoru, že tyto hroby zde narušené byly recentní (Vokolek, 1969).

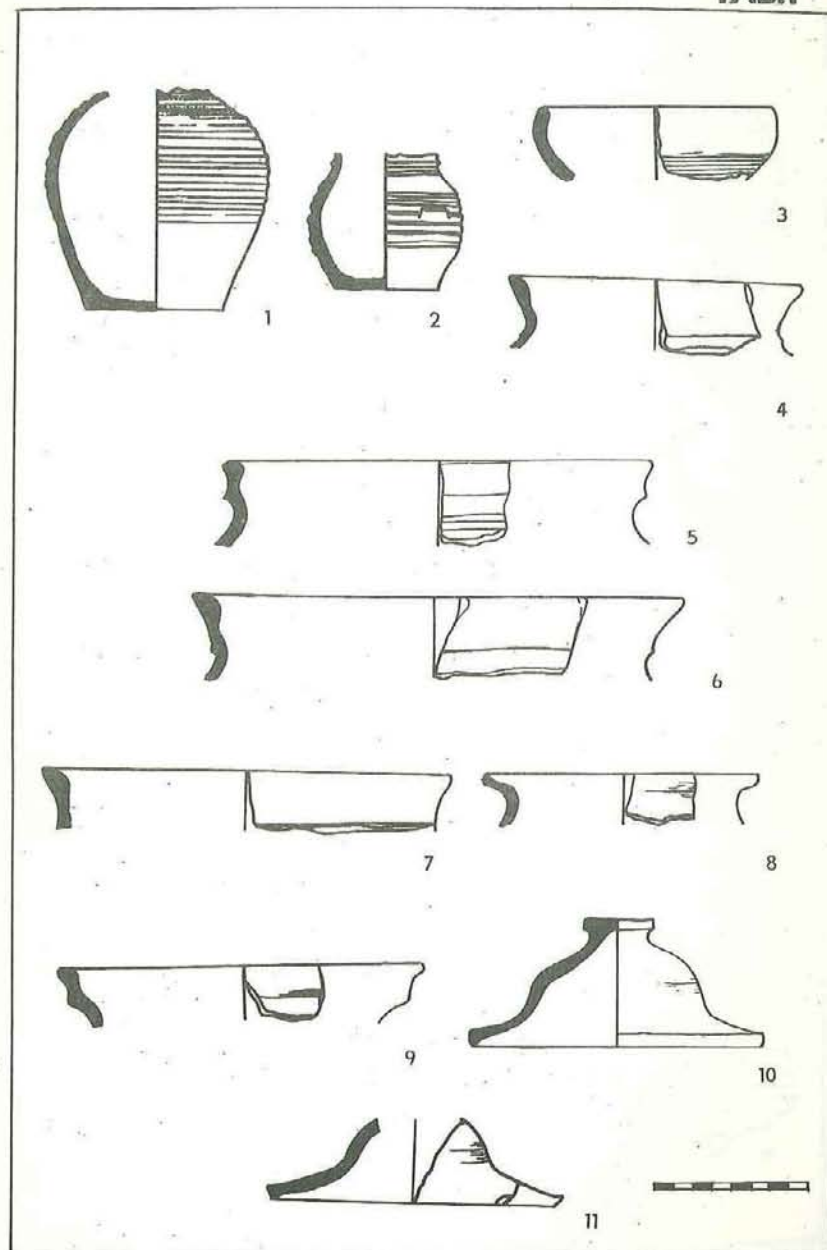

Když chceme na závěr interpretovat funkci narušeného objektu, musíme si uvědomit, že byla narušena pouze jeho malá část. Je pravděpodobné, že tento objekt měl nejspíše obytný či hospodářský charakter a byl vybudován z opukových kamenů. Terénní situace, především vysoká hladina spodní vody, si vynutila, že základy této stavby byly postaveny na pilotech. Fakt, že piloty pokračovaly i mimo kamennou destrukci lze vysvětlit 2 možnými odpověďmi. Prvá, která je potvrzována výpovědí bývalého majitele pozemku, spočívá v tom, že z místa nálezu bylo v minulosti odvezeno větší množství opukových kamenů a tedy, že v tomto místě byla stavba v nedávné minulosti částečně rozebrána. Další možná odpověď je založena na té možnosti, že v těsném sousedství stavby se nacházel pouze nějaký lehký přístřešek, snad kůlna, při jejíž stavbě nebylo použito kamene. Charakter archeologického materiálu, ani při záchraném výzkumu zjištěná fakta nám nedovolují se přímo vyjádřit o funkci této stavby. Za zmínku však jistě stojí to, že podle místní tradice zde stával mlýn, což nám potvrzuje i pomístní jméno Na mlýnku.

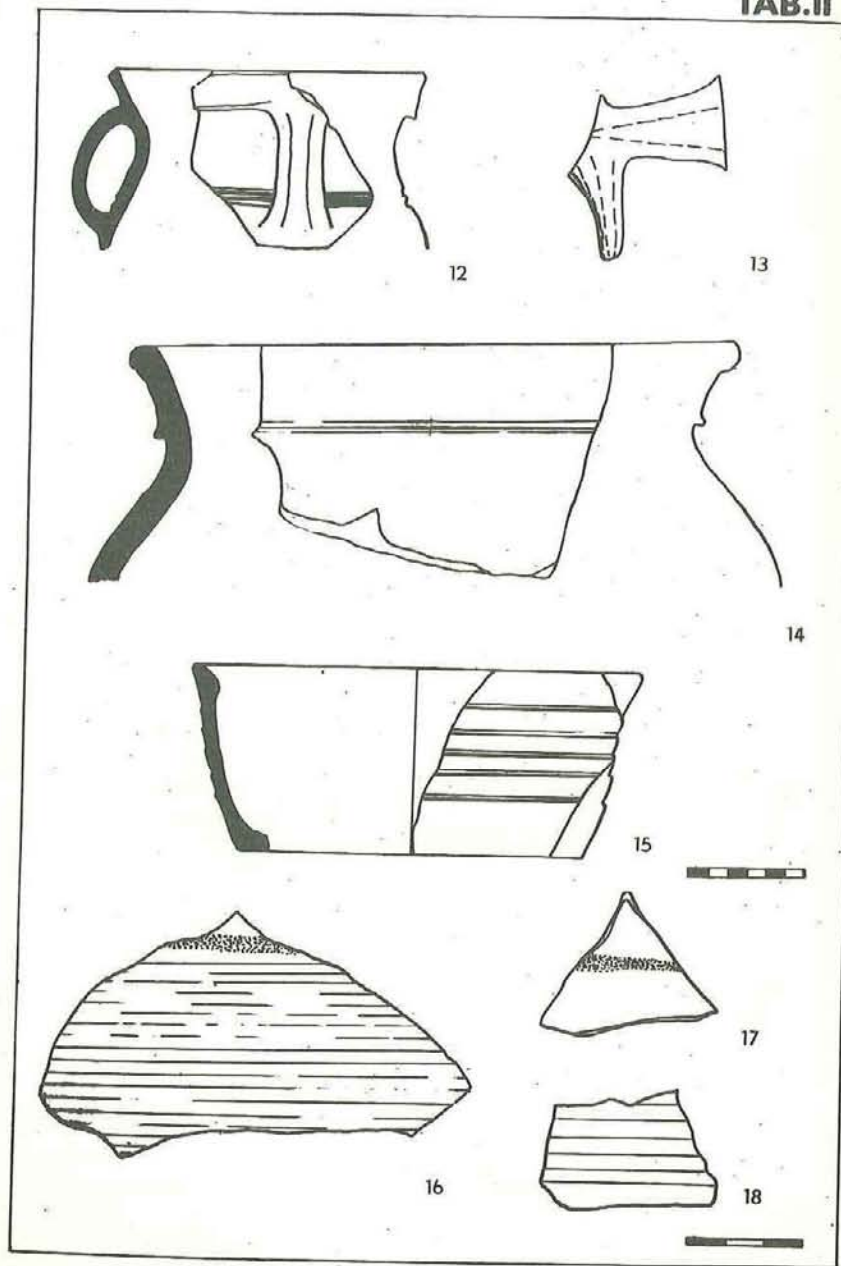
Literatura :

- Kukla, J. 1959: náleзовá zpráva v archivu AÚ ČSAV v Praze č.j. 3078/59
- Richter, M. 1958: Pravěk Kostelecka a nové archeologické nálezy, 125 - 134, Hradecký kraj II
- 1967: Hrnčířské pece v Kostelci n. Orli., 500 - 510, 517, AR XIX
- Sedláček, A. 1931: Hrady, zámky a tvrze ..., II. díl, Hradecko
- Sigl, J. 1971: náleзовá zpráva v archivu AÚ ČSAV v Praze ze dne 23. 3. 1971
- Vokolek, V. 1964: náleзовá zpráva v archivu AÚ ČSAV v Praze č.j. 238/64
- 1969: náleзовá zpráva v archivu AÚ ČSAV v Praze ze dne 25. 11. 1969
- Zeman, J. 1960: náleзовá zpráva v archivu AÚ ČSAV v Praze č.j. 2608/60

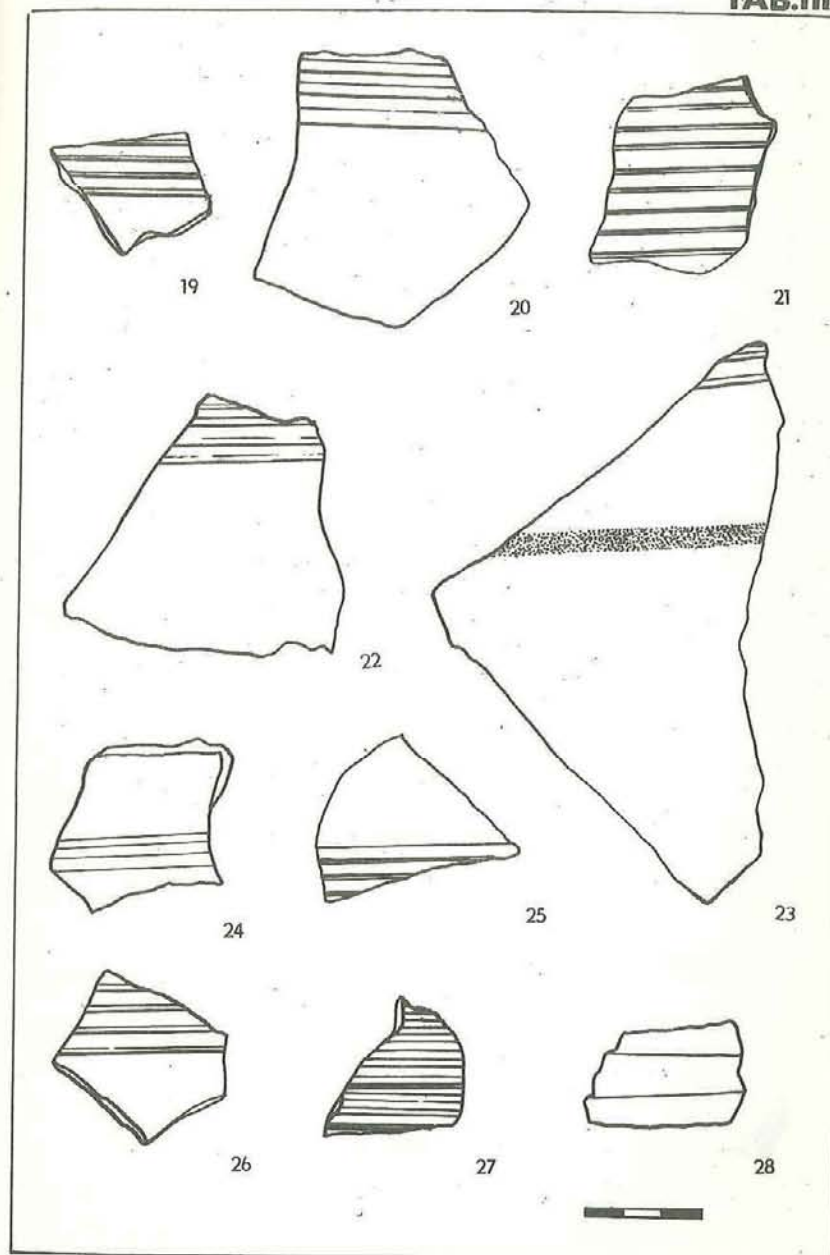
TAB. I

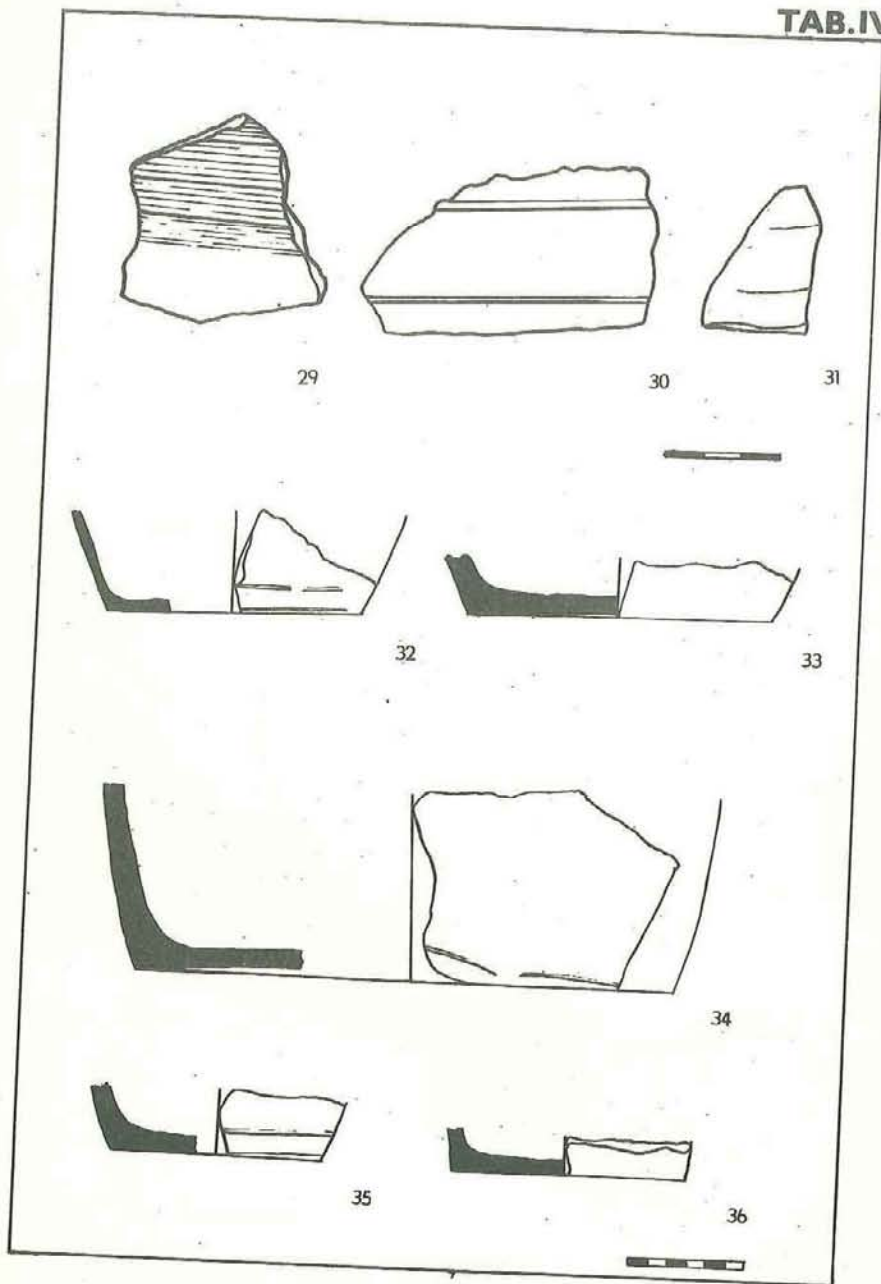
TAB. II

TAB. III

TAB. IV

Do tohoto čísla přispěli:
 Jiří Sigl - KMVČ, pracoviště Hradec Králové
 Vít Vokolek - KMVČ, pracoviště Hradec Králové
 PhDr Slavomil Vencl, CSc, AÚ ČSAV, pracoviště Praha
 Miloš Vávra, AÚ ČSAV, pracoviště Praha
 JUDr Milan Princ, AÚ ČSAV pracoviště Praha
 PhDr Jiří Zeman, CSc, AÚ ČSAV, pracoviště Praha
 PhDr Antonín Hejna, CSc, AÚ ČSAV, pracoviště Praha
 Jan Frolík, PÚ UK Praha
 Pavel Rous, OM Havlíčkův Brod
 Eduard Veselý, OM Havlíčkův Brod

OBSAH

Záchranné výzkumy a jiné akce v terénu provedené v r. 1978 Jiří Sigl, Vít Vokolek	3
Výzkum mesolitického tábořiště v Hřibojedech, okr. Trutnov Slavomil Vencel	10
Zjišťovací výzkum v Topolu v roce 1978 Miloš Vávra	12
Záchranný výzkum v tuněchodské cihelně Vít Vokolek	15
Nové slezskoplatěnické hradiště "Prašivka" v Habřině Vít Vokolek	17
Archeologický výzkum oppida v Hradišti u Českých Lhotic v r. 1978 Milan Princ	19
Další pátrání po kostrových hrobech z doby stěhování národů v Lochenicích, okr. Hradec Králové Jiří Zeman	22
Zjišťovací výzkum na středověkém hrádku v poloze Vražba u Habřiny /o. Hradec Králové/ Jiří Sigl	23
Výzkum na Starém Mýtě v roce 1978 Jiří Sigl	28
Archeologický výzkum na hradě Vizmburku u Havlovic, o. Trut- nov v roce 1978 Antonín Hejna	34
Záchranný výzkum v Benátkách Vít Vokolek	36
Neolitické sídliště v Hořenicích Miloš Vávra	70
Pravěké nálezy ze "Zkamenělého zámku" /k.ú. Svratouch/ u Hlínka Jan Frolík	84
Nálezy v Havlíčkově Brodě v roce 1978 Pavel Rous, Eduard Veselý	87
Středověký objekt v Bolehošti /o. Rychnov n.Kn./ Jiří Sigl	98

Pokyny pro autory:

Zpravodaj KMVČ uveřejňuje původní společenskovedné práce, pří-
rodovědné práce, které mají vztah k východočeskému regionu.
Kromě článků monografického charakteru budou otiskovány drobné
zprávy, recenze, edice pramenů, diskuzní příspěvky apod.
Došlé příspěvky posoudí a o jejich uveřejnění rozhodne redakční
rada.

Při psaní příspěvků zachovávejte tato pravidla:

1. Rukopis pište strojem ob řádek /cca 30 řádků na stránku/
po jedné straně papíru formátu A4.
2. Hlavičku upravte takto: Název práce nechtě je krátký a výstiž-
ný. Pod jméno autora uveďte pracoviště.
3. Obrázky, tabulky, grafy průběžně očísľujte. Pérovky kreslete
černou tuší na bílý kladívkový papír, fotografie zasíľejte
pouze kontrastní na bílém lesklém papíře.
4. Seznam literatury pište jednotně v tomto pořadí: Autor, název
práce, místo a rok vydání, odkaz na příslušnou stránku.
Jde-li o práci časopiseckou připojte název časopisu (sborníku)
a ročník.
5. Práce jsou honorovány ve smyslu vyhl. MK č. 25/1967 Sb., část
II. sazebníku odměn.
6. Na konci práce připojte svou adresu.

ZPRAVODAJ KMVČ. Vydává Krajské muzeum východních Čech se sídlem
v Hradci Králové. 1. číslo VI. ročníku připravil
prom. hist. Vít Vokolek.

Redaktor: PhDr. Jiří Malina

Grafická úprava: Oldřich Šlégr

Náklad 350 výtisků - pouze pro interní potřebu
muzeí.

Neprodejné.

Povoleno OK VČ KNV č.j. 1514/kult.

Vytiskla tiskárna Klubu pracujících ROH Trutnov
březen 1979